

U-notat 2/95

Notat til Universitetet i Oslo

Søkelys på studiestarten

- en undersøkelse av nye examen philosophicum-studenter ved
Universitetet i Oslo, høstsemesteret 1993.

Jens-Are Enoksen

Forord

Begreper som *effektivitet* og *gjennomstrømning* har fått større plass i den norske utdanningsdebatten de siste årene. Flere offentlige utredninger og undersøkelser har pekt på at mange av studentene ikke kommer gjennom studiene slik som ønsket, og at mange bruker for lang tid til endelig eksamen. For samfunnet, utdanningssystemet og for den enkelte student, synes dette å være en u hensiktsmessig bruk av ressurser.

Selv om det er flere grunner til at studiegjennomføringen er lavere enn ønsket, er det grunn til å anta at mange av problemene som studentene opplever, kan knyttes til studiestarten. På initiativ fra Universitetet i Oslo gjennomførte Utredningsinstituttet for Forskning og Høyere utdanning en spørreskjemaundersøkelse blant nye examen philosophicum-studenter høstsemesteret 1993. Både i 1991 og 1993 er utvalgene av begynnerstudenter trukket tilfeldig blant førstegangsregistrerte studenter ved Universitetet i Oslo som hadde meldt seg til examen philosophicum og som oppga Universitetet i Oslo som lærested. Tilsvarende undersøkelse ble gjennomført i 1991 av daværende NAVFs Utredningsinstitutt. Formålet med undersøkelsen er å få større kunnskap om begynnerstudentene, for å kunne bedre læringsmiljøet og ellers gjøre begynnerfasen lettere.

Resultatene fra prosjektet blir presentert i to deler. I en rapport utarbeidet av Lisbet Berg fokuseres det på hvordan begynnerstudentene er tilknyttet universitetet, hvordan de gjør det til examen philosophicum og hvor mye tid de bruker på henholdsvis examen philisophicum og fagstudiet.

Det foreliggende U-notat består av to deler. I del 1 *Studiestartvansker - overgangen fra videregående skole til universitet* gir vi en analyse av noen av de faglige og sosiale problemer begynnerstudentene opplever i møtet med Universitetet i Oslo. Studentene stilles imidlertid også overfor utfordringer av mer praktisk art. For mange vil overgangen til et stort og uoversiktlig universitetssystem i seg selv være problematisk. Riktignok møter studentene universitetet med ulike forutsetninger, men de fleste vil ha behov for praktisk og faglig informasjon både *før*, *under* og *etter* studiestart. For å møte dette behovet har Universitetet i Oslo satt i gang en rekke informasjonstiltak rettet mot begynnerstudenten. I del 2 *Velkommen til Universitetet i Oslo - begynnerstudentenes bruk og vurdering av ulike tiltak*, ser vi nærmere på denne informasjonsvirksomheten og hvordan den blir mottatt av studentene.

Førstekonsulent Heidi Christophersen, Studieavdelingen Universitetet i Oslo og Rolf Andersen, Avdeling for studentaktiviteter, Studentsamskipnaden i Oslo har bidratt med innsiktsfulle forslag og kommentarer underveis. Lisbet Berg (prosjektleder), Ellen Brandt, Tore Neset, Bjørn Stensaker og Per Olaf Aamodt har gitt nyttige kommentarer til dette notatet. Til slutt takker vi alle begynnerstudentene som har tatt seg tid til å besvare spørreskjemaet.

Oslo, mai 1995

Innhold

Forord

Del I

Studiestartvansker - overgangen fra videregående skole til universitet

1	Innledning.....	2
2	Studiestartvansker - en teoretisk tilnærming.....	3
3	Parallell utnyttelse av kvalitative og kvantitative data	8
4	Faglige og sosiale utfordringer.....	10
5	Ulike problemprofiler.....	12
5.1	Studiemodenhet	14
5.2	Undervisningssituasjon	16
5.3	Sosialt miljø	19
5.4	Selvstrukturering	22
6	Omfang av studiestartvansker for ulike grupper studenter	24
7	Konsekvenser for studiegjennomføring og trivsel	28
7.1	Studiegjennomføring	28
7.2	Trivsel	30
8	Avsluttende kommentar	32
9	Sammendrag	36
	Tabellvedlegg (V1 - V18)	39

Del II

"Velkommen til Universitetet i Oslo" - begynnerstudentenes bruk og vurdering av ulike informasjonstiltak

	Innledning	60
1	Vel begynt er halvt fullendt - om praktiske vanskeligheter ved studiestart	61
2	Studentenes bruk og vurdering av ulike tilbud	67
2.1	Tiltak rettet mot videregående skole	69
2.2	Øvrige informasjonstiltak	71
2.3	Faktorer som kan påvirke bruk og vurdering av informasjonstiltakene	77
2.3.1	Studentenes bruk av informasjonstiltakene	79
2.3.2	Studentenes vurdering av informasjonstiltakene	82
3	Skriftlig eller muntlig, direkte eller indirekte informasjon	85

4	Studentenes "tilpasninger" til informasjonsvirksomheten	89
4.1	Vurdering av tiltak rettet mot videregående skole	90
4.2	Skriftlig direkte informasjon og orienteringsmøter	93
5	Andre informasjonskilder	96
5.1	Studieveiledning	96
5.2	Fadderordningen	97
5.3	Medstudenter	98
5.4	Lærere	102
6	Avsluttende kommentar	103
7	Sammendrag	105
8	Referanser	107
	Vedlegg A (vedleggstabell 1 - 9)	108

Vedlegg B (om undersøkelsen)

Vedlegg C (spørreskjema)

Vedlegg D (beskrivelse av informasjonstiltakene)

Del I

Studiestartvansker - overgangen fra videregående skole til universitet

1 Innledning

For å se nærmere på noen av de utfordringene som studentene møter ved studiestart, og hvordan studentene synes å mestre disse utfordringene, ser vi i dette kapittelet nærmere på følgende problemstillinger.

For det første, hva er det studentene peker på som sine største problemer i startfasen av studiet? Med utgangspunkt i situasjonen ved Universitetet i Oslo, forsøker vi å gi en relativt bred beskrivelse av hva begynnerstudentene opplever som mest problematisk i faglig og sosial sammenheng.

For det andre, er det noe mønster i studentenes startvansker som tyder på at det fins ulike problemprofiler blant studentene - eller varierer startvanskene mer tilfeldig? For noen studenter antar vi for eksempel at studiets faglige innhold eller undervisningsformen representerer den største utfordringen, mens andre studenter kan synes at det å finne seg til rette sosialt er det vanskeligste.

For det tredje, hvilke kjennetegn ved studentene påvirker graden av studiestartvansker? Nye studenter ved universitetet er ingen ensartet gruppe. Flere forholdene gjør at studentene i svært ulik grad opplever startvansker i studiene. Vi ser derfor startvanskene i forhold til kjennetegn som kjønn, alder, sosial bakgrunn, geografisk bakgrunn og karakternivå fra videregående skole.

Til slutt ser vi nærmere på studiestartvanskenes *målbare konsekvenser for studiegjennomføringen og trivsel*. Med andre ord, fører studiestartvanskene til dårligere karakterer, høyere trekkprosent eller strykprosent ved eksamen, eller går det først og fremst ut over trivsel og følelsen av faglig utbytte i sin alminnelighet?

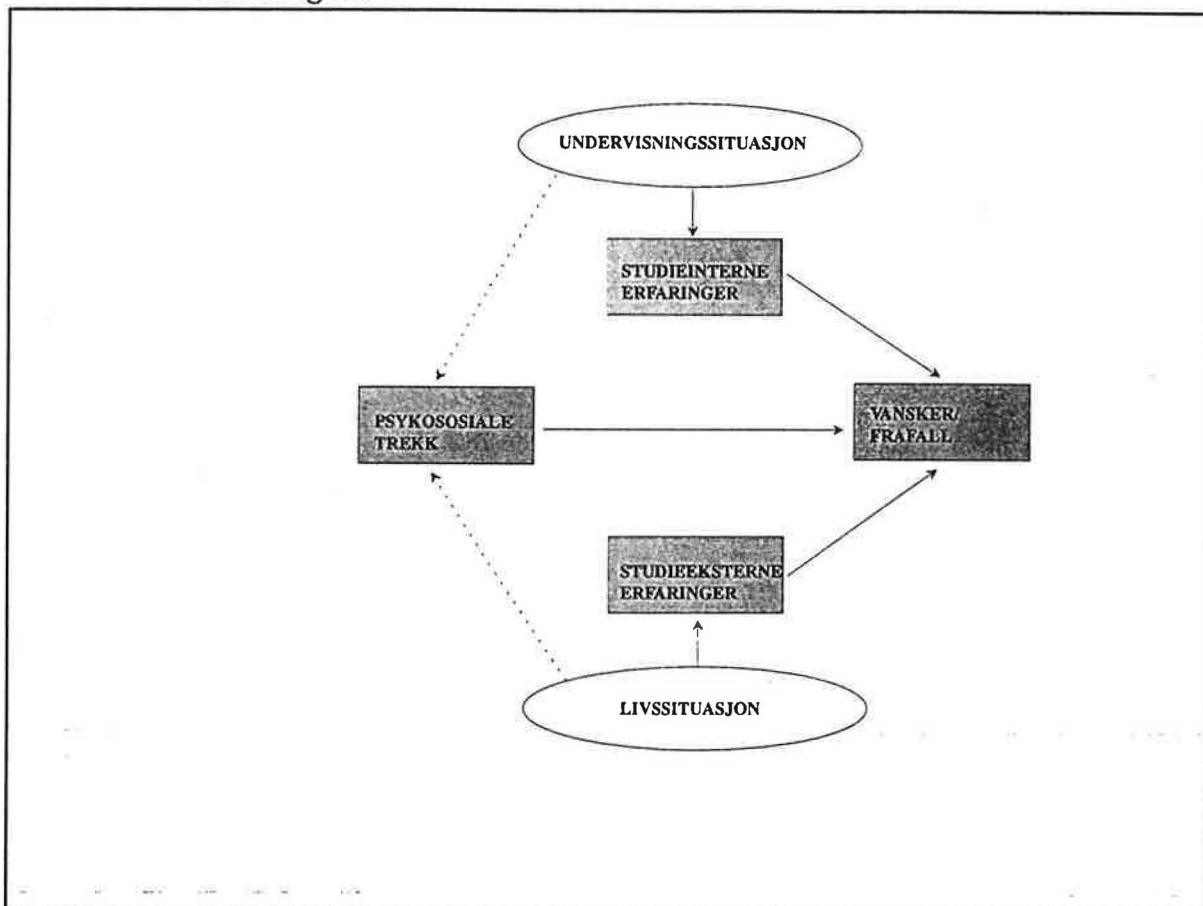
Først presenterer vi imidlertid et teoretisk rammeverk for arbeidet med problemstillingene som er skissert ovenfor. Her argumenterer vi for at tilnærminger til analyser av *studiefracfall* også kan være et egnet utgangspunkt for en analyse av *studiestartvansker*. Vi begrunner deretter hvorfor vi har valgt å basere analysen både på kvantitative og kvalitative data.

2 Studiestartvansker - en teoretisk tilnærming

I den grad faglige og sosiale utfordringer blir for vanskelige eller for mange, slik at de fører til frafall, kan studiestartvansker og studiefrfall ses som uttrykk for samme type fenomener. Selvsagt kan studiefrfall skyldes andre forhold enn vanskeligheter i startfasen av et studium, men i det store og hele kan vi betrakte vansker og frafall under samme teoretiske synsvinkel.

I sin gjennomgang av ulike teorier om studiefrfall viser Tinto (1986) at bidragene stort sett kan klassifiseres etter fem hovedperspektiver; psykologisk, sosial, økonomisk, organisatorisk og interaksjonistisk teori. Det interaksjonistiske perspektivet skiller seg fra de fire andre ved at flest mulig av de relevante prosessene i studieforløpet inkluderes. Frafall bør således forstås som et gjensidig resultat av psykososiale trekk ved individet og institusjonsrelaterte faktorer. Spesielt legges det vekt på samspillet mellom lærestedets ulike aktører, mens sosio-økonomiske faktorer og ikke-institusjonsrelaterte faktorer vektlegges mindre, selv om også disse tillegges en viss betydning. Med utgangspunkt i Gooderham (1991) har vi tilpasset Tintos resonnement til også å omfatte studiestartvansker og framstilt det skjematisk som vist i figur 1.

Figur 1 Studiestartvansker som produkt av psyko-sosiale trekk ved individet, negative erfaringer med undervisningssituasjonen og de studieeksterne erfaringene .

En beslektet modell lå til grunn for undersøkelsen av førstegangsregistrerte studenter ved Universitetet i Bergen i 1986 (UNIBUT-prosjektet), selv om de ikke tok opp frafall. Her opererte man med individuelle *forutsetningsvariable*, som kjennetegner den enkelte student ved studiestart og som direkte eller indirekte kan ha konsekvenser for studieinnsats og studieframgang. *Kontekstvariable* beskriver studentenes miljø og situasjon i objektiv forstand, mens *prosessvariable* betegner de mer dynamiske og fenomenologiske aspektene ved studiemiljø og studentenes situasjon. Endelig opererte man med *resultatvariable*, som i UNIBUT-prosjektet begrenset seg til eksamenskarakter ved ex.phil. (Eikeland og Ogden 1988).

Imidlertid er begge disse modellene i utgangspunktet svært generelle, og i fortsettelsen beskriver vi derfor nærmere ulike faktorer som antakelig har betydning for studiestarten. Upcraft & Gardener (1989) argumenter for at de viktigste faktorene

for å avgjøre om studiestarten er vellykket eller ikke, har å gjøre med forhold som enten ligger forut for møtet med universitetet eller som kan knyttes til trekk ved lærestedets institusjonelle karakter eller studentmiljø.

Den første typen variable refererer til studentenes personlige forutsetninger og sosial eller kulturell bakgrunn. Evnenivå, studiemotivasjon, verdiorientering, kjønn, alder og familiebakgrunn er eksempler på denne typen variable.

De institusjonelle karakteristika har å gjøre med størrelse, lokalisering og faglig profil eller grad av faglig spesialisering. Universitetet i Oslo er et stort universitet, også i europeisk målestokk, noe som gjør at det er vanskeligere å finne frem, og kanskje også å finne seg til rette, enn på et lite lærested. Å studere ved Universitetet i Oslo må også sees i sammenheng med at universitetet er lokalisert i en storby. Uansett selve utdanningsinstitusjonen, vil studentenes hverdag være preget av det omliggende miljøet. Mange tilbud konkurrerer om de unge studentenes tid og oppmerksomhet i en helt annen grad enn på studiesteder lokalisert på mindre tettsteder (Aamodt 1989).

Studentmiljøet eller det institusjonelle klimaet spiller også en viktig rolle for studiestarten. Flere faktorer har i denne sammenheng betydning for om begynnerstudenten klarer å tilpasse seg miljøet på en vellykket måte, men den aller viktigste er utvilsomt den innflytelsen studentene utøver på hverandre. Betydningen av å bli kjent med studiekamerater - spesielt i de første månedene - kan antakelig vanskelig overvurderes. Men det har også vært hevdet at den viktigste årsaken til mange problemer, nettopp har å gjøre med hvordan studentene forholder seg til hverandre (Wagner 1977). Usikkerhet, ensomhet, og mindreverdighetsfølelse er noen av de følelsene som for enkelte studenter kjennetegner dagliglivet på universitetet. Studiesituasjonen oppleves som en stress-situasjon; istedet for å skape innsikt og arbeidsglede fører den til det motsatte: fremmedgjøring, ensomhet og angst. Dette forsterkes av de uklare, utilstrekkelige og ofte kaotiske betingelsene som universitetet tilbyr studentene, dvs at universitetets institusjonelle karakteristika i seg selv genererer problemer for begynnerstudenten.

"Universitetet er en socialpsykologisk scene, hvor alle de ubestemte krav og forventninger, som har samlet sig sammen i løbet af vores livshistorie, nu fremtræder som noget selvstændigt, fremmed og

truende: De andres forventninger til dig. Angsten for ikke at vite, hvad du skal prestere forsterkes af og forbinder sig med angsten for at ikke kunne prestere det, der forlanges. For det første er der de for det meste fuldkomne overdrevne institutionelle krav fra universitetets side. Og dernæst samler der seg en mængde formodede prestasjonsforventninger fra de medstuderendes side. Denne angst for at kun blive accepteret for det, du presterer, er uundgåelig i universitetssituasjonen. Men den bliver netop et mareridt, fordi ingen aner, hvad der egentlig kræves. For der er ikke noget andet sted, hvor det er så vanskelig å finne ut af, hvad der er "gangbart på markedet". Derfor er prestasjonsangsten vel neppe noget sted så stor som på universitetet". (Wagner 1977:27).

Den dagsaktuelle situasjonen i høyere utdanning bør også tas i betraktning. Betydningen av høyere utdanning ser ut til å ha endret seg betydelig det siste tiåret. Ekspansjonen i utdanningssystemet har gjort at høyere utdanning, fra å være et privilegium, senere en rettighet, nå nærmest er blitt en nødvendighet (Trow 1974). Samtidig, i stor grad som følge av det vanskelige arbeidsmarkedet, er det et rekordartet press på høyere utdanning. Antall søkere er nå omlag tre ganger så stort som opptakskapasiteten, og følgelig er det liten tvil om at dagens unge møter større vanskeligheter med å realisere sine utdanningsplaner, enn for bare få år siden. Opptakskravene har etterhvert blitt svært høye og de fleste synes også å være svært motiverte for å ta høyere utdanning.

Hvordan begynnerstudentene opplever møtet med universitetet vil også kunne avhenge av studentenes egne verdiorienteringer. Hvilke verdiorienteringer er for eksempel dagens begynnerstudent bærer av, sammenliknet med tidligere tiders? I følge Levine (1989) har det vært vanlig å karakterisere studenter i generasjonsstereotypier. For eksempel var 1940-åras studenter modne (og hadde det travelt), 50-åras studenter ga lite lyd fra seg, mens 60- og 70-åras studenter var sinte aktivister. På 80- og 90-tallet kjenner vi til at studenter er blitt oppfattet som selvopptatte og karriereorienterte. Her skal vi ikke ta stilling til disse stereotypiene, bare konstatere at verdiorienteringene hos studentene selv også kan være med å avgjøre hvordan overgangen mellom videregående skole og universitet oppleves av den enkelte.

Til slutt tar vi med betydningen av den virksomheten som utdanningsinstitusjonen selv retter mot begynnerstudenten for å gjøre begynnerfasen lettere. I dag driver Universitetet i Oslo et utadrettet informasjons- og veiledningsarbeid rettet mot alle studenter og mot begynnerstudentene spesielt. Om ikke annet enn for fornøyelsens skyld, kan vi i Carl. J. Hambros "*De første studenterår, ungdomserindringer*", lese følgende om møtet med universitetet for datidens (1901) begynnerstudent:

"Fra alle landets kanter kommer de dragende, med åpne sind, fylt av lengsel etter ånd, mottagelige og forventningsfulde. Universitetet! Alma mater! 2nen september! Akademiske slektledds andagt i sindet, ærbødighet for en stor tradisjon, fedres fortellinger om muntre minder og om høitid i visdommens hellige haller (.....) Og hvad møttes de med? Hva hadde Universitetet å gi dem for livet? Studenten hadde den følelse at hans slektsledd gav det ingenting. Ja, det vil si enhver som blev immatrikulert fikk et akademisk borgerbrev og et håndtrykk av nestformannen i det akademiske kollegium - det var ingen universitetsrektor dengang. Det skjedde i den gamle festsal; og formodentlig holdt formannen - det var det år W.C. Brøgger - en tale - Studenten har ingen erindring om det. Og har aldri truffet nogen som har husket et ord av den.

Det var ikke bare det at forventninger ikke blev innfridd; men man gikk sin vei med en slags forbauselse over at man i det hele tatt hadde kunnet ha forventninger, med en underlig følelse av åndelig tomhet. Og denne følelse er det eneste blivende fra universitetet i disse studiår, en følelse så sterk at Studenten til denne dag ikke kan gå op trappen til Domus Academika uten å fornemme tomhetens tone fra de unge år - og den dårlige luft.

Universitetet gjorde ingenting for studentene, gav dem ingen veiledning, ingen studieplan,¹ sørget ikke for nogen adgang til å få mat eller drikke av nogen art innen det akademiske område. Der var ingen studenterutvalg.² Der var to verdener - professorenes og studentenes; og alle de utenbys studenter var fremmede i en fremmed by som ikke åpner nogen gjestfrie porter for dem. Ikke underlig at hundreder av studenter etter endt studietid er reist fra universitetet med et dypt nag til en hovedstad som ikke viste dem nogen omtanke, og av hvis liv de aldri blev en del. (At dette inntrykk ikke var noget enestående (...)) finner man bekreftet i studenterboken for 1902, hvor en annen filolog fra det samme år, senere bestyrer av den offentlige skole på Kongsberg, H.F. Bang skriver: "Fra min studietid har jeg i grunnen ikke så mange

¹ Den første for filologer kom i 1907.

² Loven om dem kom i 1908.

lyse minner. Jeg kom aldri til å føle meg hjemme hverken i Kristiania eller ved universitetet." Og han var bare fra Drammen). (Hambro C.J. (1950) De første studenterår, ungdomserindringer, Gyldendal Norsk Forlag, Oslo 1950 s.17-18.)

Tidene har nok forandret seg, men noe i denne teksten kan man fortsatt kjenne seg igjen i. Og selvsagt er det fortsatt slik at studentene møter en rekke utfordringer og problemer når de tar fatt på universitetsstudiene.

3 Parallell utnyttelse av kvalitative og kvantitative data

Vi kan vanskelig observere "alle sider" ved de fenomener som er gjenstand for vår interesse. Om vi for eksempel spør en student om hun trives på universitetet, så noterer vi oss gjerne at studenten enten trives godt eller dårlig ut fra vår analyserende holdning og måten vi har kategorisert spørsmålet på. Men universet av potensielle observasjoner rommer også hva studenten legger i spørsmålet, hva hun tenker omkring spørsmålet, kort sagt - hvilken meningsstruktur det inngår i. I faglitteraturen blir dette ofte fremsatt som et viktig argument for at kvalitative og kvantitative data kan supplere hverandre. Grønmo (1980) understreker for eksempel hvordan kvantitative data gir grunnlag for en oversiktlig framstilling av frekvenser, fordelinger og sammenhenger mellom de fenomener som undersøkes. Slike framstillinger kan utdypes og konkretiseres ved hjelp av kvalitative data. Kvalitative data kan også brukes til å oppveie begrensninger ved de måleinstrumenter og analyseteknikker som ligger til grunn for de kvantitative resultatene. Dessuten kan de gi innsikt som er verdifull når resultatene fra den kvantitative delen skal tolkes. Med andre ord, en parallell utnyttelse av kvalitative og kvantitative data gir gjerne en kombinasjon av *innsikt i* og *oversikt over* de fenomen som undersøkes. På denne bakgrunn har vi valgt å basere analysen på begge typer data. I tillegg gir gjerne gode kvalitative data en umiddelbar og prosessuell forståelse av fenomenene. Dette siste kan vi illustrere ved hvordan en 19-årig begynnerstudent beskriver møtet med universitetet ³:

³ På siste side i spørreskjemaet stilte vi studentene følgende spørsmål: *Hva er din erfaring med å være begynnerstudent? Kan universitetet sette igang tiltak som gjør begynnerfasen bedre og mer lærerik/effektiv?* Studentene ble oppfordret til å bruke egne ord, og gjerne legge ved et eget ark hvis de hadde mye å fortelle. Langt over halvparten av studentene som svarte benyttet seg av denne muligheten. Ved å kode disse svarene på ulike temaer, opparbeidet vi oss en god oversikt over disse svarene. Et problem skal likevel nevnes. Spørsmål 9 i spørreskjemaet (det kvantitative materialet) refererer til ex.phil. studiet spesielt, mens det av og til kan være vanskelig å vurdere om svarene fra det åpne

"Jeg har blitt positivt overrasket over studentilværelsen og Universitetet i Oslo. UiO har både fagtilbud og utenomfaglige aktiviteter som skulle favne de fleste. Den første måneden brukte jeg nesten all tida til bare å være på universitetet - å delta på Studentfestivalens aktiviteter, se meg rundt, bli kjent med universitetsbygningene, medstudenter på universitetet og andre studiesteder i Oslo, sitte på universitetsplassen og se eller prate med folk. Jeg prioriterte mer eller mindre bevisst det å være sosial og "get settled" [finne meg til rette] i Oslo. Jeg opplevde et levende universitet, fullt av mennesker og aktiviteter som bare ventet på engasjement. Alt dette - de mange aktivitetene og det store mangfoldet som finnes på universitetet, gjorde den første måneden til en spennende, interessant og morsom tid, hvor hver dag bød på nye aktiviteter og nye mennesker å treffe. Den første måneden på universitetet var helt unik. [...] Nå i månedskiftet [oktober-november] er imidlertid tilværelsen på universitetet ikke fullt så behagelig. Jeg opplever at jeg har kommet svært skjevt ut med lesing fra starten av [kanskje på grunn av at jeg var så sosial] og eksamen nærmer seg med stormskritt. Det er en ekkel følelse jeg aldri har opplevd maken til. Jeg har deltatt på kurset "Ansvar for egen læring" og nesten samtlige oppfølgingskurs, men det ser ikke ut til å ha påvirket studievanene mine særlig mye. Jeg tror mange nye studenter opplever den store friheten på universitetet som fantastisk skjønn, men også vanskelig. Det er vanskelig å sette seg ned å lese allerede fra første dag i semesteret, særlig når samtlige eldre studenter som jeg kjenner sier pytt-sann, det går nok bra. Det gjør det nemlig ikke, frykter jeg. Kanskje kunne universitetet gjennom lærere eller eldre studenter, oppfordre om å henge med fra første stund, danne effektive kollokviegrupper osv, i enda større grad enn til nå? [...] Dette minner kanskje om barnehagementalitet, men faktum er at jeg tror mange ex.phil.studenter trekker seg fra eksamen, stryker til eksamen fordi de har lest for lite dvs kommet for sent i gang. Jeg venter ikke at universitetet skal holde oss i ørene (vi burde jo være voksne nok til å disiplinere oss selv nå), men det hadde likevel ikke vært så dumt å gjøre oppgaveinnleveringer obligatoriske. Så vidt jeg vet er det ett ex.phil.kurs med obligatoriske oppgaver i sommer, hvor strykprosenten ved eksamen var svært lav. Kanskje det ihvertfall kunne vært tilbud om å velge forelesninger/øvingskurs med obligatoriske oppgaveinnleveringer. Slik kunne man sikre regelmessig jobbing allerede fra starten av, mens det samtidig ville være fullstendig frihet for dem som ønsker det. [...] Ellers må jeg bare gjenta hvor fornøyd jeg var da jeg begynte på Blindern. Fadderordningen var

spørsmålet har denne begrensningen, eller om noen av studentenes vurderinger også refererer til mer generelle studiestartvansker, og ikke bare til vansker i forbindelse med ex.phil.

nok mye av grunnen til at jeg slett ikke har opplevd Blindern som noen steinørken som man vandrer alene i. All ros til fadderne og de smarte sjelene som tenkte ut ordningen. Mottakelsen for de nye studentene den første dagen var også av høy kvalitet, synes jeg. Den ga en følelse av å ha gjort et viktig og riktig valg her i livet (å velge universitetsutdannelse) og å være privilegert. (atmosfæren fra den dagen skulle jeg gjerne ha gjemt på boks og sluppet fram, nå som eksamensnervene og følelsene over å være uoverkommelig mye på etterskudd, presser seg fram). (...) Hilsen begynnerstudent som, tross alt, føler seg privilegert og takknemlig over å få oppleve Universitetet i Oslo."

Vi ser hvordan studenten nettopp framstiller det å begynne på universitetet som en gradvis prosess hvor ulike sider av hverdagslivet og studenttilværelsen spiller sammen og medvirker til hvordan hun opplever møtet med universitetet.

4 Faglige og sosiale utfordringer

Med utgangspunkt i situasjonen ved Universitetet i Oslo, gir vi i dette avsnittet en beskrivelse av hva begynnerstudentene opplever som mest problematisk i faglig og sosial sammenheng. I spørreskjemaet til begynnerstudentene høsten 1993 konstaterte vi at "å komme i gang med ex.phil.studiet innebærer en del faglige og sosiale utfordringer"⁴, og vi spurte om studentene hadde opplevd problemer i noen av de følgende situasjonene: ved valg av undervisning, lage timeplan (over kurs og annen undervisning), forstå alt det de leste, huske det de leste, om de hadde hatt problemer med å konsentrere seg, om de visste hva de skulle legge vekt på når de leste, om de forstod alt hva foreleseren sa (fremmedord og begreper), videre om de forstod innholdet i det foreleseren sa, om det hadde vært vanskelig å ta notater på forelesninger, om de hadde visst hva som ble forventet faglig til eksamen. Vi stilte også spørsmål relatert til studentenes sosiale tilpasning ut fra antakelsen om at en viss sosial integrering virker gunstig også på de mer faglige aktivitetene. Hadde de for eksempel hatt problemer med å komme i kontakt med andre studenter for å danne kollokviegrupper eller diskusjonsgrupper? Hadde de blitt kjent med andre studenter? og hadde de kommet i kontakt med lærere? Tabell 4.1 viser svarfordelingen på disse spørsmålene.

4

(se spørsmål 9).

Tabell 4.1 "Å komme i gang med ex. phil.-studiet innebærer også en del faglige utfordringer. Har du, eller har du hatt problemer i noen av de følgende situasjonene?" Prosent. (Spørsmål 9).

	Uaktuelt/ Vet ikke	Ikke problem	Litt vanskelig	Svært vanskelig	Totalt % (N)
Valg av undervisning	5	48	40	7	100 (1860)
Lage timeplan	5	44	39	12	100 (1881)
Forstå alt jeg leser	1	25	60	14	100 (1878)
Huske det jeg leser	1	12	62	25	100 (1884)
Konsentrere meg	1	20	56	23	100 (1885)
Vite hva jeg skal legge vekt på når jeg leser	1	24	53	22	100 (1884)
Forstå alt foreleseren sier	3	46	41	9	100 (1884)
Forstå innholdet i det foreleseren sier	3	44	48	6	100 (1885)
Ta notater på forelesninger	4	64	29	4	100 (1880)
Vite hva som forventes faglig til eksamen	2	14	55	29	100 (1882)
Komme i kontakt med andre studenter	15	51	26	8	100 (1888)
Bli kjent med medstudenter	8	38	38	16	100 (1885)
Komme i kontakt med lærerne	26	22	25	27	100 (1885)

Vi ser at 9 prosent hadde opplevd det å forstå hva foreleseren sier som "svært vanskelig", mens 6 prosent hadde opplevd det som "svært vanskelig" å forstå innholdet i det foreleseren sier. Utfordringer som hovedsakelig gjelder studentenes studieforutsetninger synes å ha representert et større problem enn utfordringer som

gjelder undervisningssituasjonen. En firedel av studentene hadde opplevd det som "svært vanskelig" å huske hva de leser og å konsentrere seg. Å vite hva som forventes faglig til eksamen og å komme i kontakt med lærerne ble oppfattet som "svært vanskelig" av nesten en tredjedel av studentene, henholdsvis 29 og 27 prosent. Minst problematisk synes det å ha vært å ta notater på forelesninger, hvor bare 4 prosent har opplevd dette som "svært vanskelig".

Vi ser at de fleste av studentene har opplevd mange av utfordringene som enten "uproblematiske" (ikke noe problem) eller som "litt vanskelige". At noe er "litt vanskelig" er vel bare som forventet eller som det skal være. Slike normale utfordringer kan for eksempel dreie seg om innarbeidelsen av nye arbeidsvaner og utviklingen av selvstendighet og ansvar for egen læringsprosess. Å kunne hankses med slike problemer representerer på mange måter en ferdighet som inngår som en del av den allmenne kompetanse et hvert studium søker å gi. Først når problemene blir mange eller svært vanskelige antar vi det kan ha negativ innvirkning på studietilværelsen. Hovedinntrykket er derfor at problemene for de fleste ikke er foruroligende store. På den annen side fins det kanskje en opphopning av problemer i enkelte studentgrupper?

5 Ulike problemprofiler

Innledningsvis stilte vi spørsmål ved om det var noe *mønster* i studentenes startvansker som kunne tyde på at det fins ulike *problemprofiler* blant begynnerstudentene, dvs om forskjellige grupper studenter opplevde ulike typer problemer- eller om det var slik at problemene var mer tilfeldig fordelt blant studentene? For å undersøke dette gjennomførte vi en faktoranalyse av tabell 2.3.1⁵ Gjennom faktoranalysen reduseres et større sett av variable til et mindre antall faktorer. Ved å se hvilke variable som slår sterkest ut på de enkelte faktorer, kan vi avdekke ulike problemprofiler i materialet.

På bakgrunn av faktoranalysen, ble de opprinnelig 13 problemindikatorene redusert til 4 faktorer. Bortsett fra variabelen "forstå alt jeg leser", som slår ut på både faktor 1 (høyest) og faktor 2 gir analysen en god løsning for de øvrige indikatorene. Faktor 1

⁵ (se vedleggtabell 1)

består av problemer knyttet til generelle kognitive ferdigheter hos studentene, for eksempel "forstå alt de leser". Faktoren kan ses på som et uttrykk for graden av studiemodenhet, og er således viktig for vurderingen av overgangen mellom videregående skole og universitet. Faktor 2 knytter seg hovedsakelig til det som skjer i selve undervisningssituasjonen eller på forelesningene. Faktor 3 dekker den sosiale dimensjonen, mens faktor 4 synes å henge sammen med hvordan studentene klarer å organisere sin egen studieaktivitet.

De fire faktorene med tilhørende indikatorer representerer ulike problemprofiler blant begynnerstudentene. Med andre ord er de uttrykk for at det fins grupper av studenter med tildels ulike problemtyper. I det følgende har vi valgt å navngi faktorene skjønnsmessig ut fra hvilke indikatorer som har høyest ladning på de ulike faktorer.

Studiemodenhet (faktor 1):⁶

- forstå alt jeg leser
- huske det jeg leser
- konsentrere meg
- vite hva jeg skal legge vekt på når jeg leser
- vite hva som forventes faglig til eksamen

Undervisningssituasjon (faktor 2):

- forstå alt foreleseren sier
- forstå innholdet i det foreleseren sier
- ta notater på forelesninger

Sosialt miljø (faktor 3):⁷

- komme i kontakt med andre studenter for å danne kollokviégrupper/diskusjonsgrupper
- bli kjent med medstudenter
- komme i kontakt med lærere

⁶ Dette samsvarer delvis med Bergs indeks over studiemodenhet fra 1991 undersøkelsen. Forskjellen er at der er det kun to variable på denne indeksen; "Forstå alt jeg leser" og "Vite hva jeg skal legge vekt på når jeg leser" (Berg 1992).

⁷ 'Sosialt miljø' refererer her først og fremst til det sosialfaglige miljø.

*Selvstrukturering (faktor 4):*⁸

- valg av undervisning
- lage timeplan

I neste avsnitt ser vi nærmere på de ulike utfordringene som hører inn under de ulike problemprofilene. (Denne framstillingen bygger på et omfattende sett av tabeller som er plassert i vedlegg V3-V15.⁹ Når vi kommenterer de viktigste funnene har vi for ordens skyld tatt med en henvisning til hvilken vedleggstabell det refereres til). I sammenheng med tabellkomentarene presenterer vi også en del sitater fra det kvalitative materialet for å gi mer dybde og rikdom til tolkningen av de kvantitative fordelingene. Hovedsiktemålet er her å la studentenes egne tekstbaserte utdypinger komme til uttrykk.

5.1 Studiemodenhet

Studiemodenhet ble målt ved variablene "forstå alt jeg leser", "huske det jeg leser", konsentrere meg", "vite hva jeg skal legge vekt på når jeg leser" og "vite hva som forventes faglig til eksamen".¹⁰ Vel 20 prosent av kvinnene oppgir at de ikke har hatt problemer med å forstå det de leser, mot 30 prosent av mennene. Andelen som har opplevd dette som svært vanskelig er 15 prosent for kvinner og 11 prosent for menn.

⁸ Antakelig er denne dimensjonen lite valid slik vi har konstruert den. Spørreskjemaet inneholder også et spørsmål om studentene har hatt problemer med å planlegge studiedagen, som egentlig er den beste operasjonaliseringen i spørreskjemaet som dekker denne dimensjonen. Imidlertid ble dette spørsmålet gitt under et annet temaområde og spørsmålsbatteri (praktiske vanskeligheter ved studiestart), noe som gjorde at vi valgte å ikke inkludere det i analysen av faglige og sosiale problemer ved studiestart. Muligens er det en svakhet ved analysen, men på den annen side ble studentene bedt om å ta stilling til spørsmålet i en annen sammenheng, nemlig de praktiske vanskelighetene. Derfor er det antakelig metodisk noe problematisk å endre forutsetningene slik i ettertid.

⁹ I tillegg til forutsetningsvariablene som ble brukt i regresjonsanalysen, inneholder disse tabellene effektene av *fadderordning* (om man har deltatt eller ikke), *trivsel* (om man har trivdes bra eller dårlig), *vurdering av det faglige tilbud* (om man har vurdert det som positivt, nøytralt eller negativt), *praksis* (om man har hatt praksis eller ikke), *øvingkurs* (om man har deltatt på øvingkurs eller ikke), *bostatus* (om man bor hos foreldre, på hybel eller i leilighet/hus), *ex.phil.karakter* (laud, haud, trekk før eksamen, stryk).

¹⁰ vedleggstabell V4 - V7

Ikke uventet er det en sammenheng mellom Studiemodenhet (f.eks. "forstå alt jeg leser") og hvordan studentene oppgir at de trives, og også i hvilken grad studentene oppgir å finne det faglige tilbudet interessant. Bare 12 prosent av de som trivdes bra hadde opplevd det som svært vanskelig å forstå hva de leser, mot 23 prosent for de som trivdes dårlig. Tilsvarende for de som vurderte det faglige tilbudet positivt, fant bare 9 prosent dette svært vanskelig, mot henholdsvis 13 og 34 prosent for de som var nøytrale eller negative til det faglige tilbudet

I kommentarene i spørreskjemaet gir flere av studentene direkte uttrykk for at de synes det faglige innholdet er vanskelig, og at lærerne enten går for fort fram eller at de ikke forklarer vanskelige ord og uttrykk grundig nok.

"Det vanskeligste ved ex.phil er alle nye fremmedord og begreper. I begynnelsen var det vanskelig å forstå forelesningene fordi foreleserne brukte alle disse ordene (ofte) uten å forklare betydningen, derfor gikk også innholdet meg hus forbi. Dette har bedret seg nå som jeg skjønner ordene".

En viss grunnleggende usikkerhet er forøvrig noe som synes å gå igjen hos flere av studentene i møtet med "det nye".

"Vanskelig Føler meg usikker på hva eksamen krever og føler meg borte i mengden på Blindern Synes at det blir lagt for liten vekt på elevenes egeninnsats i øvingskursene. Er ikke fristet til å studere på Blindern etter ex.phil. .. Alle er så voksne og målbevisste ..."

At alle andre er så voksne og målbevisste, kan ses på som et uttrykk for at man føler seg en smule umoden. Her kan det være på sin plass å minne om Wagner som nettopp la vekt på at usikkerhet og mindreverdighetsfølelse var noen av de problemene møtet med universitetssystemet kunne lokke fram. Imidlertid er det tydelig at egenlæring og modenhet varierer mellom studentene. Flere av studentene la faktisk vekt på det positive ved den nye situasjonen, hvor de kanskje opplevde det som interessante utfordringer, det som andre igjen opplevde som problemer og som i sin tur førte til større frustrasjon og usikkerhet.

"Jeg synes studenttilværelsen er avslappende. Mine forventninger er tilfredsstilt i så måte, og jeg går imot oppmøteplikt på universitetsnivå, i fall man skulle gå med slike planer. Det ville bare føre til stressede

studenter med manglende evne til å tilpasse seg voksenlivet".

En tok denne problematikken nærmest "på kornet" på vegne av de studentene som kom rett fra videregående skole:

"For min egen del synes jeg det å være begynnerstudent er ganske greit jeg ser mer på problemene til andre studenter. De som kommer rett fra videregående skole, som er vant med et beskyttet miljø, fraværsgrenser, lærere som kjenner deg, kortere prøver i de enkelte fag m.m., vil oppleve overgangen til universitetsstudier som meget stor. De har ofte ingen fra sitt tidligere sosiale eller faglige miljø rundt seg lenger. Og man må lære seg å tenke å lære på en helt ny måte. På videregående skole er fagene avgrenset og du lærer mye faktastoff. På universitetet skal du være kritisk og du må selv systematisere all informasjon du får. (...) Universitetet må komme mer på banen i de videregående skolene slik at overgangen blir enklere (...) Det bør også legges større vekt på studieteknikk på et tidligere tidspunkt."

Ellers ser vi hvordan de fleste sitatene omhandler en rekke sider ved studietilværelsen. I stedet for å "klippe" i sitatene, synes vi det har vært et poeng nettopp å få fram litt av denne kompleksiteten. Den viser hvordan ulike elementer henger sammen og har forskjellig betydning for den enkelte. Denne kompleksiteten er også viktig å få fram, som et supplement og en motvekt mot den mer rigide kvantitative analysen:

"Stor overgang fra videregående skole, arbeidet og studiene blir helt selvstendige, uten noen oppfølging fra lærere o.l. Dessuten er pensumet utrolig stort i forhold til de 3 månedene ex.phil er beregnet til. ... Forøvrig er det for få plasser å drive med kollokviearbeid. Ellers er jeg svært fornøyd med miljøet ved universitetet og trives svært bra. Studiemiljøet er mye mer modent enn ved videregående skole, og man får mye mer ansvar, som gjør at man må stole mye mer på seg selv. Det er positivt".

5.2 Undervisningssituasjonen

Undervisningssituasjonen ble målt ved indikatorene "forstå alt hva foreleseren sier", "forstå innholdet i det foreleseren sier" og "ta notater på forelesninger".¹¹ I det åpne

¹¹

vedleggstabell V9 - V11.

spørsmålet kom det fram at ganske mange av studentene var misfornøyde med undervisningen, og de foreslo også evaluering av forelesere samt lærere på øvingskurs. Samtidig som det fremheves at de sikkert er dyktige i sitt fag, blir det påstått at mangelen på pedagogiske ferdigheter og formidlingsevne gjør undervisningen kjedelig og uinspirerende. Mange mener at å løse oppgaver burde være obligatorisk.

Det viser seg at "å forstå hva foreleseren sier" tydeligvis er langt lettere enn å forstå hva en leser. Det er noe lettere å forholde seg til utfordringene som ligger i den nye undervisningssituasjonen, enn de nye faglige utfordringer hvor egen modenhet i forhold til universitetsstudiet er viktig. Kjønnforskjellene er ubetydelige i denne sammenheng. Det samme er tilfellet for forskjellene mellom de yngste og de over 20 år. Imidlertid ser vi at gode karakterer fra videregående skole, trivsel og positiv vurdering av det faglige tilbud gjør det lettere "å forstå hva foreleseren sier".

"Å forstå innholdet i det foreleseren sier" syntes nesten halvparten av studentene hadde vært litt vanskelig. Bare noe over 5 prosent svarte at dette hadde vært svært vanskelig. Bare omlag 5 prosent syntes det hadde vært "svært vanskelig" å ta notater på forelesninger.

Hos enkelte av studentene aner man sammenhengen mellom problemer i undervisningssituasjonen, studiemodenhet og generell studiemotivasjon. En viss usikkerhet kom stadig til uttrykk, enten direkte eller mer mellom linjene:

"Det er ganske mye interessant å lære på ex.phil, men jeg blir lei etterhvert. Det er lett å skulke forelesningene tidlig på morgenen. Lærer mer på øvingskursene. Der holder de seg mer til de lettere ordene, ikke så mange fremmedord. Det er ganske vanskelig å skrive ned for de snakker for fort. Noen bruker overhead som jeg sjelden rekker å skrive av. Liker ikke tanken på at jeg går der for å stå til eksamen. Skulle ønske det viktigste var å høre på og få med seg masse interessant stoff. Det blir så ensformig og stressende bare å rable ned alt læreren sier. Får ikke fulgt så mye med da."

Som nevnt var det en del misfornøyde med lærerne. Dette er uttrykk for studentenes subjektive vurderinger, og ikke en kritisk vurdering av undervisningens kvalitet. På den annen side kan det tyde på at undervisningen kan forbedres:

"Jeg er irritert over enkelte forelesere/gruppelederes inkompetanse og

unnnvikende svar på faglige spørsmål. Tror dessverre ikke for å være realistisk, at universitetet kan gjøre noe med det. Blindern har gode tilbud med hensyn til sport og trening, og plass til selvstudium og kollokvier er tilfredstillende."

"Kjedelige tørre forelesere som har null evne til å lære bort vanskelig stoff".

Flere av studentene kommer med forslag som de mener kunne gjøre overgangen mellom videregående og universitet noe lettere:

"Jeg tror det kunne være en god ide å holde prøveforelesninger ved videregående skoler, for det er egentlig ingen som vet hva de sier ja til når de tar imot en studieplass ved universitetet, og det gjør at man kanskje velger en undervisningsform man ikke liker eller har anlegg for. Personlig er jeg veldig glad for at valget falt på Universitetet i Oslo, for dette er jo noe annet enn treig klasseromsundervisning".

Eller ...

"Det er litt vanskelig i begynnelsen å venne seg til undervisningsformene (særlig forelesningene), men studentmiljøet er ganske bra, og jeg liker de forskjellige studentaktivitetene som forgår, blant annet studentfestivalen. Universitetet kan gjøre begynnelsen litt lettere ved for eksempel å ha flere og mindre forelesningslokaler, og ved muligens å innføre obligatoriske innleveringsoppgaver, slik at alle blir nødt til å jobbe med oppgaver."

Eller ...

"Å være begynnerstudent er en stor overgang fra videregående skole, på universitetet er det mer opp til en selv. Ingen lærer "passer på" eller "backer opp" - det er helt og holdent opp til en selv. Det er en helt annen form for studieteknikk. På videregående skole teller hver prøve på standpunkt karakteren og vil man ha en god standpunkt karakter, må man yte sitt beste på prøver hele året - ikke bare til eksamen. På universitetet leverer man frivillige oppgaver gjennom semesteret, men det er bare eksamen som teller. På fem timer avgjør du om du står eller ikke, om man kommer seg videre eller ikke. Det er vanskelig å vite hva man skal legge vekt på og å lese på. Alt gjøres på egenhånd. Å studere i kollokviegruppe er helt nytt. Måten man nå skal tilegne seg stoffet på er helt ny. Skal ikke denne overgangen være for stor, tror jeg det er nødvendig at undervisningen på videregående legges om".

At mange opplever utfordringene som noe positivt er også her en del av bildet. Antakelig viser dette at noen studenter mestrer utfordringene bedre enn andre. Selv om de står foran de samme utfordringene objektivt sett, så opplever de dette som mindre truende og vanskelige:

"Bemerkelseverdig stor overgang fra å ha blitt "matet med teskje" på den videregående skolen, til nå å nærmest måtte "spise maten uten bestikk"! Konklusjon: Jeg har vokst har det bedre med meg selv nå enn da jeg begynte ved UiO".

5.3 Sosialt miljø

Sosialt miljø ble målt ved indikatorene "komme i kontakt med andre studenter for å danne kollokviegrupper eller diskusjonsgrupper", "bli kjent med medstudenter" og "komme i kontakt med lærere".¹²

"Å komme i kontakt med andre studenter for å danne kollokviegrupper eller diskusjonsgrupper" hadde ikke representert noe problem for vel halvparten av studentene. Andelen varierer fra 37 (de som ikke hadde deltatt på øvingskurs) til 63 (de som hadde en positiv vurdering av det faglige tilbudet). Omlag en tredel av studentene hadde opplevd dette som litt vanskelig. Resten, varierende fra 23 (de som oppga at de trivdes dårlig) til 6 prosent (de som fikk laud til eksamen) oppga at dette hadde vært svært vanskelig.

"Å bli kjent med medstudenter" var litt vanskeligere enn "å danne kollokviegrupper". Godt under halvparten svarte at dette ikke hadde vært noe problem. Prosenten varierer fra 23 (de som oppga at de trivdes dårlig) og til 46 (de som hadde deltatt på fadderordningen). Riktignok er prosenten 47 for de som ikke har deltatt på øvingskurs, men dette er for det første en svært liten gruppe studenter, og antakelig har de også en løsere tilknytning til studiemiljøet, slik at dette spørsmålet ikke er så relevant for dem. Mellom 38 og 45 prosent synes at dette har vært litt vanskelig. Fra 13 (de som trivdes bra) til 21 prosent (de som trakk seg før eksamen og de som ikke deltok på øvingskurs), svarte at det hadde vært svært vanskelig å bli kjent med medstudenter.

"Å komme i kontakt med lærerne" var klart den av indikatorene under sosialt miljø

som hadde vært mest problematisk for studentene. Ikke så rart når man tenker på antallet studenter. Kanskje har de fleste ikke engang prøvd å få kontakt. Omlag en tredel svarte dette ikke hadde vært noe problem, en tredel svarte at dette hadde vært litt vanskelig, mens resten svarte at dette hadde vært svært vanskelig. Også på dette spørsmålet er det betydelige variasjoner når vi kontrollerer for andre variable, det er imidlertid det samme mønsteret som vi fant i de foregående tabellene.

Studentene gir uttrykk for både positive og negative erfaringer med studiemiljøet. Men ensomhet, usikkerhet og mindreverdighetsfølelse går igjen hos mange. At Universitetet i Oslo er stort og upersonlig representerer tydeligvis et problem for flere i begynnerfasen, men det er også mange av studentene som trekker fram positive erfaringer, og som understreker at det er opp til den enkelte å gjøre det beste ut av situasjonen.

"Å være begynnerstudent innebærer glede, iver, spenning og utfordring samtidig med stor usikkerhet og til tider frustrasjon og ensomhet. Miljøet på UiO er veldig stort og det er vanskelig å komme ordentlig i kontakt med noen. At det er trangt om plassen skaper en litt sur stemning, en unødvendig kamp. Mulighetene på UiO er mange og det må ta litt tid å finne seg til rette i nye miljøer, ny undervisningsform, nytt bosted osv."

"I begynnelsen føler man seg ganske fremmed. Man er helt overlatt til seg selv og det ser ut som om ingen skulle bry seg om du skulle dø mitt ute på universitetsplassen. Etterhvert blir det litt bedre, men det er hele tiden vanskelig å komme i kontakt med folk, og særlig lærerne. De er ikke villige til å hjelpe deg med problemer du har angående faget i friminuttene og når det er forelesning har man ikke sjans til å spørre om det man lurte på. Ellers synes jeg at vi burde kutte ut ex.phil.no som er til ingen nytte. Vi bruker statens penger på lønning til lærere som hele tiden snakker om noe unyttig. Vi kan bruke tiden til noe mer fornuftig".

"Jeg følte en viss usikkerhet overfor alt det nye og ukjente. Men overgangen til universitetsmiljøet ble ikke så stor, fordi jeg bor hjemme, og har beholdt mine gamle venner hvorav flere også går på universitetet".

"Ikke for å overdrive, men jeg tror faktisk dette halvåret på

univiversitetet i Oslo har vært den beste perioden i mitt liv. I det minste etter at jeg begynte på skolen. Jeg har fått mange gode venner på Blindern og knyttet bånd som vil vare lenge. Ikke minst er det mange nydelige jenter der. De er også i flertall. Etter nyttår skal jeg gå på et universitet i Australia. Da jeg begynte på Blindern i høst priset jeg meg lykkelig for at det bare var for et halvt år, nå er jeg sannelig ikke sikker"

"Jeg synes det var beinhardt til å begynne med, trivdes ikke i det hele tatt. Selv om jeg var med i en faddergruppe og vi hadde det koselig sammen, ble vi aldri kjent - det ble liksom et pliktløp det værste var å aldri se et kjent ansikt. Nå i dag synes jeg at det går bedre og jeg har funnet meg til rette rent praktisk. Sosialt sett synes jeg nok at dagene på Blindern er temmelig ensomme, men det hender vel at jeg ser et ansikt jeg kan si hei til. Jeg er så heldig at jeg har kjæresten min her i Oslo, og det har vært utrolig viktig for meg. Hadde jeg ikke hatt ham ville jeg vært direkte ensom. Da hadde det nok ikke blitt mer enn ex.phil. på meg for Blindern er ganske kjedelig og upersonlig, ærlig talt".

"Å være begynnerstudent føles ganske utrygt. På universitetet i Oslo er det utrolig mye flinke folk som kan absolutt alt, og som imponerer stort når det gjelder kunnskap. Det er lett å føle seg dum osv spesielt når man trekker inn dagens arbeidsmarked og den store konkurransen der".

"Det er mange andre medstudenter som ser ut til ikke å ville ha kontakt med andre studenter. Det er vanskelig å få kontakt med andre også, fordi disse allerede har etablert seg i en gjeng. Min erfaring er at det er ingen som har tatt initiativ til å prate med meg, mens jeg har prøvd flere ganger. Men det virker som mange er usikre og sjenerte. I en forelesningssal er mange slik at de setter seg minst en plass fra en de ikke kjenner. Da er det enda verre å få kontakt. Nå har jeg blitt kjent med noen få, men problemet er at man treffer dem så sjelden, kanskje bare en gang i uka".

"Selve miljøet på Blindern er bare helt jævlig. Det er ikke mulig å bli kjent med noen for det virker som om folk bare er sammen med venner de går sammen med. Alle skal være så forbanna dype og intellektuelle. Universitetet hadde mange fine aktiviteter i begynnelsen av første uken, men det er ikke sånn du går på hvis du ikke kjenner noen og ikke liker miljøet".

5.4 Selvstrukturering

Selvstrukturering ble målt gjennom indikatorene "valg av undervisning" og "lage timeplan".¹³ Omlag halvparten av studentene har ikke opplevd "valg av undervisning" som spesielt vanskelig. Dette gjelder også når vi kontrollerer for en rekke andre variable.

Høyest andel av de som har opplevd valg av undervisning som svært vanskelig har de som ikke har deltatt på øvingskurs. Også de som har trukket seg eller strøket til eksamen scorer relativt høyt her. Ellers er det nokså små forskjeller i andelen som har opplevd valg av undervisning som svært vanskelig.

Andelen som har opplevd at det å lage timeplan har vært svært vanskelig er noe høyere enn andelen for valg av undervisning. For mange har det altså vært noe vanskeligere å lage timeplan enn det har vært å velge undervisning.

"Å velge undervisning" og "å lage timeplan" er kun to indikatorer på den underliggende dimensjonen; *selvstrukturering*. Imidlertid er disse begrenset til semesterstarten. Studentenes egne kommentarer kan derfor gi oss bedre forståelse av denne typen problemer, og som vi skal se blir det lagt vekt på flere sider ved dette problemområdet:

"Når det gjelder lesning er dette en stor overgang fra videregående skole. Ingen dytter meg lenger - og jeg er vel egentlig litt lei av å lese stoff for å kunne det til en prøve. Jeg tror nok at dere (universitetet) gjør hva dere kan. Det gjør derimot ikke jeg. Ennå ...Flere tiltak tror jeg ville virke "lammende". Man har mer enn nok å henge fingrene i med å sette igang med lesing".

"Uvant å plutselig stå helt alene med alt ansvar osv. Til tider vanskelig å få strukturert seg selv til å lese å jobbe med pensum. Savner tilhørighet til en klasse og det sosiale og nærheten som følger med det. Men studentlivet har så absolutt sine positive sider hvis man ønsker å engasjere seg og utnytte de mulighetene som finnes. Alt i alt så trives jeg godt".

¹³

"Mine erfaringer som begynnerstudent har vært svært positive. Det er en stor overgang fra videregående skole. Selv om det kreves mye mer av hver enkelt så har vi mye bedre tid til å disponere lesingen selv. Det kreves mye av en selv ... det kan være både positivt og negativt. Jeg synes det er mer positivt enn negativt å studere ved universitetet. Jeg synes at opplegget er bra. Det er ikke altfor hardt og ikke for slapt. Mange studenter kommer rett fra videregående og trenger kanskje et semester der de har råd til å slappe av litt. Med det mener jeg at det ikke er så mye å gjøre på universitetet at det ikke er tid for sosialt samvær. Det er mye opp til hver enkelt hvor mye tid man skal legge ned i arbeid. Noen trenger et ekstra spark i baken for å gjøre noe. Derfor vil jeg tro at å gjøre en del av oppgaveinnleveringen obligatorisk hadde gjort at flere hadde greid å stå til eksamen".

"Litt rart å hoppe rett fra videregående skole til universitetet, det er veldig stort på Blindern. Jeg personlig setter pris på å ha blitt student, jeg føler meg fri og det er deilig å bestemme sin egen timeplan. Det er også godt å være ferdig med å lese mange fag, til å konsentrere seg om ett område."

"Stor overgang fra videregående, føler mindre press overfor deg selv, noe som resulterer i at du blir slappere. Mye større problemer med å stå opp på grunn av manglende selvdisiplin. Føler fortsatt på en måte at du har ferie, har større konsentrasjonsvansker enn før. Veldig variierende kvalitet på lærerne. Noen er inspirerende, mens andre er trøtte og kjedelige. Føler at du liksom ikke har kommet ordentlig i gang. Motivasjonsproblemer."

"Min egen erfaring ved det å være begynnerstudent er at jeg ikke eier studievaneer. Men jeg tror universitetet kan gjøre lite med det, jeg må nok gjøre noe med det selv."

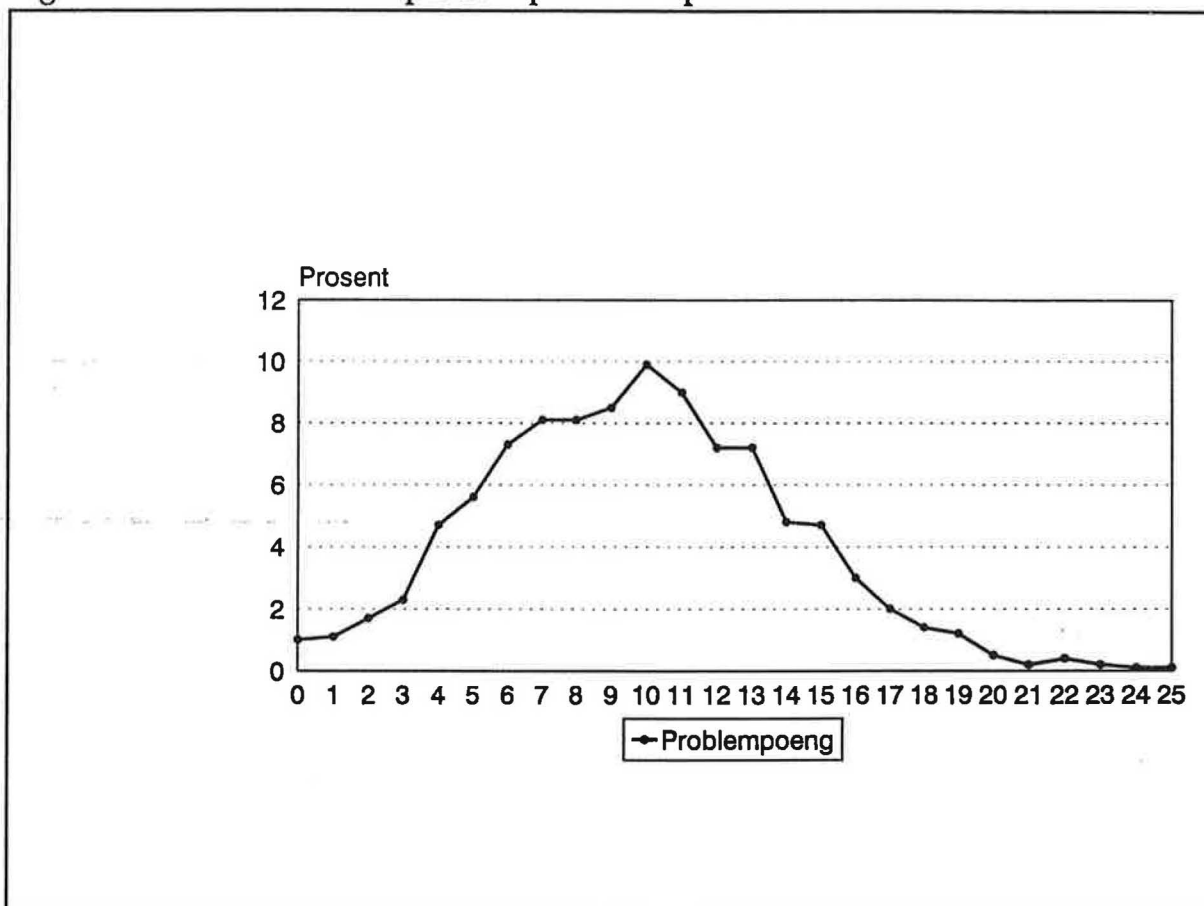
"Har tatt meg selv for liten tid på dette studiet. Burde ha brukt to semester i stedet for ett, men tenker å prøve å ta eksamen nå."

"Det var spennende i begynnelsen og det tok ikke så lang tid å bli vant til å gå på forelesninger og å lese selv på lesesalen, selv om jeg fremdeles har litt problemer med å disiplinere meg til det siste. Ellers virker det ganske overfylt på universitetet, men til tross for det virker det meste organisert."

6 Omfang av studiestartvansker for ulike grupper studenter?

Innledningsvis stilte vi spørsmål ved hvilke kjennetegn ved studentene som påvirker graden av studiestartvansker. For å se nærmere på *omfanget* av problemer hos studentene, har vi laget en additiv indeks over samtlige 13 delspørsmål. Alle spørsmål som er besvart med "litt vanskelig" har fått verdien 1 og alle spørsmål som er besvart med "svært vanskelig" har fått verdien 2 på indeksen som vi ser framstilt i figur 2 under. Hver enkelt student kan dermed ha en score fra 0 til 26 poeng på denne problemindeksen.

Figur 2 Den samlede problemprofil fra spørsmål 9. Prosent.

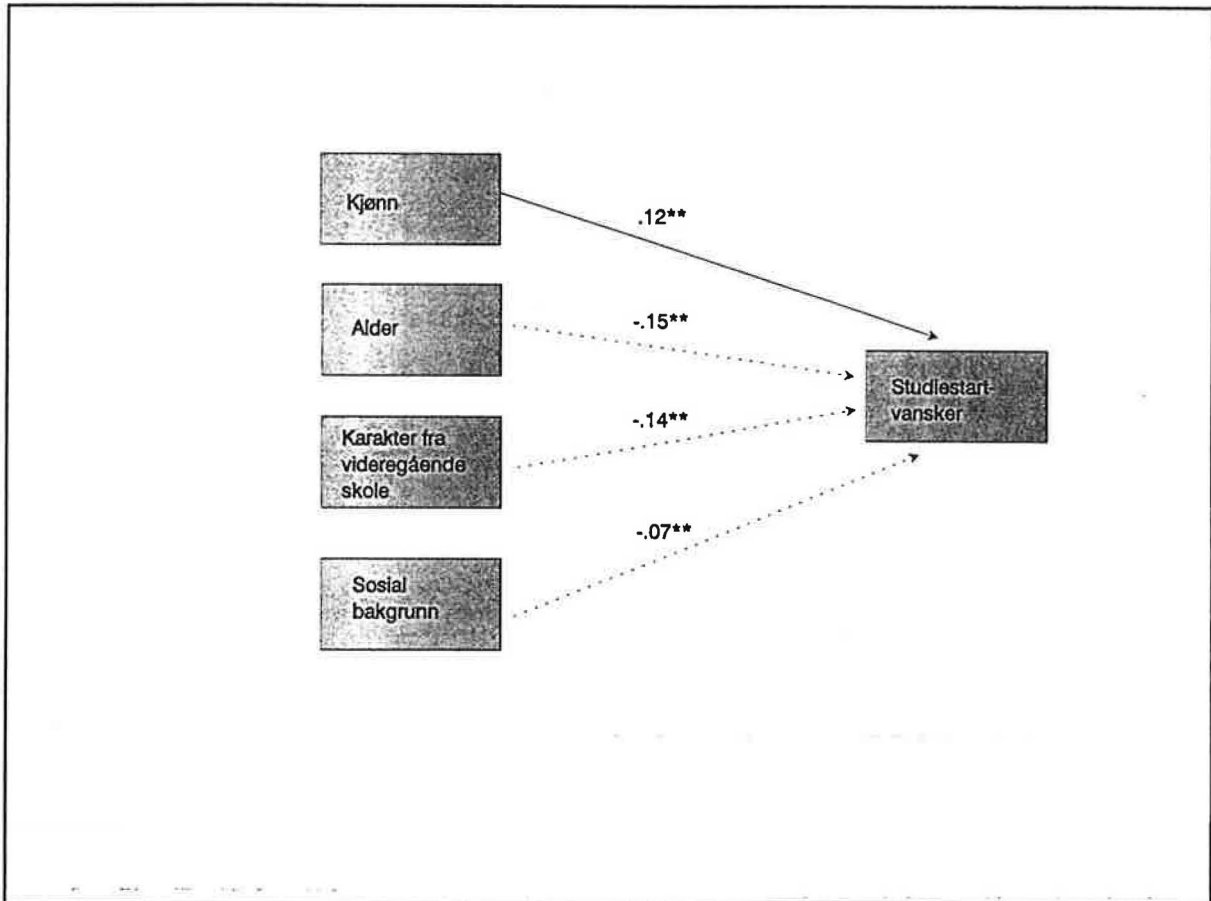
Figuren viser relativt stor spredning i omfanget av problemer blant studentene. Vi ser at ca. 1 prosent av studentene har oppgitt å ikke ha hatt noen problemer, mens det vanligste er å ha en score på rundt 10 poeng. Rundt 13 prosent av studentene har en score på 15 poeng eller mer. Dette viser nokså betydelige variasjoner i omfanget av problemer blant studentene i startfasen av studiet.

Ved hjelp av denne indeksen hadde vi i prinsippet kunnet teste empirisk de modellene som ble presentert innledningsvis. Dessverre er datamaterialet for begrenset i forhold til de kontekstuelle og prosessuelle sidene av studietilværelsen til at dette lar seg gjøre på en forsvarlig måte. Materialet inneholder imidlertid svært gode bakgrunnsdata om studentene, dvs. det vi tidligere har kalt *forutsetningsvariable* med referanse til UNIBUT-prosjektet. Ved hjelp av en lineær regresjonsanalyse har jeg undersøkt hvilken effekt disse forutsetningsvariablene har på omfanget av problemer slik det er målt ved indeksen foran. Nærmere bestemt har jeg sett på effekten av kjønn, alder, sosial bakgrunn, geografisk bakgrunn og karakter fra videregående skole. (Resultatet fra denne analysen er utførlig beskrevet i vedlegg V15). Figur 3 viser en skjematisk framstilling av hovedresultatene fra denne analysen.¹⁴

¹⁴

Kvinne=1 Mann=0. Positivt fortegn indikerer at kvinner har høyere score på problemområdet Studiemodenhet enn menn. For de andre kjennetegnene indikerer negativt fortegn at effektene avtar med stigende alder, bedre videregående karakter og høyere sosial bakgrunn.

Figur 3 Lineær regresjon. Effekter av forutsetningsvariable på omfanget av studiestartvansker. Standardiserte regresjonskoeffisienter (Beta-estimer).

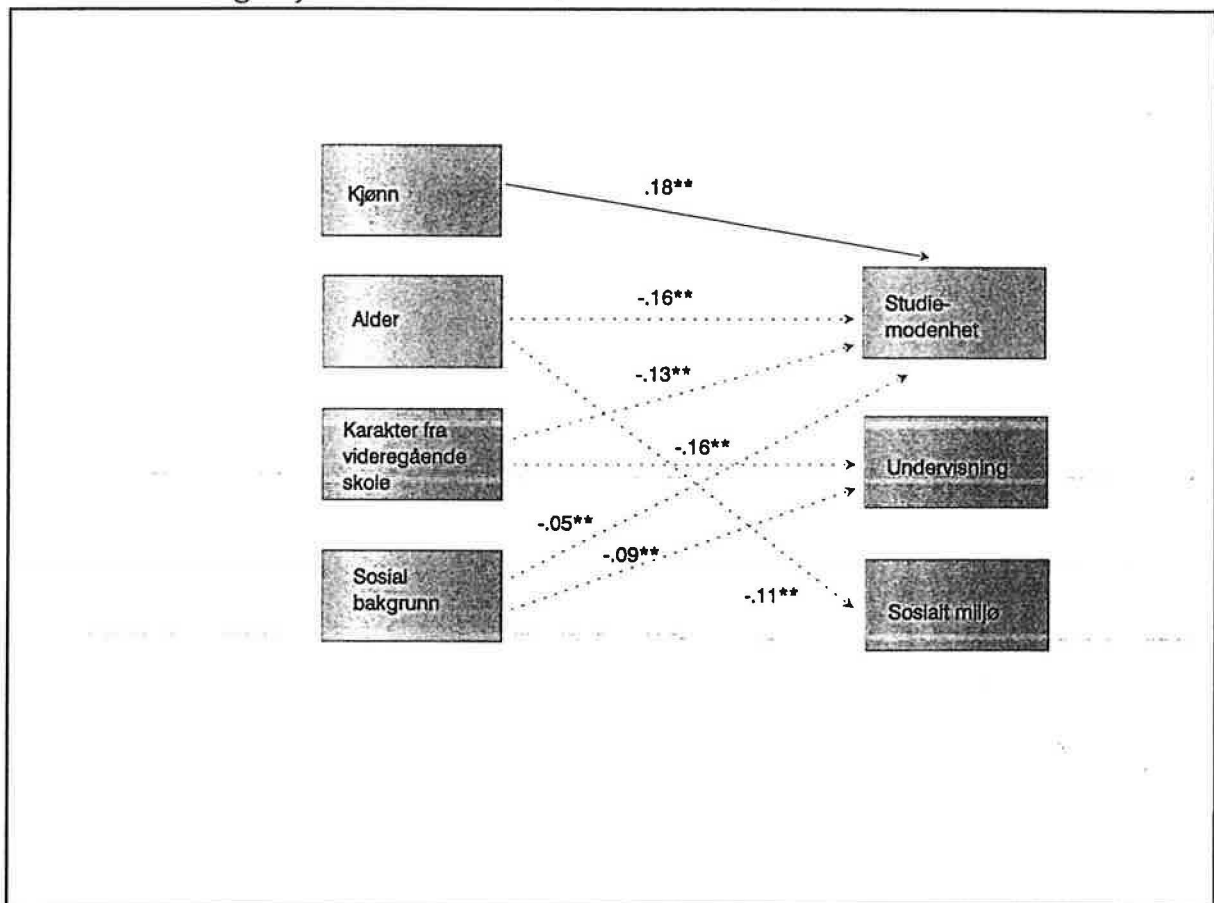

Analysen viser at kvinner i gjennomsnitt har høyere score på problemindeksen enn menn. Eldre studenter har i gjennomsnitt lavere score enn yngre studenter. De med gode karakterer fra videregående skole har i gjennomsnitt lavere score enn de med dårlige karakterer. Og studenter som har foreldre hvor en eller begge har høyere utdanning, har en lavere score på problemindeksen enn de øvrige studentene. Samtlige av disse effektene er statistisk signifikante på 5 prosents nivå. Geografisk bakgrunn, dvs om studentene er fra Oslo/Akershus eller fra et av landets øvrige fylker, hadde ikke statistisk signifikant innvirkning på scoren på problemindeksen og er utelatt fra den grafiske framstillingen.

Faktoranalysen (vedlegstabell 1) viste at studentene møter utfordringer som danner mer eller mindre selvstendige problemområder med kvalitativt forskjellige kjennetegn, og at det derfor kan være en fare for at viktige tolkbare forskjeller blir borte når vi slår alt sammen i en problempprofil, slik vi gjorde innledningsvis i figur 2

Jeg har derfor valgt å også undersøke betydningen av de ulike bakgrunnsvariablene på hvert enkelt problemområde. Dette har jeg gjort ved å gjennomføre en regresjonsanalyse for hvert av problemområdene, bortsett fra *selvstrukturering* (jf. note 8). Resultatet av disse analysene er mer utførlig presentert i vedleggstabellene V16 - V18. Figur 4 nedenfor viser hovedfunnene fra disse tre

Figur 4 Lineære regresjoner. Effekter av forutsetningsvariable på omfanget av studiestartvansker innen tre problemområder. Standardiserte regresjonskoeffisienter (Beta-estimer).

regresjonsanalysene. Kjønn er den variabelen som slår sterkest ut på problemområdet *studiemodenhet*, men vi ser at også alder og karakter fra videregående skole har en viss betydning. Sosial bakgrunn har bare en svært liten effekt på *studiemodenhet*. Det er spesielt karakteren fra videregående skole som påvirker *undervisningssituasjon*, men også sosial bakgrunn har en liten effekt. Problemer knyttet til *Sosialt miljø* er bare statistisk signifikant påvirket av alder, dvs. problemene blir mindre med økende alder. Dette bekrefter de antakelsene vi gjorde om at studentene møter kvalitativt ulike problemområder, og at identiske

kjennetegn ved studentene har ulik betydning innen de ulike problemområder. Vi ser for eksempel at kjønn er den variabelen som slår sterkest ut på *studiemodenhet*, i motsetning til i analysen av den samlede problemprofilen hvor alder og karakter fra videregående skole hadde den relativt største betydningen (figur 3). Ellers ser vi at kjønn ikke har statistisk signifikant betydning for de andre problemområdene. Med andre ord, grunnen til at kjønn betyr relativt mye for den samlede problemprofilen, er den betydningen kjønn har for *studiemodenhet*. Hvorvidt kvinner reelt sett er mindre studiemodne enn menn, er tvilsomt. For eksempel får de bedre karakterer til ex.phil. enn menn (Berg 95).

Den relativt sett viktigste variabelen for *undervisningssituasjon* er artiumskarakteren. Sosial bakgrunn som ikke hadde noen signifikant betydning på den samlede problemprofilen, har en statistisk signifikant betydning både for *undervisningssituasjon* og *studiemodenhet*. Alder har størst relativ betydning for *studiemodenhet*, men betyr også noe for problemer knyttet til *sosialt miljø*. Dette er heller ikke overraskende. Med økende alder har man hatt lenger tid til å knytte sosiale kontakter og å utvikle sosiale ferdigheter, som begge deler er viktige komponenter i det å lykkes sosialt.

7 Konsekvenser for studiegjennomføring og trivsel

Som nevnt, er mange av studiestartvanskene egentlig normale utfordringer, som for eksempel innarbeidelsen av nye arbeidsvaner og utvikling av selvstendighet og ansvar for egen læring. Å kunne hanskes med slike problemer krever mestring og utvikling av ferdigheter. Men hvilke negative virkninger har studiestartvanskene? Har de målbare konsekvenser for studiegjennomføringen?. Fører de for eksempel til dårligere karakterer, høyere trekkprosent eller strykprosent ved eksamen, eller går det først og fremst ut over trivsel og følelsen av faglig utbytte i sin alminnelighet?

7.1 Studiegjennomføring

Studiegjennomføringen kan måles gjennom resultatet til eksamen philisophicum. Dårlige karakterer, trekk eller stryk kan vurderes som uønskede resultater. For å se i hvilken grad studiestartvanskene har påvirket resultatet til ex.phil. har vi gjennomført tre regresjonsanalyser .

Tabell 7.1 Resultat fra tre regresjonsanalyser, hvor avhengig avhengig variabel er ex.phil.karakterer på en skala fra 1 til 4¹⁵. Effekter av uavhengige variable. Standardiserte regresjonskoeffisienter.

Analyse I	Beta
Karakter videregående skole	-.62**
Analyse II	
Problemindeks	.13**
Analyse III	
Karakter videregående skole	-.61**
Problemindeks	.04**

Analyse I viser den sterke sammenhengen mellom karakter fra videregående skole og ex.phil.karakter. Beta-estimatet i denne bivarierte regresjonen tilsvare korellasjonskoeffisienten (Pearsons r). Med andre ord, er det en svært sterk sammenheng mellom gode karakterer fra videregående skole og gode karakterer til ex.phil.

Analyse II viser korellasjonen mellom studiestartvanskene, målt gjennom problemindeksen, og ex.phil.karakteren. Også her er det en sammenheng, selv om den er langt svakere enn for videregående karakteren. Imidlertid er det grunn til å anta at noe av denne effekten skyldes at de med dårlige karakterer fra videregående skole har relativt større studiestartvansker enn de øvrige studentene.

I *analyse III* har vi derfor kontrollert for videregående karakteren, dvs holdt denne konstant når vi har sett på effekten av studiestartvansker. Analysen viser at den selvstendige effekten av studiestartvansker blir betydelig redusert når vi kontrollerer for videregående karakteren. Selv om studiestartvanskene har en signifikant uheldig innvirkning på ex.phil.karakteren, så er denne effekten svært liten. Vi fant ingen statistisk signifikant sammenheng mellom studiestartvansker og trekk før eksamen. Følgelig er det lite som tyder på at studentenes studiestartvansker har målbare konsekvenser for studiegjennomføring målt ved

¹⁵

De som strøk til eksamen har fått karakteren 4.1

eksamensresultatet, når vi kontrollerer for effekten av videregående karakteren.

7.2 Trivsel

Kanskje går startvanskene først og fremst ut over studentenes trivsel og følelsen av faglig utbytte i sin alminnelighet? Tabellanalysene viste en klar sammenheng mellom studentenes trivsel og studiestartvanskene. Det er imidlertid litt problematisk å tolke hva denne sammenhengen uttrykker. Trivsel er i utgangspunktet et nokså diffust begrep uten noe presist innhold. Likevel regner jeg med at de fleste har en noenlunde sammenfallende forståelse av betegnelsen. De fleste har vel i tankene en totalvurdering av sin egen situasjon rent *psykisk, sosialt* og *materielt*. Vi spurte studentene hvordan de trivdes både ved starten av semesteret og ved slutten av semesteret. De hadde muligheten til enten å svare at de trivdes svært bra, ganske bra, nokså dårlig, svært dårlig og vet ikke/har sluttet. Når vi stilte spørsmålene slik var det ut fra en forventning om at graden av trivsel ikke er gitt en gang for alle, men at den er i stadig endring. Det er jo forøvrig noe de fleste selv erfarer, at trivselen med tilværelsen totalt, eller i mindre sammenhenger varierer, og at dette influeres av en rekke faktorer. Jeg har forsøkt å fange inn denne trivselsutviklingen i tabell 7.2. I tabellen har jeg også tatt med tilsvarende data fra 1991-undersøkelsen for sammenlikningens skyld.

Tabell 7.2 *Trivselsutvikling fra begynnelsen til slutten av semesteret. Sammenlikning mellom 1991 og 1993. Vertikalt prosentuert.*

<i>Trivsel</i>	1991	1993
<i>Godt/Godt</i>	70 (726)	74 (1300)
<i>Godt/Dårlig</i>	7 (74)	8 (133)
<i>Dårlig/Godt</i>	14 (146)	11 (185)
<i>Dårlig/Dårlig</i>	8 (87)	8 (139)
<i>Sum</i>	99 (1033)	101 (1757)

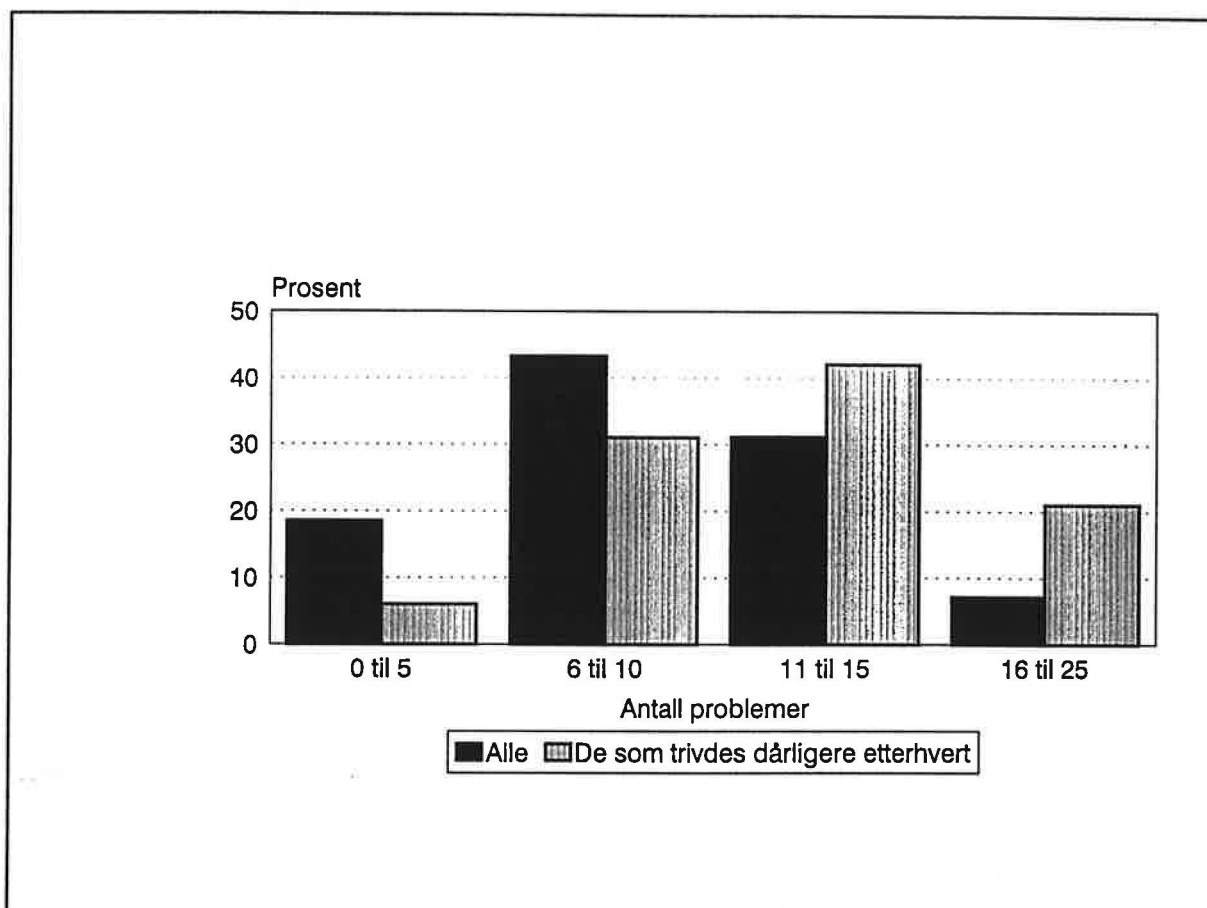
Godt/Godt er de som trivdes godt både ved begynnelsen og ved slutten av semesteret. Godt/Dårlig er de som trivdes godt i begynnelsen og dårlig ved slutten

av semesteret osv. Vi ser at det er nesten identiske resultater for 1991 og 1993.¹⁶ Videre ser vi at ca. tre firedeler av studentene trivdes godt både ved begynnelsen og slutten av semesteret. 8 prosent av studentene trivdes dårlig både ved begynnelsen og slutten av semesteret, mens 8 og 11 prosent fikk trivselen endret i henholdsvis negativ og positiv retning.

Med utgangspunkt i en antakelse om at studiestartvansker reduserer trivselen, har jeg sammenliknet den gruppen studenter som trivdes dårligere etterhvert, dvs de som trivdes dårligere mot slutten av semesteret enn i begynnelsen, med de øvrige studentene. Noe må ha skjedd underveis i semesteret som bidrar til reduksjonen av trivselen for den første gruppen. Hypotesen er altså at disse studentene har opplevd flere problemer enn de øvrige studentene. Figur 5 viser resultatet av denne sammenlikningen.

¹⁶ Vi har beregnet konfidensintervaller for prosentdifferansene separat for hver undersøkelse og ingen av dem er statistisk signifikante på 5 prosents nivå. Når vi kommenterer resultatene nærmere konsentrerer jeg meg derfor om resultatene fra 1993-undersøkelsen.

Figur 5 Omfanget av problemer hos studenter som trivdes dårligere mot slutten av semesteret, sammenliknet med de øvrige studentene. Prosent.

Vi ser at figuren synes å styrke de antakelsene vi gjorde. De som trivdes dårligere etterhvert er klart underrepresentert i forhold til de øvrige studentene blant de med få problemer. Og tilsvarende klart overrepresentert blant studenter med mange problemer. Figuren viser altså at det er en klar sammenheng mellom en økning i problemer og reduksjon i studentenes trivsel.

8 Avsluttende kommentar

Muligens kan det være nyttig å innføre et skille mellom *objektive* studiestartvansker og studentenes *subjektive* opplevelse av de utfordringene eller problemene de møter. Dette kan faktisk være to helt forskjellige størrelser, selv om de sikkert ofte er nokså sammenfallende. Datamaterialet viser at både studenter som gjør det svært godt til eksamen og studenter som gjør det dårlig til eksamen, kan ha svart at de syntes det var svært vanskelig å forstå alt de leste. Førstnevnte, fordi hun har trengt inn i stoffet med stor intensjonsdybde og sammenhengsforståelse som siktemål, mens sistnevnte

kanskje bare i liten grad har maktet "å løfte en flik av den akademiske kappe", for å si det med en spissformulering. Poenget er at bare sistnevnte har hatt studiestartvansker i *objektiv* forstand, hvis vi innfører et slikt skille.

Et så komplekst og sammensatt fenomen som alle mulige utfordringer, vanskeligheter og problemer som begynnerstudenten faktisk står overfor i møte med universitetet, kan uansett ikke reduseres til effekten av noen få bakenforliggende kjennetegn. Det betyr med andre ord at studiestartvanskene påvirkes av en rekke andre forhold enn de som er spesielt omhandlet i denne artikkelen. Avslutningsvis ser vi derfor litt nærmere på hva slags forhold dette kan dreie seg om. Selvsagt kan vi ikke vurdere den faktiske betydningen av disse forholdene, men bare peke på at denne typen utfordringer og problemer til en viss grad gjør seg gjeldende.

Som nevnt innledningsvis er Universitetet i Oslo stort også i europeisk målestokk. For flere av studentene er det tydelig hvordan det fysiske miljøet, eller materiellstrukturen i videre forstand, legger en demper på utfoldelsesmuligheter og utfoldelsestrang. Mange av respondentene skriver om hvor stort, upersonlig, kaldt eller fremmedgjørende universitetet oppleves (evt. særlig til og begynne med). Ikke få klager over lite komfortable forhold på grunn av manglende ventilasjon eller dårlig belysning, særlig i Sophus Lies auditorium. En person hevder endog å ha gitt opp studiene på grunn av fysiske plager som relateres til de trange forholdene.

"Det er fryktelig trangt å være ex.phil.student, og det er en evig kamp om plassene både under forelesninger, kollokvier og på lesesalen. Ventilasjonen burde også vært bedre."

"Jeg opplever ex.phil. som et svært nedprioritert studie ved universitetet. Under forelesningene er det stappfullt og studentene må ofte sitte i trappa, og finnes det ventilasjonsanlegg på Sophus Lie?"

"Vanskelig å få plass på forelesning, mye uro på grunn av mange studenter som skal inn på senere forelesning som bråker utenfor."

"Jeg synes alt er for stort, for uoversiktlig. Orker ikke å være så ofte på universitetet, føler meg helt bortkommen. Har veldig lyst til å slutte

her, selv om jeg var veldig positivt innstilt i begynnelsen av semesteret."

"Et av problemene jeg har merket godt, er den kjensgjerning at universitetet huser flere studenter enn det har kapasitet til. Ved flere anledninger har mange studenter fått beskjed ved døra om at forelesningssalen dessverre er full, og ikke fått muligheten til å følge denne forelesningen. Skal man være sikret plass må man møte opp i god tid i forveien. Lesesalsplasser har vært litt av et prosjekt å oppdrive ... Følelsen av at universitetet er en enorm studentmaskin forsterkes ved at en føler at det ikke helt er plass til en."

Flere studenter gir uttrykk for at ex.phil. nærmest er et nødvendig onde de må igjennom før de kan ta fatt på fagstudiet som virkelig interesserer dem. Slike holdninger til ex.phil. tyder på at studiemotivasjonen for dette delstudiet er meget varierende, og at enkelte faktisk er svært lite motiverte. Samtidig behøver ikke dette bety at de ikke arbeider med faget, nærmest av plikt, men det kan selvsagt også tenkes at en slik mangel på motivasjon også bidrar til at spesielt de faglige utfordringene som ex.phil. reiser blir opplevd som mer vanskelige enn nødvendig.

"Jeg har også begynt på fagstudiet i sosiologi, noe som jeg er glad for. Der er det færre studenter og gruppearbeid og seminarer gjør at du bedre kjent med folk. Ex.phil. er bare en gjennomstrømningsfase som alle må igjennom mot det de ønsker å begynne på. Jeg synes at faglig er forberedende interessant, og siden jeg tar sosiologi ved siden av, har jeg fått forståelse av at ex.phil er nyttig og relevant for senere studier. Det virker som om det er et problem for mange ex.phil. elever at de ikke ser noe poeng i det de lærer. Jeg vet ikke om det er noen måte å vise forbindelsen mellom fagstudiet og ex.phil bedre?"

"Trives stort sett bra som begynnerstudent, men sliter med min innstilling om at ex.phil. bare er noe man må gjennom før man begynner på det man egentlig skal studere."

"Det å ta ex.phil. sammen med et annet fag er veldig hardt. Jeg brukt dobbelt så lang tid på å få unnagjort det jeg skulle gjøre i ex.phil som det jeg skulle gjøre i MA 100, og da arbeidet jeg like hardt med alle fagene. Det er helt ubegripelig at for meg at ex.phil svarer til arbeidsmengden 5 vekttall."

"Jeg gleder meg til å bli ferdig med ex.phil for å begynne på fagstudiet. Jeg synes ikke ex.phil. er så morsomt at det gjør noe, men må man så må man. (Så forferdelig er det da ikke, menn ..."

"Har foreløpig ikke gjort meg opp de helt store meningene om studietilværelsen. Ex.phil. studiet er krevende, men min interesse for dette er ikke så stor. Blant de fleste av de andre studentene jeg kjenner blir ex.phil. studiet omtalt som et rentpliktløp, noe som preger det hele på en negativ måte. Jeg ser imidlertid fram til å begynne på jus-studiene mine etter jul. Kanskje interessen min og konsentrasjonen blir radikalt forbedret når jeg selv føler at jeg får komme i gang med de egentlige studiene."

"Etter 12 år på skole var jeg relativt skolelei, men begynte på universitetet i mangel av andre alternativer. På begynnelsen syntes jeg det var ok, men mot slutten av semesteret er jeg drittlei. MA 100 går greit, men ex.phil er det største tullet jeg har vært borti i skolesammenheng. Bort med dette idiotisk påfunnet snarest!!"

"Etter min mening er en altfor stor del av ex.phil. uinteressant og unyttig i forhold til mine videre studier. Når jeg begynner ved universitetet for å studere sos.øk. gjør jeg det for å studere sos.øk. Ikke for å lære hvor mange substanser en eller annen fjott på 1700-tallet hevdet det eksisterte, eller hvorfor det i hermenautisk metode ikke kan oppnås forutsetningsfrihet."

Økonomiske forhold medvirker også på hvordan man opplever møtet med universitetet. Det sier seg selv at utenomfaglige aktiviteter kan gå ut over mulighetene til å hankses med faglige og sosiale utfordringer i startfasen. Ekstra arbeid for å opprettholde den nødvendige økonomien er et typisk eksempel på en slik aktivitet. På den annen side kan for eksempel arbeid virke positivt ved at det utvikler selvstendighet, gir nye erfaringer og kanskje også øker den enkeltes sosiale modenhet. I sin tur kan dette bidra positivt i sosial og faglig sammenheng.

"Jeg har avbrutt studiene på grunn av at jeg fikk jobb. Hadde ikke råd til å avslå, men jeg vil ta opp igjen ex.phil. så snart jeg får disponert tiden min bedre."

"Jeg studerer ex.phil. for meg selv, fordi jeg må jobbe full tid ved siden av ..."

"Studiene kom godt i gang helt i begynnelsen av semesteret, men på grunn av pengemangel (studielånet kom ikke før i midten av semesteret) og trange kår, var konsentrasjonen minimal. Jeg hadde ikke råd til bøker før jeg fikk studielånet og det sier selv seg selv at jeg ligger etter i studiene. Mat og husleie ble prioritert."

"Studielånet bør være klart ved semesterstart og ikke rett før eksamen ved endt semester."

Det ville her føre for langt å mer i dybden på alle de tenkelige (og nesten utenkelige) forhold som sammen eller hver for seg bidrar til å skape vanskeligheter i startfasen av studiet. I stedet kan vi innføre betegnelsen 'kondisjonalis' som en samlekategori for denne typen problemer. Mange av studentene ga uttrykk for nettopp slike problemer som er svært kontekst- og situasjonsavhengige dvs. de må ses på bakgrunn av spesielle hendelser eller den enkeltes situasjon i en gitt sammenheng, for eksempel ved sykdom, flytting og omfattende omsorgsforpliktelser.

9 Sammendrag

Som bakgrunn for deler av den empiriske analysen har vi skissert et teoretisk rammeverk for analyser av studiestartvansker. Vi argumenterer for at tilnærminger til analyser av studiefrafall også kan være et egnet utgangspunkt for analyser av studiestartvansker. Vi argumenterer dessuten for fruktbarheten i å basere denne type analyser både på kvantitative og kvalitative data.

I den empiriske delen tar vi utgangspunkt i situasjonen ved Universitetet i Oslo, høsten 1993 og gir en beskrivelse av hva studentene opplever som mest problematisk i faglig og sosial sammenheng. Det viser seg at ca. en firedel av studentene hadde opplevd det som "svært vanskelig" å huske hva de leser og å konsentrere seg. Å vite hva som forventes faglig til eksamen og å komme i kontakt med lærerne ble oppfattet som "svært vanskelig" av nesten en tredel av studentene. De fleste av studentene hadde imidlertid opplevd mange av utfordringene som enten "uproblematiske" (ikke noe problem) eller som "litt vanskelige". Hovedinntrykket er derfor at problemene for de fleste ikke er foruroligende store. At noe er "litt vanskelig" er egentlig bare som forventet eller som det skal være. Slike

normale utfordringer kan for eksempel dreie seg om innarbeidelsen av nye arbeidsvaner og utviklingen av selvstendighet og ansvar for egen læringsprosess. Å kunne hankses med slike problemer representerer på mange måter en ferdighet som inngår som en del av den allmenne kompetanse et hvert studium søker å gi. Først når problemene blir mange eller svært vanskelige antar vi det kan ha negativ innvirkning på studietilværelsen.

Analysene viste en tendens til en viss opphopning av enkelte typer problemer blant studentene. Ved hjelp av faktoranalyse identifiserte vi følgende problemprofiler:

Studiemodenhet

- forstå alt jeg leser
- huske det jeg leser
- konsentrere meg
- vite hva jeg skal legge vekt på når jeg leser
- vite hva som forventes faglig til eksamen

Undervisningssituasjon

- forstå alt foreleseren sier
- forstå innholdet i det foreleseren sier
- ta notater på forelesninger

Sosialt miljø

- komme i kontakt med andre studenter for å danne kollokviégrupper/diskusjonsgrupper
- bli kjent med medstudenter
- komme i kontakt med lærere

Selvstrukturering

- valg av undervisning
- lage timeplan

Vi fant også at enkelte kjennetegn ved studentene påvirker graden av studiestartvansker. Kvinner har i gjennomsnitt høyere score på problemindeksen enn menn. Eldre studenter har i gjennomsnitt en lavere score enn yngre studenter.

De med gode karakterer fra videregående skole har i gjennomsnitt en lavere score enn de med dårligere karakterer. Og studenter som har foreldre hvor en eller begge har høyere utdanning, har en lavere score på problemindeksen enn de øvrige studentene. Faktoranalysen viser som nevnt at studentene møter utfordringer som danner mer eller mindre selvstendige problemområder med kvalitativt forskjellige kjennetegn. Videre viser det seg at identiske kjennetegn ved studentene har varierende betydning innen de ulike problemområder. Imidlertid gir de ulike kjennetegn ved studentene nokså svake føringer på studiestartvanskene, selv om de utgjør statistisk signifikante forskjeller.

Hvis vi måler studiegjennomføringen ved resultatet til eksamen philisophicum, viser det seg at studiestartvanskene bare i svært liten grad har negativ effekt på studiegjennomføringen. Derimot ser slike vansker ut til å redusere studentenes trivsel. Andelen som opplever mange problemer er høyest blant de som trives dårligere etter hvert. Og tilsvarende lavere blant de øvrige studentene. Et så komplekst og sammensatt fenomen som alle mulige utfordringer, vanskeligheter og problemer som begynnerstudenten faktisk står overfor i møte med universitetet, kan uansett ikke reduseres til effekten av noen få bakenforliggende kjennetegn. Det betyr med andre ord at studiestartvanskene påvirkes av en rekke andre forhold enn de som er spesielt omhandlet i denne artikkelen. Kommentarer som studentene kommer med bekrefter også dette.

Tabellvedlegg

Tabell V1: Faktoranalyse. Faktorladninger

Problemer med:	Faktor 1	Faktor 2	Faktor 3	Faktor 4
Valg av undervisning	.067	.114	.054	.812
Lage timeplan	.069	.078	.019	.818
Forstå alt jeg leser	.564	.478	.044	.024
Huske det jeg leser	.792	.142	.017	.003
Konsentrere meg	.690	.047	.100	-.055
Vite hva jeg skal legge vekt på når jeg leser	.624	.248	.082	.197
Forstå alt foreleseren sier	.193	.819	.036	.023
Forstå innholdet i det foreleseren sier	.189	.829	.019	.065
Ta notater på forelesninger	.077	.499	.095	.140
Vite hva som forventes faglig til eksamen	.470	.112	.178	.287
Komme i kontakt med andre studenter for å danne kollokviegrupper/ diskusjonsgrupper	.033	.037	.799	.004
Bli kjent med medstudenter	.109	-.005	.823	-.021
Komme i kontakt med lærere	.113	.127	.599	.121

Tabell V2 Spørsmål 9m i spørreskjemaet. Prosent og absolutte tall.

	Valg av undervisning						Totalt	
	Ikke problem		Litt vanskelig		Svært vanskelig		%	(N)
	%	(N)	%	(N)	%	(N)		
Kjønn								
Menn	50	(339)	41	(278)	9	(61)	100	(678)
Kvinner	51	(551)	43	(467)	6	(69)	100	(1087)
Alder								
Over 20 år	48	(246)	43	(223)	9	(47)	100	(516)
19 - 20 år	52	(644)	42	(522)	7	(83)	100	(1249)
Fylke								
Oslo/Akershus	52	(505)	42	(416)	6	(59)	100	(980)
Øvrige fylker	49	(385)	42	(329)	9	(71)	100	(785)
Foreldre h.utd.								
Nei	52	(297)	41	(233)	7	(41)	100	(571)
Ja	49	(557)	43	(492)	7	(84)	100	(1133)
Artiumkarakter								
Under gj.snitt	50	(444)	42	(370)	8	(72)	100	(886)
Over gj.snitt	51	(446)	43	(375)	7	(58)	100	(879)
Fadderordning								
Ikke deltatt	52	(449)	41	(354)	8	(67)	100	(870)
Deltatt	49	(421)	44	(372)	7	(60)	100	(853)
Trivsel								
Bra	52	(749)	41	(597)	7	(99)	100	(1445)
Dårlig	44	(116)	47	(124)	9	(24)	100	(264)
Vurd.fagtilb.								
Positiv	55	(330)	39	(235)	6	(36)	100	(601)
Nøytral	50	(443)	43	(386)	7	(63)	100	(892)
Negativ	40	(76)	51	(96)	9	(18)	100	(190)
Praksis								
Nei	51	(586)	41	(471)	7	(81)	100	(1138)
Ja	49	(300)	44	(268)	8	(48)	100	(616)
Øvingskurs								
Ikke deltatt	52	(53)	34	(35)	14	(14)	100	(102)
Deltatt	50	(832)	43	(708)	7	(116)	100	(1656)
Bostatus								
Foreldre	52	(449)	42	(365)	5	(45)	100	(859)
Hybel	46	(225)	45	(218)	9	(45)	100	(488)
Leilighet/hus	52	(199)	39	(149)	9	(36)	100	(384)
Ex.phil.kar.								
Laud	52	(300)	42	(240)	6	(33)	100	(573)
Haud	50	(375)	43	(318)	7	(51)	100	(744)
Trekk	48	(54)	41	(46)	12	(13)	100	(113)
Stryk	48	(161)	42	(141)	10	(33)	100	(335)

Tabell V3 Spørsmål 9m i spørreskjemaet. Prosent og absolutte tall.

	Lage timeplan (kurs/annen undervisning)						Totalt	
	Ikke problem		Litt vanskelig		Svært vanskelig		%	(N)
	%	(N)	%	(N)	%	(N)		
Kjønn								
Menn	49	(338)	38	(262)	13	(86)	100	(686)
Kvinner	45	(497)	43	(476)	12	(137)	100	(1110)
Alder								
Over 20 år	52	(268)	37	(193)	11	(55)	100	(516)
19 - 20 år	44	(567)	43	(545)	13	(168)	100	(1280)
Fylke								
Oslo/Akershus	47	(473)	41	(413)	12	(117)	100	(1003)
Øvrige fylker	46	(362)	41	(325)	13	(106)	100	(793)
Foreldre h.utd.								
Nei	45	(267)	41	(243)	14	(81)	100	(591)
Ja	47	(541)	41	(467)	12	(136)	100	(1144)
Artiumkarakter								
Under gj.snitt	46	(418)	41	(372)	12	(112)	100	(902)
Over gj.snitt	47	(417)	41	(366)	12	(111)	100	(894)
Fadderordning								
Ikke deltatt	52	(450)	37	(326)	11	(97)	100	(873)
Deltatt	41	(358)	45	(399)	14	(121)	100	(878)
Trivsel								
Bra	47	(698)	42	(612)	11	(161)	100	(1471)
Dårlig	42	(112)	38	(103)	20	(53)	100	(268)
Vurd.fagtilb.								
Positiv	51	(309)	40	(246)	9	(55)	100	(610)
Nøytral	45	(406)	42	(378)	14	(123)	100	(907)
Negativ	41	(81)	43	(84)	16	(31)	100	(196)
Praksis								
Nei	46	(532)	42	(490)	13	(146)	100	(1168)
Ja	48	(298)	39	(243)	12	(76)	100	(617)
Øvingskurs								
Ikke deltatt	49	(49)	32	(32)	18	(18)	100	(99)
Deltatt	46	(782)	42	(704)	12	(204)	100	(1690)
Bostatus								
Foreldre	46	(407)	42	(369)	12	(104)	100	(880)
Hybel	46	(228)	41	(204)	13	(65)	100	(497)
Leilighet/hus	47	(182)	40	(153)	13	(49)	100	(384)
Ex.phil.kar.								
Laud	47	(275)	43	(253)	10	(60)	100	(588)
Haud	47	(352)	39	(295)	14	(105)	100	(752)
Trekk	49	(56)	37	(43)	14	(16)	100	(115)
Stryk	45	(152)	43	(147)	12	(42)	100	(341)

Tabell V4 Spørsmål 9m i spørreskjemaet. Prosent og absolutte tall.

	Forstå alt jeg leser						Totalt	
	Ikke problem		Litt vanskelig		Svært vanskelig		%	(N)
	%	(N)	%	(N)	%	(N)		
Kjønn								
Menn	36	(252)	53	(373)	11	(80)	100	(705)
Kvinner	20	(225)	65	(749)	15	(176)	100	(1150)
Alder								
Over 20 år	31	(166)	59	(321)	10	(55)	100	(542)
19 - 20 år	24	(311)	61	(801)	15	(201)	100	(1313)
Fylke								
Oslo/Akershus	24	(246)	61	(631)	15	(158)	100	(1035)
Øvrige fylker	28	(231)	60	(491)	12	(98)	100	(820)
Foreldre h.utd.								
Nei	22	(132)	63	(384)	15	(94)	100	(610)
Ja	28	(332)	59	(696)	13	(153)	100	(1181)
Artiumkarakter								
Under gj.snitt	23	(217)	61	(571)	16	(146)	100	(934)
Over gj.snitt	28	(260)	60	(551)	12	(110)	100	(921)
Fadderordning								
Ikke deltatt	25	(233)	60	(558)	15	(135)	100	(926)
Deltatt	27	(236)	61	(535)	13	(112)	100	(883)
Trivsel								
Bra	27	(408)	61	(922)	12	(181)	100	(1511)
Dårlig	19	(54)	58	(162)	23	(63)	100	(279)
Vurd. fagtilb.								
Positiv	34	(214)	57	(357)	9	(54)	100	(625)
Nøytral	24	(222)	63	(591)	13	(119)	100	(932)
Negativ	12	(25)	54	(109)	34	(68)	100	(202)
Praksis								
Nei	24	(290)	62	(737)	14	(171)	100	(1198)
Ja	29	(186)	58	(375)	13	(85)	100	(646)
Øvingskurs								
Ikke deltatt	39	(51)	48	(62)	13	(17)	100	(130)
Deltatt	25	(424)	61	(1055)	14	(238)	100	(1717)
Bostatus								
Foreldre	21	(193)	63	(568)	15	(139)	100	(900)
Hybel	28	(142)	59	(303)	13	(69)	100	(514)
Leilighet/hus	33	(131)	57	(231)	10	(41)	100	(403)
Ex.phil.kar.								
Laud	33	(201)	56	(343)	11	(64)	100	(608)
Haud	23	(175)	63	(484)	14	(111)	100	(770)
Trekk	23	(27)	59	(70)	18	(21)	100	(118)
Stryk	21	(74)	63	(225)	17	(60)	100	(359)

Tabell V5 Spørsmål 9m i spørreskjemaet. Prosent og absolutte tall.

	Huske det jeg leser						Totalt	
	Ikke problem		Litt vanskelig		Svært vanskelig		%	(N)
	%	(N)	%	(N)	%	(N)		
Kjønn								
Menn	16	(114)	64	(451)	20	(141)	100	(706)
Kvinner	9	(101)	63	(725)	29	(331)	100	(1157)
Alder								
Over 20 år	14	(79)	68	(371)	18	(96)	100	(546)
19 - 20 år	10	(136)	61	(805)	29	(376)	100	(1317)
Fylke								
Oslo/Akershus	11	(111)	62	(644)	27	(283)	100	(1038)
Øvrige fylker	13	(104)	64	(532)	23	(189)	100	(825)
Foreldre h.utd.								
Nei	9	(54)	62	(383)	29	(178)	100	(615)
Ja	13	(156)	63	(749)	23	(278)	100	(1183)
Artiumkarakter								
Under gj.snitt	10	(92)	64	(605)	26	(242)	100	(939)
Over gj.snitt	13	(123)	62	(571)	25	(230)	100	(924)
Fadderordning								
Ikke deltatt	11	(105)	63	(588)	25	(234)	100	(927)
Deltatt	12	(103)	63	(558)	26	(229)	100	(890)
Trivsel								
Bra	12	(183)	65	(987)	23	(346)	100	(1516)
Dårlig	9	(25)	51	(144)	40	(113)	100	(282)
Vurd.fagtilb.								
Positiv	15	(93)	68	(427)	17	(107)	100	(627)
Nøytral	10	(96)	64	(596)	26	(245)	100	(937)
Negativ	8	(16)	44	(89)	48	(98)	100	(203)
Praksis								
Nei	11	(137)	61	(734)	28	(331)	100	(1202)
Ja	12	(77)	67	(435)	21	(138)	100	(650)
Øvingskurs								
Ikke deltatt	24	(32)	58	(76)	18	(24)	100	(132)
Deltatt	11	(183)	63	(1094)	26	(447)	100	(1724)
Bostatus								
Foreldre	10	(88)	61	(554)	29	(261)	100	(903)
Hybel	12	(63)	62	(320)	26	(133)	100	(516)
Leilighet/hus	14	(58)	68	(277)	17	(71)	100	(406)
Ex.phil.kar.								
Laud	12	(76)	64	(391)	24	(144)	100	(611)
Haud	11	(86)	62	(479)	27	(208)	100	(773)
Trekk	14	(17)	68	(81)	18	(22)	100	(120)
Stryk	10	(36)	63	(225)	27	(98)	100	(359)

Tabell V6 Spørsmål 9m i spørreskjemaet. Prosent og absolutte tall.

	Konsentrere meg						Totalt	
	Ikke problem		Litt vanskelig		Svært vanskelig		%	(N)
	%	(N)	%	(N)	%	(N)		
Kjønn								
Menn	24	(172)	56	(395)	20	(144)	100	(711)
Kvinner	18	(213)	57	(655)	25	(287)	100	(1155)
Alder								
Over 20 år	26	(143)	53	(293)	20	(112)	100	(548)
19 - 20 år	18	(242)	57	(757)	24	(319)	100	(1318)
Fylke								
Oslo/Akershus	18	(191)	57	(590)	25	(256)	100	(1037)
Øvrige fylker	23	(194)	55	(460)	21	(175)	100	(829)
Foreldre h. utd.								
Nei	19	(120)	58	(355)	23	(141)	100	(616)
Ja	21	(253)	55	(656)	23	(275)	100	(1184)
Artiumkarakter								
Under gj.snitt	19	(178)	56	(525)	25	(236)	100	(939)
Over gj.snitt	22	(207)	57	(525)	21	(195)	100	(927)
Fadderordning								
Ikke deltatt	21	(199)	55	(509)	24	(223)	100	(931)
Deltatt	20	(178)	58	(513)	22	(199)	100	(890)
Trivsel								
Bra	22	(336)	58	(885)	20	(298)	100	(1519)
Dårlig	14	(40)	48	(135)	38	(106)	100	(281)
Vurd. fagtilb.								
Positiv	28	(174)	59	(371)	13	(82)	100	(627)
Nøytral	17	(162)	59	(551)	24	(227)	100	(940)
Negativ	13	(26)	40	(81)	47	(95)	100	(202)
Praksis								
Nei	19	(224)	58	(692)	24	(286)	100	(1202)
Ja	24	(158)	54	(353)	22	(142)	100	(653)
Øvingskurs								
Ikke deltatt	29	(39)	48	(64)	23	(30)	100	(133)
Deltatt	20	(345)	57	(981)	23	(400)	100	(1726)
Bostatus								
Foreldre	18	(160)	56	(507)	26	(233)	100	(900)
Hybel	20	(102)	59	(306)	22	(112)	100	(520)
Leilighet/hus	28	(114)	53	(215)	19	(79)	100	(408)
Ex.phil.kar.								
Laud	24	(147)	56	(342)	20	(120)	100	(609)
Haud	20	(152)	58	(447)	23	(174)	100	(773)
Trekk	19	(23)	53	(65)	28	(35)	100	(123)
Stryk	17	(63)	54	(196)	28	(102)	100	(361)

Tabell V7 Spørsmål 9m i spørreskjemaet. Prosent og absolutte tall.

	Vite hva jeg skal legge vekt på når jeg leser						Totalt	
	Ikke problem		Litt vanskelig		Svært vanskelig		%	(N)
	%	(N)	%	(N)	%	(N)		
Kjønn								
Menn	30	(212)	53	(371)	17	(121)	100	(704)
Kvinner	20	(234)	55	(629)	25	(291)	100	(1154)
Alder								
Over 20 år	25	(138)	54	(292)	21	(115)	100	(545)
19 - 20 år	23	(308)	54	(708)	23	(297)	100	(1313)
Fylke								
Oslo/Akershus	23	(240)	53	(547)	24	(245)	100	(1032)
Øvrige fylker	25	(206)	55	(453)	20	(167)	100	(826)
Foreldre h. utd.								
Nei	19	(118)	56	(339)	25	(153)	100	(610)
Ja	27	(314)	53	(629)	20	(239)	100	(1182)
Artiumkarakter								
Under gj.snitt	21	(200)	53	(496)	26	(242)	100	(938)
Over gj.snitt	27	(246)	55	(504)	18	(170)	100	(920)
Fadderordning								
Ikke deltatt	25	(227)	52	(480)	23	(217)	100	(924)
Deltatt	23	(208)	56	(495)	21	(186)	100	(889)
Trivsel								
Bra	26	(387)	55	(836)	19	(292)	100	(1515)
Dårlig	15	(41)	48	(133)	38	(105)	100	(279)
Vurd. fagtilb.								
Positiv	31	(195)	53	(333)	15	(96)	100	(624)
Nøytral	22	(202)	56	(526)	22	(207)	100	(935)
Negativ	15	(31)	44	(88)	41	(83)	100	(202)
Praksis								
Nei	24	(289)	55	(656)	21	(251)	100	(1196)
Ja	24	(154)	52	(338)	24	(159)	100	(651)
Øvingskurs								
Ikke deltatt	29	(39)	49	(66)	22	(29)	100	(134)
Deltatt	24	(406)	54	(930)	22	(380)	100	(1716)
Bostatus								
Foreldre	24	(213)	51	(462)	25	(223)	100	(898)
Hybel	24	(122)	54	(277)	23	(118)	100	(517)
Leilighet/hus	25	(100)	60	(243)	15	(62)	100	(405)
Ex.phil.kar.								
Laud	29	(178)	56	(342)	15	(89)	100	(609)
Haud	25	(190)	52	(403)	23	(177)	100	(770)
Trekk	16	(19)	49	(59)	35	(42)	100	(120)
Stryk	16	(59)	55	(196)	29	(104)	100	(359)

Tabell V8 Spørsmål 9m i spørreskjemaet. Prosent og absolutte tall.

	Forstå alt foreleseren sier						Totalt	
	Ikke problem		Litt vanskelig		Svært vanskelig		%	(N)
	%	(N)	%	(N)	%	(N)		
Kjønn								
Menn	54	(368)	37	(255)	9	(64)	100	(687)
Kvinner	44	(506)	46	(524)	10	(110)	100	(1140)
Alder								
Over 20 år	48	(255)	42	(225)	10	(52)	100	(532)
19 - 20 år	48	(619)	43	(554)	9	(122)	100	(1295)
Fylke								
Oslo/Akershus	47	(477)	44	(447)	9	(95)	100	(1019)
Øvrige fylker	49	(397)	41	(332)	10	(79)	100	(808)
Foreldre h.utd.								
Nei	39	(237)	48	(289)	12	(75)	100	(601)
Ja	52	(605)	40	(461)	8	(94)	100	(1160)
Artiumkarakter								
Under gj.snitt	41	(380)	47	(429)	12	(109)	100	(918)
Over gj.snitt	54	(494)	39	(350)	7	(65)	100	(909)
Fadderordning								
Ikke deltatt	47	(424)	44	(405)	9	(82)	100	(911)
Deltatt	49	(430)	41	(355)	10	(85)	100	(870)
Trivsel								
Bra	50	(742)	43	(635)	8	(114)	100	(1491)
Dårlig	37	(101)	44	(122)	19	(53)	100	(276)
Vurd.fagtilb.								
Positiv	56	(345)	38	(233)	7	(41)	100	(619)
Nøytral	45	(418)	46	(423)	9	(83)	100	(924)
Negativ	34	(66)	45	(88)	21	(41)	100	(195)
Praksis								
Nei	48	(564)	43	(506)	9	(110)	100	(1180)
Ja	48	(303)	42	(270)	10	(64)	100	(637)
Øvingskurs								
Ikke deltatt	57	(63)	32	(35)	11	(12)	100	(110)
Deltatt	47	(808)	43	(742)	9	(160)	100	(1710)
Bostatus								
Foreldre	47	(415)	44	(392)	9	(83)	100	(890)
Hybel	45	(230)	44	(223)	11	(55)	100	(508)
Leilighet/hus	54	(210)	38	(150)	8	(32)	100	(392)
Ex.phil.kar.								
Laud	58	(349)	37	(222)	6	(34)	100	(605)
Haud	44	(331)	46	(346)	11	(83)	100	(760)
Trekk	51	(58)	36	(41)	13	(15)	100	(114)
Stryk	39	(136)	49	(170)	12	(42)	100	(348)

Tabell V9 Spørsmål 9m i spørreskjemaet. Prosent og absolutte tall.

	Forstå innholdet i det foreleseren sier						Totalt	
	Ikke problem		Litt vanskelig		Svært vanskelig		%	(N)
	%	(N)	%	(N)	%	(N)		
Kjønn								
Menn	48	(332)	46	(316)	6	(40)	100	(688)
Kvinner	43	(492)	51	(584)	6	(66)	100	(1142)
Alder								
Over 20 år	45	(240)	48	(256)	7	(37)	100	(533)
19 - 20 år	45	(584)	50	(644)	5	(69)	100	(1297)
Fylke								
Oslo/Akershus	44	(450)	50	(514)	6	(57)	100	(1021)
Øvrige fylker	46	(374)	48	(386)	6	(49)	100	(809)
Foreldre h. utd.								
Nei	38	(227)	55	(331)	7	(43)	100	(601)
Ja	49	(566)	46	(536)	5	(61)	100	(1163)
Artiumkarakter								
Under gj.snitt	41	(375)	52	(480)	7	(66)	100	(921)
Over gj.snitt	49	(449)	46	(420)	4	(40)	100	(909)
Fadderordning								
Ikke deltatt	44	(399)	50	(460)	6	(53)	100	(912)
Deltatt	46	(403)	48	(419)	6	(50)	100	(872)
Trivsel								
Bra	47	(706)	48	(717)	5	(68)	100	(1491)
Dårlig	31	(87)	57	(158)	12	(34)	100	(279)
Vurd. fagtilb.								
Positiv	55	(338)	42	(261)	3	(19)	100	(618)
Nøytral	42	(388)	52	(483)	6	(53)	100	(924)
Negativ	27	(54)	58	(115)	15	(29)	100	(198)
Praksis								
Nei	46	(539)	49	(579)	5	(62)	100	(1180)
Ja	44	(280)	49	(316)	7	(44)	100	(640)
Øvingskurs								
Ikke deltatt	55	(60)	40	(44)	5	(6)	100	(110)
Deltatt	44	(760)	50	(854)	6	(99)	100	(1713)
Bostatus								
Foreldre	44	(394)	51	(453)	5	(45)	100	(892)
Hybel	42	(217)	50	(257)	7	(37)	100	(511)
Leilighet/hus	49	(192)	45	(177)	6	(22)	100	(391)
Ex.phil.kar.								
Laud	51	(311)	45	(272)	3	(21)	100	(604)
Haud	42	(317)	53	(401)	6	(45)	100	(763)
Trekk	40	(46)	51	(58)	9	(10)	100	(114)
Stryk	43	(150)	48	(169)	9	(30)	100	(349)

Tabell V10 Spørsmål 9m i spørreskjemaet. Prosent og absolutte tall.

	Ta notater på forelesninger						Totalt	
	Ikke problem		Litt vanskelig		Svært vanskelig		%	(N)
	%	(N)	%	(N)	%	(N)		
Kjønn								
Menn	58	(387)	36	(239)	7	(46)	100	(672)
Kvinner	71	(811)	26	(296)	3	(33)	100	(1140)
Alder								
Over 20 år	62	(326)	31	(165)	6	(33)	100	(524)
19 - 20 år	68	(872)	29	(370)	4	(46)	100	(1288)
Fylke								
Oslo/Akershus	67	(673)	29	(293)	4	(42)	100	(1008)
Øvrige fylker	65	(525)	30	(242)	5	(37)	100	(804)
Foreldre h.utd.								
Nei	63	(375)	32	(192)	5	(30)	100	(597)
Ja	68	(783)	28	(320)	4	(48)	100	(1151)
Artiumkarakter								
Under gj.snitt	62	(570)	32	(289)	6	(55)	100	(914)
Over gj.snitt	70	(628)	27	(246)	3	(24)	100	(898)
Fadderordning								
Ikke deltatt	67	(609)	28	(253)	5	(45)	100	(907)
Deltatt	65	(565)	31	(265)	4	(33)	100	(863)
Trivsel								
Bra	68	(1006)	28	(419)	4	(58)	100	(1483)
Dårlig	57	(153)	37	(99)	6	(16)	100	(268)
Vurd.fagtilb.								
Positiv	70	(425)	28	(170)	2	(15)	100	(610)
Nøytral	65	(595)	30	(275)	5	(49)	100	(919)
Negativ	61	(119)	35	(67)	4	(8)	100	(194)
Praksis								
Nei	67	(787)	29	(338)	4	(41)	100	(1166)
Ja	64	(406)	30	(193)	6	(37)	100	(636)
Øvingskurs								
Ikke deltatt	72	(79)	20	(22)	8	(9)	100	(110)
Deltatt	66	(1117)	30	(509)	4	(69)	100	(1695)
Bostatus								
Foreldre	68	(601)	28	(247)	4	(33)	100	(881)
Hybel	60	(301)	35	(178)	5	(25)	100	(504)
Leilighet/hus	68	(266)	27	(104)	5	(20)	100	(390)
Ex.phil.kar.								
Laud	73	(436)	25	(149)	3	(15)	100	(600)
Haud	64	(481)	32	(242)	4	(33)	100	(756)
Trekk	67	(76)	26	(29)	7	(8)	100	(113)
Stryk	60	(205)	34	(115)	7	(23)	100	(343)

Tabell V11 Spørsmål 9m i spørreskjemaet. Prosent og absolutte tall.

	Vite hva som forventes faglig til eksamen						Totalt	
	Ikke problem		Litt vanskelig		Svært vanskelig		%	(N)
	%	(N)	%	(N)	%	(N)		
Kjønn								
Menn	20	(141)	53	(375)	27	(187)	100	(703)
Kvinner	11	(127)	57	(657)	32	(363)	100	(1147)
Alder								
Over 20 år	18	(96)	56	(304)	27	(145)	100	(545)
19 - 20 år	13	(172)	56	(728)	31	(405)	100	(1305)
Fylke								
Oslo/Akershus	14	(146)	56	(570)	30	(310)	100	(1026)
Øvrige fylker	15	(122)	56	(462)	29	(240)	100	(824)
Foreldre h.utd.								
Nei	14	(83)	58	(350)	29	(173)	100	(606)
Ja	15	(171)	55	(649)	30	(358)	100	(1178)
Artiumkarakter								
Under gj.snitt	15	(141)	54	(498)	31	(289)	100	(928)
Over gj.snitt	14	(127)	58	(534)	28	(261)	100	(922)
Fadderordning								
Ikke deltatt	15	(135)	57	(523)	29	(265)	100	(923)
Deltatt	14	(128)	55	(485)	31	(270)	100	(883)
Trivsel								
Bra	15	(233)	57	(856)	28	(419)	100	(1508)
Dårlig	10	(27)	49	(137)	41	(114)	100	(278)
Vurd. fagtilb.								
Positiv	18	(113)	60	(371)	22	(138)	100	(622)
Nøytral	13	(122)	55	(512)	32	(296)	100	(930)
Negativ	9	(19)	48	(97)	42	(85)	100	(201)
Praksis								
Nei	14	(169)	55	(651)	31	(367)	100	(1187)
Ja	15	(97)	58	(376)	27	(179)	100	(652)
Øvingskurs								
Ikke deltatt	21	(28)	53	(71)	26	(34)	100	(133)
Deltatt	14	(240)	56	(954)	30	(515)	100	(1709)
Bostatus								
Foreldre	15	(134)	54	(486)	31	(273)	100	(893)
Hybel	13	(69)	55	(284)	31	(162)	100	(515)
Leilighet/hus	15	(60)	60	(243)	25	(102)	100	(405)
Ex.phil.kar.								
Laud	15	(92)	57	(342)	28	(170)	100	(604)
Haud	14	(107)	57	(441)	29	(222)	100	(770)
Trekk	14	(17)	56	(66)	30	(35)	100	(118)
Stryk	15	(52)	51	(183)	34	(123)	100	(358)

Tabell V12 Spørsmål 9m i spørreskjemaet. Prosent og absolutte tall.

	Komme i kontakt med andre stud. Kollovie/diskusjonsgrupper						Totalt	
	Ikke problem		Litt vanskelig		Svært vanskelig		%	(N)
	%	(N)	%	(N)	%	(N)		
Kjønn								
Menn	59	(350)	31	(185)	11	(63)	100	(598)
Kvinner	60	(608)	30	(306)	10	(96)	100	(1010)
Alder								
Over 20 år	54	(236)	32	(141)	14	(61)	100	(438)
19 - 20 år	62	(722)	30	(350)	8	(98)	100	(1170)
Fylke								
Oslo/Akershus	62	(570)	30	(271)	8	(73)	100	(914)
Øvrige fylker	56	(388)	32	(220)	12	(86)	100	(694)
Foreldre h.utd.								
Nei	58	(302)	30	(156)	12	(63)	100	(521)
Ja	60	(619)	31	(317)	9	(92)	100	(1028)
Artiumkarakter								
Under gj.snitt	56	(448)	32	(254)	12	(93)	100	(795)
Over gj.snitt	63	(510)	29	(237)	8	(66)	100	(813)
Fadderordning								
Ikke deltatt	57	(419)	32	(237)	11	(85)	100	(741)
Deltatt	63	(523)	29	(240)	8	(62)	100	(825)
Trivsel								
Bra	63	(837)	30	(396)	7	(91)	100	(1324)
Dårlig	42	(105)	34	(85)	23	(58)	100	(248)
Vurd.fagtilb.								
Positiv	63	(340)	30	(162)	8	(42)	100	(544)
Nøytral	60	(489)	31	(256)	9	(76)	100	(821)
Negativ	53	(93)	32	(57)	15	(27)	100	(177)
Praksis								
Nei	61	(644)	30	(323)	9	(94)	100	(1061)
Ja	58	(311)	31	(165)	12	(63)	100	(539)
Øvingskurs								
Ikke deltatt	37	(28)	32	(24)	32	(24)	100	(76)
Deltatt	61	(926)	31	(466)	9	(134)	100	(1526)
Bostatus								
Foreldre	63	(507)	29	(231)	8	(65)	100	(803)
Hybel	57	(251)	32	(140)	11	(49)	100	(440)
Leilighet/hus	55	(184)	32	(107)	13	(43)	100	(334)
Ex.phil.kar.								
Laud	62	(335)	32	(174)	6	(35)	100	(544)
Haud	62	(417)	28	(187)	10	(65)	100	(669)
Trekk	40	(38)	38	(36)	21	(20)	100	(94)
Stryk	56	(168)	31	(94)	13	(39)	100	(301)

Tabell V13 Spørsmål 9m i spørreskjemaet. Prosent og absolutte tall.

	Bli kjent med medstudenter						Totalt	
	Ikke problem		Litt vanskelig		Svært vanskelig		%	(N)
	%	(N)	%	(N)	%	(N)		
Kjønn								
Menn	44	(291)	41	(269)	15	(96)	100	(656)
Kvinner	40	(426)	41	(445)	19	(205)	100	(1076)
Alder								
Over 20 år	43	(209)	41	(198)	16	(78)	100	(485)
19 - 20 år	41	(508)	41	(516)	18	(223)	100	(1247)
Fylke								
Oslo/Akershus	43	(415)	39	(379)	18	(169)	100	(963)
Øvrige fylker	39	(302)	44	(335)	17	(132)	100	(769)
Foreldre h.utd.								
Nei	40	(226)	42	(241)	18	(104)	100	(571)
Ja	42	(463)	41	(452)	17	(186)	100	(1101)
Artiumkarakter								
Under gj.snitt	41	(348)	43	(364)	16	(140)	100	(852)
Over gj.snitt	42	(369)	40	(350)	18	(161)	100	(880)
Fadderordning								
Ikke deltatt	37	(306)	42	(344)	20	(167)	100	(817)
Deltatt	46	(397)	40	(349)	14	(125)	100	(871)
Trivsel								
Bra	45	(642)	42	(589)	13	(188)	100	(1419)
Dårlig	23	(61)	38	(102)	39	(106)	100	(269)
Vurd.fagtilb.								
Positiv	44	(261)	41	(242)	15	(88)	100	(591)
Nøytral	42	(367)	42	(367)	16	(143)	100	(877)
Negativ	31	(59)	39	(74)	31	(59)	100	(192)
Praksis								
Nei	41	(461)	41	(463)	18	(203)	100	(1127)
Ja	43	(254)	42	(248)	16	(94)	100	(596)
Øvingskurs								
Ikke deltatt	47	(48)	32	(33)	21	(21)	100	(102)
Deltatt	41	(666)	42	(679)	17	(279)	100	(1624)
Bostatus								
Foreldre	43	(364)	39	(336)	18	(152)	100	(852)
Hybel	41	(200)	41	(198)	18	(86)	100	(484)
Leilighet/hus	38	(138)	45	(164)	16	(59)	100	(361)
Ex.phil.kar.								
Laud	39	(227)	43	(250)	17	(98)	100	(575)
Haud	43	(307)	41	(295)	16	(117)	100	(719)
Trekk	41	(46)	38	(42)	21	(24)	100	(112)
Stryk	42	(137)	39	(127)	19	(62)	100	(326)

Tabell V14 Spørsmål 9m i spørreskjemaet. Prosent og absolutte tall.

	Komme i kontakt med lærere						Totalt	
	Ikke problem		Litt vanskelig		Svært vanskelig		%	(N)
	%	(N)	%	(N)	%	(N)		
Kjønn								
Menn	34	(170)	35	(179)	31	(156)	100	(505)
Kvinner	27	(240)	33	(300)	40	(356)	100	(896)
Alder								
Over 20 år	34	(133)	39	(151)	26	(102)	100	(386)
19 - 20 år	27	(277)	32	(328)	40	(410)	100	(1015)
Fylke								
Oslo/Akershus	30	(243)	34	(268)	36	(289)	100	(800)
Øvrige fylker	28	(167)	35	(211)	37	(223)	100	(601)
Foreldre h.utd.								
Nei	29	(137)	36	(170)	36	(171)	100	(478)
Ja	29	(253)	34	(297)	37	(326)	100	(876)
Artiumkarakter								
Under gj.snitt	31	(211)	34	(235)	35	(244)	100	(690)
Over gj.snitt	28	(199)	34	(244)	38	(268)	100	(711)
Fadderordning								
Ikke deltatt	30	(202)	34	(233)	36	(249)	100	(684)
Deltatt	29	(195)	34	(231)	37	(253)	100	(679)
Trivsel								
Bra	31	(357)	36	(410)	32	(369)	100	(1136)
Dårlig	19	(43)	24	(55)	58	(133)	100	(231)
Vurd.fagtilb.								
Positiv	37	(185)	33	(166)	30	(148)	100	(499)
Nøytral	27	(188)	37	(256)	36	(252)	100	(696)
Negativ	14	(22)	26	(40)	59	(91)	100	(153)
Praksis								
Nei	28	(252)	34	(310)	39	(354)	100	(916)
Ja	32	(155)	35	(168)	32	(155)	100	(478)
Øvingskurs								
Ikke deltatt	20	(15)	41	(31)	39	(29)	100	(75)
Deltatt	30	(394)	34	(446)	36	(481)	100	(1321)
Bostatus								
Foreldre	29	(202)	33	(230)	39	(272)	100	(704)
Hybel	26	(101)	35	(134)	39	(150)	100	(385)
Leilighet/hus	34	(97)	37	(106)	29	(81)	100	(284)
Ex.phil.kar.								
Laud	29	(135)	36	(168)	35	(165)	100	(468)
Haud	28	(164)	33	(193)	39	(230)	100	(587)
Trekk	30	(27)	40	(36)	29	(26)	100	(89)
Stryk	33	(84)	32	(82)	35	(91)	100	(257)

Tabell V15: ¹⁷ Lineær regresjon: Effekten av kjønn, alder, sosial bakgrunn, geografisk bakgrunn og artiumskarakter på scoren for den samlede problemprofil. Ustandardiserte og standardiserte regresjonskoeffisienter. R²=.07.

Variabel	B	Beta
Kjønn (Kvinne=1)	1.08**	.12**
Alder	-.18**	-.15**
Sosial bakgrunn (Foreldre med høyere utd.=1)	-.59**	-.07**
Geografisk bakgrunn (Landet -Oslo/Akershus=1)	-.04	-.005
Artiumskarakter	-.99**	-.14**
Konstantledd	17.7	

17

Før vi kommenterer de substansielle resultatene fra analysen skal vi først gi en kort beskrivelse av hvordan disse resultatene kan tolkes. Rent generelt er konstantleddet uttrykk for den predikerte verdien på den avhengige variabelen når samtlige uavhengige variable er lik null. I dette tilfellet ser vi at både alder og artiumskarakter er variable hvor verdien ikke kan være null. Følgelig kan vi i denne analysen ikke egentlig gi en substansiell fortolkning av konstantleddet, bare en rent teknisk. Dette medfører imidlertid ingen problemer i forbindelse med tolkningen av estimatene. B er de ustandardiserte råkoeffisientene fra regresjonen. De er et uttrykk for de predikerte endringene i den avhengige variabelen som følger av en enhets økning på hver av de uavhengige variablene. Se B er hvert enkelt estimats standardfeil og er et uttrykk for hvor store endringer vi vil kunne fått i estimatet ved gjentatte utvalg. Beta-estimatet er et uttrykk for hvor mange standardavviks endring vi får i den avhengige variabelen ved et standardavviks økning i hver av de uavhengige variablene. Beta-estimatet er således utvalgsavhengig og vi kan følgelig ikke sammenlikne Beta-estimer fra forskjellige utvalg. Hvis de uavhengige variablene er på forskjellig målenivå vil det kunne vanskeliggjøre tolkningen av de ustandardiserte koeffisientene, og Beta-estimatene brukes ofte for å kunne vurdere de uavhengige variablenes ulike relative betydning i analysen. T-verdien er b-estimatet delt på Standardfeilen for b-estimatet og er et uttrykk for signifikansnivået. For at et resultat skal være signifikant på 5 prosents nivå må t-verdien ha en absoluttverdi på 1,96 eller større.

Tabell V16: Lineær regresjon: Effekten av kjønn, alder, sosial bakgrunn, geografisk bakgrunn og artiumskaracter på scoren for studiemodenhet. Ustandardiserte og standardiserte regresjonskoeffisienter. $R^2=.07$.¹⁸

Variabel	B	Beta
Kjønn (Kvinne=1)	.79**	-.18**
Alder	-.09**	-.16**
Sosial bakgrunn (Foreldre med høyere utd.=1)	-.24**	-.05**
Geografisk bakgrunn (Landet -Oslo/Akershus=1)	-.22**	-.04*
Artiumskaracter	-.48**	-.13**
Konstantledd	8.96	

Før vi ser nærmere på disse resultatene er det viktig å vær klar over at vi ikke kan sammenlikne estimatene direkte selv om de ulike uavhengige variablene er identiske i alle modellene. Dette skyldes at den avhengige variabelen er forskjellig og med ulik spredning og gjennomsnittsverdi fra modell til modell. For eksempel viser tabell x fra regresjon av den samlede problemprofilen at å være kvinne ga et tillegg på noe over 1 på problemindeksen når vi kontrollerte for de andre variablene. I tabell x for studiemodenhet ser vi at den tilsvarende effekten er ca. 0.8, altså tilsynelatende noe lavere. I realiteten er det imidlertid den siste effekten som er den sterkeste. Rent intuitivt er det lett å forstå at en økning på 0.8 på en indeks hvor gjennomsnittet er 9.5, er en kraftigere effekt enn en økning på 1 på en indeks hvor gjennomsnittet er vel 19 poeng. Beta-estimatet representerer en standardisering som gjør det mulig å sammenlikne de relative effektene på tvers av modellene (men ikke på tvers av utvalg). Det sikreste resultatet får man når man vurderer b-estimatene og Beta-estimatene samlet. (For eksempel kan dummy variable gi for høye standardavvik og således for lave Beta-verdier, men dette representerer sjelden noe stort problem hvis man også tar råkoeffisientene i betraktning under tolkningen av de ulike uavhengige variabelenes relative betydning).

Tabell V17: Lineær regresjon: Effekten av kjønn, alder, sosial bakgrunn, geografisk bakgrunn og artiumskarakter på scoren for undervisningssituasjonen.

Ustandardiserte og standardiserte regresjonskoeffisienter. $R^2=.04$.

Variabel	B	Beta
Kjønn (Kvinne=1)	.02	.009
Alder	-.02**	-.06**
Sosial bakgrunn (Foreldre med høyere utd.=1)	-.27**	-.09**
Geografisk bakgrunn (Landet -Oslo/Akershus=1)	-.01	-.006
Artiumskarakter	-.36**	-.16**
Konstantledd	3.82	

Tabell V18: Lineær regresjon: Effekten av kjønn, alder, sosial bakgrunn, geografisk bakgrunn og artiumskarakter på scoren for sosialt miljø. Ustandardiserte og standardiserte regresjonskoeffisienter. $R^2=.02$.

Variabel	B	Beta
Kjønn (Kvinne=1)	.24**	-.07**
Alder	-.05**	-.11**
Sosial bakgrunn (Foreldre med høyere utd.=1)	-.09	-.02
Geografisk bakgrunn (Landet -Oslo/Akershus=1)	.12	.03
Artiumskarakter	-.12	-.04
Konstantledd	3.46	

Del II

"Velkommen til Universitetet i Oslo" - begynnerstudentenes bruk og vurdering av ulike informasjonstiltak

Innledning

Det er vel kjent at man som begynnerstudent møter en rekke nye faglige og sosiale utfordringer. For mange vil dessuten overgangen til et stort og uoversiktlig universitetssystem i seg selv være problematisk. Riktignok møter studentene universitetet med ulike forutsetninger, men de fleste vil ha behov for praktisk og faglig informasjon både *før*, *under* og *etter* studiestart. For å møte dette behovet har Universitetet i Oslo satt i gang en rekke informasjonstiltak rettet mot begynnerstudenten.¹ I den følgende delen skal vi se nærmere på denne informasjonsvirksomheten og hvordan den blir mottatt av studentene.²

Fordi informasjonsvirksomheten bør ta utgangspunkt i begynnerstudentens informasjonsbehov, beskriver vi først hvilke forhold en del studenter opplever som problematiske i informasjonsammenheng. Her gjør vi bruk av både *kvalitative* og *kvantitative* data. Ved å ta utgangspunkt i studentenes egne kommentarer i spørreskjemaet danner vi oss et kvalitativt bilde av *hvilke* problemer som studentene møter, mens vi ved hjelp av kvantitative data viser *hvor mange* som har opplevd bestemte vanskeligheter i startfasen. Deretter presenterer vi studentenes samlede vurdering av de enkelte informasjonstiltak. Her ser vi i hvilken utstrekning studentene har benyttet seg av de ulike tiltakene, i hvilken grad de vurderer denne informasjonen som nyttig, og om enkelte studentgrupper skiller seg fra andre i denne sammenheng.

¹ Enkelte av tiltakene er rettet mot alle studenter, men forutsettes også brukt av begynnerstudenten. Dette gjelder Informasjonstjenesten i 1. etasje Administrasjonsbygningen (Blindern), Servicesranken i Fredrikkebygningen (Blindern), Studentkalenderen og avsnittet "Meldinger til studentene" i Forelesningskatalogen.

² Notatet baseres på et spørreskjema Utredningsinstituttet sendte til et utvalg begynnerstudenter høsten 1993. Utvalget er foretatt blant studenter som høsten 1993 var meldt til examen philisophicum. Undersøkelsen omfatter i alt 2.183 studenter. I dette notatet er studenter som trakk seg før eksamen og studenter uten hovedtilknytning til universitetet i Oslo utelatt fra alle tabeller og analyser. I alt dreier dette seg om 421 personer (notatet inkluderer 58 personer som ikke var immatrikulert ved semesterstart, og følgelig ikke fikk tilbud om ulike informasjonstiltak). Tilsvarende seleksjon ble også foretatt ved analyse av informasjonsvirksomheten i 1991-undersøkelsen. I 1991-undersøkelsen ble informasjonsvirksomheten belyst i to egne notater. "Studentenes vurderinger av brosjyren 'Studietilbud'" og "Studentenes vurderinger av ulike tilbud", NAVFs Utredningsinstitutt, august 1992. Dessuten foreligger en artikkelversjon av disse notatene i "Begynnerstudenten" Rapport 8/92 NAVFs utredningsinstitutt 1992.

Notatet tar også opp et par aspekter ved informasjonsformidlingen, nærmere bestemt *skriftlig* versus *muntlig* informasjon, og *direkte* versus *indirekte* informasjon³.

Undersøkelsen i 1991 tydet på at skriftlig informasjon var den type informasjon som studentene syntes var mest nyttig. Vi stiller også spørsmål ved om det er en sammenheng mellom hvilke informasjonstiltak studentene benytter og hvordan disse vurderes. Vil for eksempel informasjon som *gjentas* gjennom ulike tiltak bli vurdert som mindre nyttig etterhvert, sammenliknet med første gang man mottok denne informasjonen? Vi antar i denne forbindelse at studentene til en viss grad forsøker å tilegne seg den nødvendige informasjonen, enten ut fra egne ønsker eller som en tilpasning til ytre krav, for eksempel jobb eller omsorgsoppgaver. Med andre ord, antar vi at studentene "tilpasser" seg det totale informasjonstilbudet ved å "velge ut" noen tiltak. Bare de aller færreste av studentene har for eksempel benyttet kun ett tiltak, eller motsatt, samtlige aktuelle tiltak.

Ved siden av de informasjonstiltakene som omhandles spesielt i dette notatet, er det en rekke andre informasjonskilder som konkurrerer om studentenes oppmerksomhet, både på og utenfor universitetet. Til slutt reiser vi derfor spørsmålet om hva som er studentenes *primære* informasjonskilder i startfasen av studiet.

1 Vel begynt er halvt fullendt - om praktiske vanskeligheter ved studiestart

Overgangen fra videregående skole til universitet innebærer at studentene møter en helt ny type utdanningsinstitusjon, med nye faglige arbeidsformer og en ukjent fysisk og organisasjonsmessig utforming. Studenter som tidligere var elever i faste klasser hvor lærerne organiserte arbeidet fra dag til dag, er som begynnerstudent ved universitetet i stor grad overlatt til seg selv, både når det gjelder praktiske problemer og i faglige gjøremål.⁴ Fra fastlagte arbeidsmengder med hyppige kunnskapstester, er det nå i prinsippet opp til studenten selv å planlegge studiedagen, finne en passende arbeidsrytme og vurdere sin faglige innsats, (Aamodt, 1992:9). Begynnerstudentens situasjon kan kanskje oppsummeres

³ Med direkte informasjon forstår vi den oppsøkende, tilsendte informasjonen, mens den indirekte informasjonen refererer til tiltak som studentene selv velger å benytte seg av, for eksempel orienteringsmøtene.

⁴ I dette notatet konsentrerer vi oss om studentenes praktiske problemer. Det er denne typen problemer informasjonstiltakene i første rekke retter seg mot. Problemer av mer faglig (og sosial) karakter i startfasen av studiet vil bli belyst i en annen artikkel.

som følger:

"Når eleven blir student ved UiO går han fra en liten til en stor sammenheng, og fra passivt informasjonsmottak til aktiv informasjonssøking. Studenten må ikke bare finne informasjonen selv, men må også i stor grad selv vurdere hvilken informasjon som er viktig. Overgangen blir ikke lettere ved at informasjonen ved UiO ikke er helhetlig organisert. Den fremstår for studenten som en jungel - og er en jungel. Det er ikke lett å orientere seg i en situasjon der informasjon formidles gjennom mange kanaler og der man ikke vet hva slags informasjon som formidles gjennom de ulike kanaler. Informasjon som skal gi oversikt og forståelse kan istedet bli et nytt frustrasjonsmoment."

(Utdrag fra en rapport fra konferansen "Vel begynt, er halvt fullendt" i november 1993 ved Universitetet i Oslo s. 23)

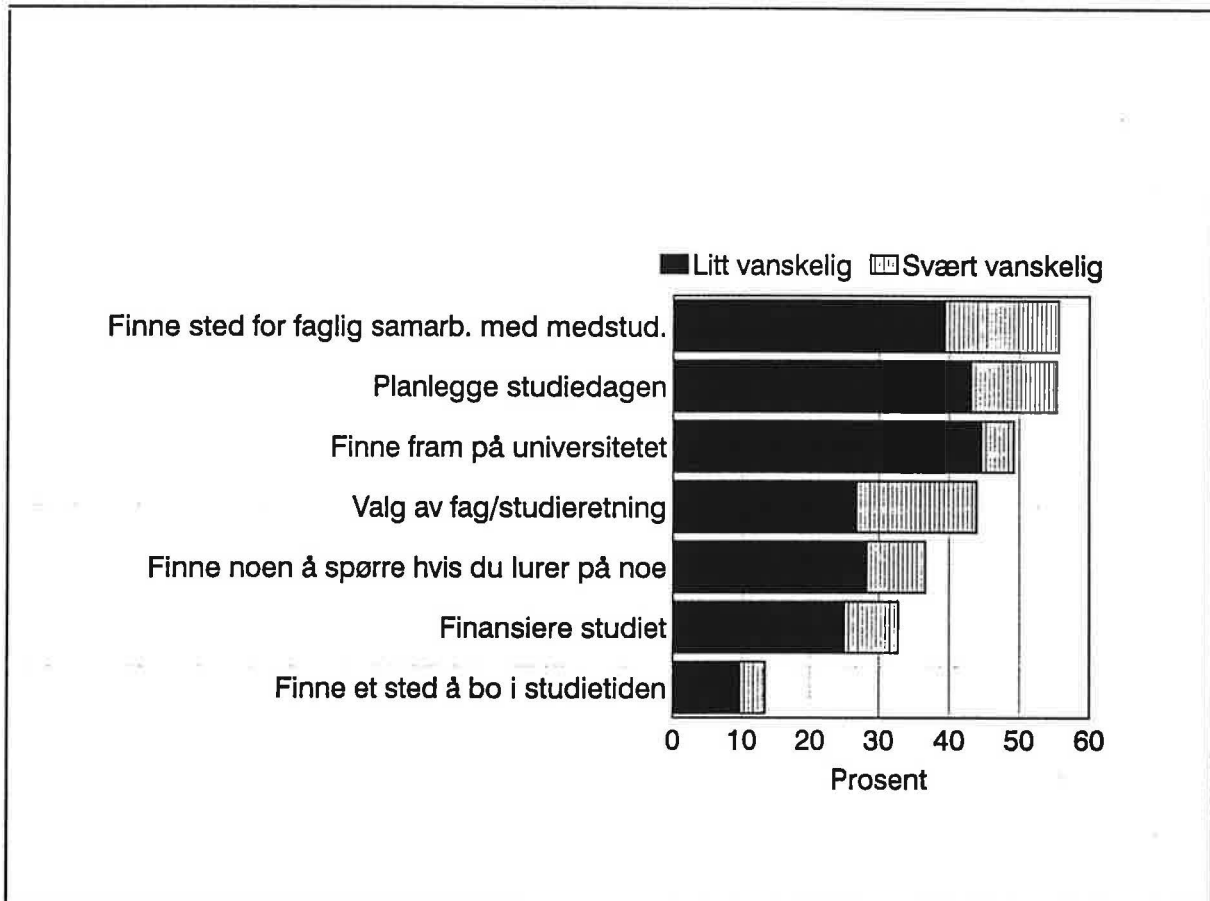
Undersøkelsen av begynnerstudenten i 1993 viser ganske riktig at en del studenter har vanskeligheter med å finne fram i et uoversiktlig system. *Hovedinntrykket er likevel at de fleste studentene er godt fornøyd med informasjonsvirksomheten.* I spørreskjemaet ba vi studentene beskrive med egne ord hvilke erfaringer de hadde med å være begynnerstudent og hvilke tiltak universitetet kunne sette i gang for å gjøre begynnerfasen bedre og mer lærerik/effektiv. Noen foreslo i denne sammenheng at det burde skapes mer blest og PR rundt informasjonstiltakene, mens andre igjen mente at det ble informert inntil det kjedsommelige. Noen var opptatt av at det var en del "støy" i informasjonsflommen og foreslo at de viktigste opplysningene ble gjort lettere tilgjengelig. Enkelte savnet kart eller bedre skilting av universitetsområdet. En del studenter ga også til kjenne misnøye med tiltakene, og hos de "misfornøyde" var det gjerne de samme problemene som ble nevnt. Enkelte av disse studentene ga inngående beskrivelser av hvordan studiestarten hadde artet seg rent praktisk i forhold til behovet for informasjon. For eksempel framhevet de sine dårlige erfaringer etter å ha oppsøkt studieveileder, som ofte ikke kunne fortelle mer enn det man kunne lese seg til, eller andre informasjonsmedarbeidere som ble påstått å være avvisende eller overarbeidede. Et lite antall studenter ga også detaljerte beskrivelser av hvordan de var blitt feilinformert eller behandlet dårlig på annen måte. Men det var også de som så sine vanskeligheter med å orientere seg i sammenheng med at de kom sent i gang, eller at de eventuelt gikk glipp av orienteringsmøter.

Det er ikke spesielt overraskende at mange av studentene opplever en eller flere praktiske vanskeligheter i startfasen av studiet. Kanskje er det heller ikke til å unngå, men tvertimot noe en må regne med når man orienterer seg i den nye studenttilværelsen. Hvis derimot problemene blir *for mange* eller *for vanskelige*, slik at de hindrer en vellykket studiestart,

vil dette være langt alvorligere for den enkelte og utdanningssystemet som helhet.

Vi skal derfor se nærmere på enkelte praktiske vanskeligheter som undersøkelsen avdekket, og som synes å være relevante for studentene i informasjonssammenheng, om enn i varierende grad. I spørreskjemaet ba vi studentene krysse av for hvilke praktiske situasjoner de eventuelt hadde opplevd som vanskelige:

Figur 1 Andel studenter som oppga å ha hatt det litt vanskelig eller svært vanskelig i følgende situasjoner. Prosent. (Spørsmål 8 i spørreskjemaet).

Figur 1 viser at over halvparten av studentene hadde opplevd vanskeligheter med å finne sted for faglig samarbeid med medstudenter og å planlegge studiedagen. Det første henger nok sammen med at kapasiteten ved universitetet er sprengt som følge av den rekordhøye studenttilstrømningen. At så mange hadde opplevd problemer med å planlegge studiedagen henger trolig sammen med generelle vanskeligheter i overgangen mellom videregående skole og universitetet, som vi alt har vært inne på. I møtet med fagstudiet er dette antakelig et varierende problem for studenter ved ulike fakulteter. Spesielt virker det som om dette har vært et problem for studenter ved Det matematisk- naturvitenskapelige

fakultet. Trolig henger det sammen med at begynnerfasen her stiller større krav til koordinering av ulike undervisningsaktiviteter fra studentenes side, enn den gjør ved andre fakulteter. Blant annet må gruppepåmelding og emnepåmelding tilpasses tidspunktet for forelesninger eller andre aktuelle aktiviteter. Som enkelte studenter ved dette fakultetet uttrykte det:⁵

"Det var litt vanskelig når man skulle sette opp timeplan og melde seg på kurs som stadig ble fylt opp. Det skulle vært mye mer informasjon til førstegangsstudenter ved universitetet".

"Jeg kunne ønsket mer opplysning om oppretting av timeplan, det kom ikke ordentlig fram på orienteringsmøtene jeg deltok på. Vi kunne kanskje også fått litt mer informasjon angående planlegging av dag/uke siden det for de fleste er en helt ny og ansvarsfull situasjon en er i".

"(...) Ellers vil jeg foreslå flere rådgivere ute blant studentene når de står i kø for å melde seg på kurs og "stokke" timeplanen best mulig. Hva med litt rådgivning om hvordan man bør legge opp timene, hvilke fag som krever mest notater/etterarbeid osv."

Nesten halvparten av studentene hadde opplevd problemer med å finne fram på universitetet. Bare en relativt liten andel oppga naturlig nok at dette hadde vært svært vanskelig.

"universitetet bør orientere litt bedre om hvor en skal henvende seg for å få den informasjonen en trenger, slik at en ikke trenger kaste bort tiden med å løpe fra kontor til kontor, eller enda verre ikke vet hvor en skal henvende seg og derfor ikke tør å gjøre noe".

"Svært misfornøyd med effektiviteten, mottakelse og informasjon fra administrasjonen. Et virvar av kontorer hvor ingen har oversikt - man får forskjellig svar på spørsmål, i tillegg til at man blir betraktet som dum når man stiller spørsmålene".

Over 40 prosent av studentene hadde opplevd vanskeligheter med å velge fag og studieretning. Her hadde en relativt høy andel opplevd dette som svært vanskelig.

⁵ Sitatene er representative for et problemområde i kvalitativ forstand. De sier for eksempel ikke noe om hvor stort overnevnte problem er ved Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet, bare at for studenter fra dette fakultetet som har beskrevet problemer av denne art, så gir sitatene et nokså dekkende (representativt) bilde av disse beskrivelsene.

"Kunne kanskje vært litt mer informasjon i tillegg til Studiehåndboka angående de forskjellige fag på fakultetet. Vanskelig å velge ett fag".

Vi ser også at noe over 30 prosent har opplevd vanskeligheter med å finne noen å spørre hvis de lurer på noe.

"(...) jeg forsøkte å komme i kontakt med studieveileder for å få nærmere opplysninger, men det viste seg å være svært vanskelig. Telefontider, trefftider og pauser varierte og da jeg til slutt fikk tak i vedkommende fikk jeg ikke vite mer enn jeg kunne lese i telefonkatalogen. Til slutt fikk jeg tak i en av foreleserne som kunne gi meg nyttig informasjon. Jeg synes det burde gis mer informasjon om de enkelte fakulteter og fagstudier i brevet om inntak, og jeg synes studieveilederne burde vise mer fleksibilitet og velvilje i begynnelsen av hvert semester".

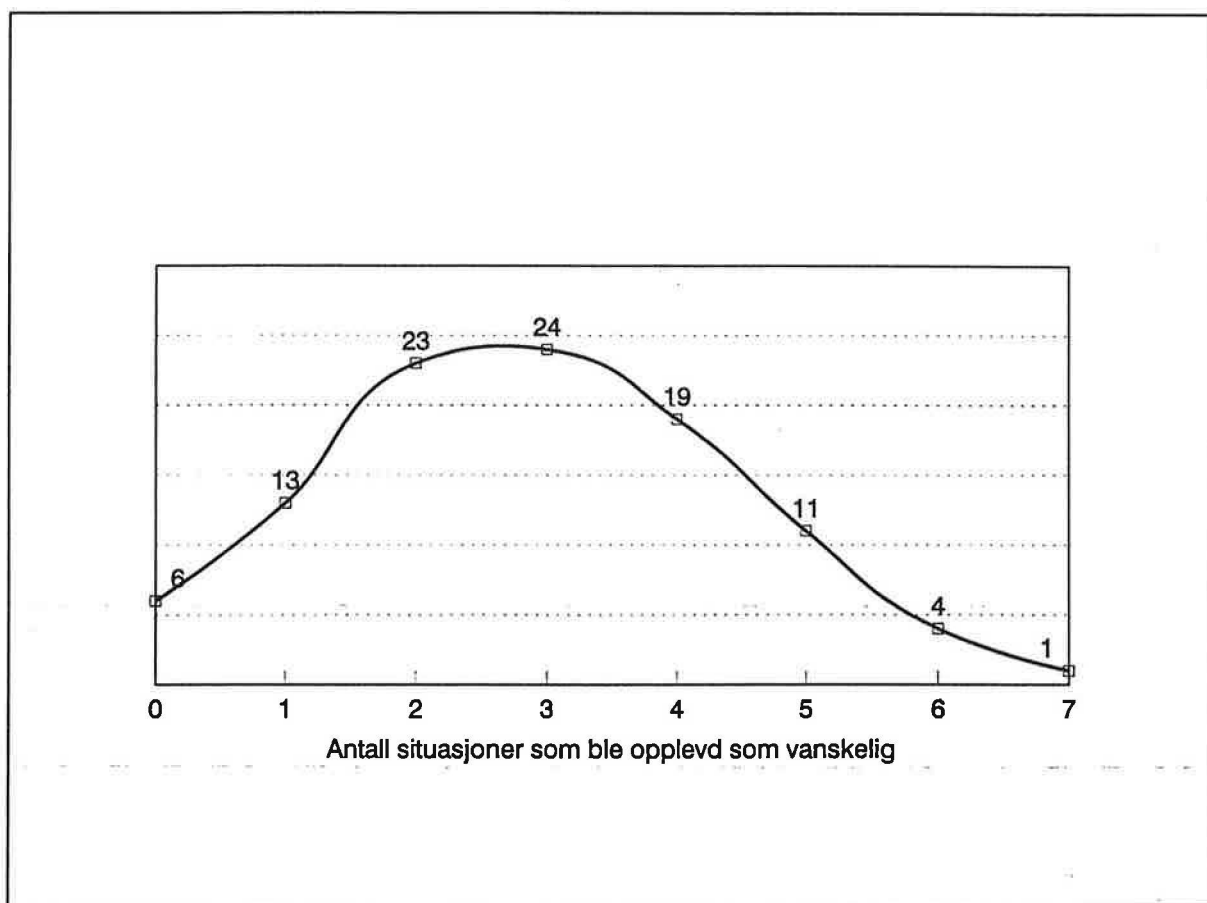
"Synes info-systemet fungerer dårlig. Har ringt diverse fakulteter og institutt og stilt en del konkrete spørsmål. Fikk få konkrete svar. Må være enklere å få konkrete svar når man ringer".

"Universitetet er et uoversiktlig sted m.h.t. rutiner for å organisere sin studenttilværelse. Mye er lagt opp til "selvbetjening". Hvis man spør føler man seg alt for mye som en klegg eller masekopp. Det ville gjort tilværelsen mye lettere om man følte at de ansatte ved informasjonene syntes at studentene var en gjeng med hyggelige folk som de mer enn gjerne ville hjelpe. Det ville også hjulpet om man fikk utdelt en lettfattelig brosjyre om hva man konkret foretar seg som ny student ved UIO".

Det var vel 30 prosent som hadde opplevd vanskeligheter med å finansiere studiene. I kommentarene har vi sett at noen fremhevet at finansielle vanskeligheter hadde vært en vesentlig hindring for studiene. Noen få påpekte i denne sammenheng at for sen utbetaling fra Lånekassen hadde skapt vanskeligheter. Å finne et sted å bo i studietiden var i følge dette spørsmålet den situasjon som hadde skapt minst vanskeligheter. Vel 13 prosent hadde opplevd dette.

Som nevnt er det avgjørende at problemene ikke blir *for mange* eller *for vanskelige*, slik at de hindrer en vellykket studiestart. Figur 2 viser hvor stor andel av studentene som har opplevd *flere* av de syv praktiske situasjonene som er nevnt foran, som enten *svært vanskelig* eller *litt vanskelig*.

Figur 2 Antall situasjoner (av syv mulige) som studentene har opplevd som svært vanskelig eller litt vanskelig. Prosent.

Vi ser at 6 prosent av studentene ikke hadde opplevd noen av situasjonene som vanskelige, 13 prosent hadde opplevd *en* situasjon som vanskelig, mens nesten 47 prosent hadde opplevd *to* eller *tre* av situasjonene som vanskelige. Resten av studentene, nøyaktig *en tredel* hadde opplevd minst *fire* av *de syv* situasjonene som vanskelig. For denne gruppen er det mulig at studiestarten kan ha vært mer problematisk enn ønskelig. Det var ikke nevneverdige forskjeller i antall opplevde vanskeligheter mellom de med og de uten fakultetsplass. På den ene siden har studenter med fakultetsplass fått mer informasjon og antakelig sett mer undervisning/oppfølging, og burde følgelig være mer "inne i" universitetssamfunnet. På den annen side har vi vært inne på at studenter med fakultetsplass må forholde seg til og koordinere flere aktiviteter, noe som i seg selv kan se

ut til å skape en del praktiske vanskeligheter i startfasen.

Som vi skal se i neste avsnitt, mener likevel de fleste studentene at informasjonen de har fått har vært nyttig. Dette kan kanskje bety at problemet for en del studenter er at de ikke klarer å nyttiggjøre seg innholdet i informasjonen godt nok. Men vi skal heller ikke undervurdere de praktiske vanskelighetene som studiestarten synes å medføre.

2 Studentenes bruk vurdering av ulike tilbud

I spørreskjemaet ble studentene bedt om å ta stilling til nytten av en rekke konkrete informasjonstiltak.⁶ I det følgende skal vi se i hvilken utstrekning studentene har benyttet seg av disse tiltakene og hvordan de vurderer disse.

Spørreskjemaet gir ikke informasjon om studentene som krysset av for kategorien *uaktuelt/vet ikke* ikke vet hva de skal svare, eller om de ikke mottok eller benyttet tiltaket det er snakk om. Dette er litt uheldig siden det medfører at vi ikke kan skille de som ikke har klart å gjøre seg opp en mening om et tiltak fra de som ikke har benyttet det. I praksis spiller det antakelig liten rolle siden forskjeller mellom ulike tiltak i andelen som har svart *uaktuelt/vet ikke* i hovedsak skyldes forskjeller i andelen som har benyttet et tiltak. I noen av analysene nedenfor har vi derfor betraktet de som har svart *uaktuelt/vet ikke* som de som *ikke* har benyttet seg av tilbudet. Dette gir høyst sannsynlig et riktig bilde av forskjeller i bruk av tiltakene, men fører på den annen side til at andelen som ikke har benyttet de ulike tiltak i disse analysene gjennomgående er noe overestimert.

Ved tolkningen av tabeller og analyser bør vi også være oppmerksom på et par andre problemer, først og fremst *validiteten* av spørsmålsformuleringen. Vi spurte etter studentenes erfaring med tiltakene, og for hvert av tiltakene fikk de muligheten til å svare *Uaktuelt/Vet ikke*, *Svært nyttig*, *Nyttig* og *Ikke særlig nyttig*. Imidlertid kan vi ikke være sikker på at respondentene har svart ut fra samme dimensjon eller forståelse på hva som er nyttig. Nyttig i forhold til hva, kan man spørre? Hva som er nyttig kan helt sikkert oppleves på flere måter. For noen kan det være en *generell* opplevelse av informasjonstilgang, som i det minste gjør at man vet litt mer enn før. Slik sett kan man vanskelig tenke seg at tiltakene ikke skulle gi en viss nytte, det måtte i såfall være hvis de innholdt direkte feilinformasjon e.l. Andre studenter kan ha en strengere oppfatning av spørsmålet og vurderer det kanskje opp mot ett eller flere bestemte *formål*, for eksempel

⁶ Spørsmål 7a i spørreskjemaet, jf. vedlegg B.

hvor nyttig tiltakene har vært i forhold til studievalg eller andre konkrete valg i studieprosessen. For denne gruppen kan vi tenke oss at det kan være vanskelig å vurdere nytten av tiltakene. (Antakelig er den relativt liten. I stedet virker det rimelig å anta at forholdene på arbeidsmarkedet, egne faglige interesser og evner, venner utdanningsvalg og foreldrenes forventninger til utdanningsvalg spiller en viktigere rolle). Dette innebærer også at det kan være litt vanskelig å tolke forskjellene mellom de som har svart *nyttig* og de som har svart *svært nyttig*.

Et annet forhold som i noen grad henger sammen ovennevnte, er studentenes eventuelle *forventninger* til informasjonstiltakenes nytteverdi. Har man "urealistiske" forventninger til tiltakenes nytteverdi i den ene eller annen retning, er det lett å forestille seg at studentene både kan bli skuffet og positivt overrasket over et informasjonstiltak, alt etter forventningene i utgangspunktet.

At studentene er bedt om å foreta *retrospektive* vurderinger av de enkelte tiltak, kan også representere en feilkilde. Mye tyder på at antallet informasjonskilder er såpass høyt, at studentene av og til ikke husker om de har mottatt informasjonen, at de av og til kan blande sammen ulike tiltak, og at svarene således er av dårligere kvalitet enn de ellers ville vært. Vi antar likevel at dette utgjør et forholdsvis lite problem.

I tabellene står noen av tallene i parentes. De viser den prosentvise svarfordelingen når de som har svart *uaktuelt/vet ikke* er utelatt fra analysen. I teksten refereres det til tallene i parentes når forskjellen mellom studentenes vurdering av de ulike tiltak beskrives.

Først skal vi se på de tiltakene som i hovedsak retter seg mot elever i den *videregående skole*.

2.1 Tiltak mot elever i videregående skole

Tabell 1. Studentenes vurdering av ulike informasjonstiltak rettet mot videregående skole. Prosent.

	<i>Svært nyttig</i>	<i>Nyttig</i>	<i>Ikke særlig nyttig</i>	<i>Uaktuelt/Vet ikke</i>	<i>N</i>
<i>Universitetets studietilbudsbrosjyre</i>	(30) 20	(64) 44	(6) 4	32	(1137) 1674
<i>Informasjons-messen Ung 93</i>	(19) 6	(50) 16	(31) 10	67	(562) 1720
<i>Videregående skoledag på universitetet</i>	(19) 7	(50) 18	(31) 11	65	(595) 1690

Tabell 1 viser at informasjonstiltakene som retter seg mot videregående skole har ulik gjennomslagskraft blant studentene, men at majoriteten synes at denne informasjonen har vært nyttig.⁷ Studietilbudsbrosjyren skiller seg ut ved at den blir vurdert som mest nyttig, og ved den lave andelen studenter som mener brosjyren er uaktuell, eller at man ikke har klart å gjøre seg opp en mening om nytten av den. Vi ser at hele 30 prosent av de som tok stilling mente at brosjyren hadde vært *svært nyttig*, 64 prosent mente at den hadde vært *nyttig*, og bare 6 prosent svarte at brosjyren *ikke var særlig nyttig*. Tabell 1 viser også at en tredel (32 prosent) av studentene svarte *uaktuelt/vet ikke* når de ble bedt om å vurdere nytten av brosjyren.

Studietilbudsbrosjyren ble delt ut på Ung 93 (ca. 4.000 brosjyrer) og ble også lagt ut på Videregående skoledag. Ellers ble det sendt mellom 5 og 40 eksemplarer av brosjyren til alle videregående skoler i Norge, 5 til 30 eksemplarer til alle arbeidskontorer i Norge, og noen få eksemplarer til de andre universitetene og alle regionale høyskoler i Norge.

⁷ Studentenes geografiske bakgrunn synes å spille en liten rolle i vurderingen av tiltakene. Det er praktisk talt ingen forskjeller mellom Oslo/Akerhus på den ene siden og resten av landet. Den samme er tilfelle når vi ser i hvilken grad Studietilbudsbrosjyren er benyttet som informasjonskilde. Fra Oslo/Akershus og fra resten av landet har henholdsvis 67 og 69 prosent benyttet eller gjort seg opp en mening om tiltaket. Oslo/Akershus er derimot klart overrepresentert når det gjelder deltakelse på Informasjonsmessen Ung 93 og Videregående skoledag, henholdsvis 23 og 29 prosentpoeng mer enn resten av landet.

Enkeltpersoner fikk tilsendt brosjyren etter direkte henvendelse til universitetet. Siden brosjyren er distribuert til alle landets videregående skoler, mens Informasjonsmessen Ung 93 og Videregående skoledag først og fremst var tiltak rettet mot elever i Oslo og Akershus, var det langt flere som tok stilling til nytten av Studietilbudsbrosjyren. Vi ser videre at nesten en tredel av studentene ikke har gitt brosjyren en vurdering. Dette stemmer godt overens med resultatene fra undersøkelsen i 1991.⁸

Vi ser også av tabell 1 at Informasjonsmessen Ung 93 og Videregående skoledag har fått en nærmest identisk vurdering av ex.phil.studentene. Henholdsvis 67 og 65 prosent mente at disse tiltakene ikke hadde vært aktuelle og dermed heller ikke visste om de hadde vært nyttige. De fleste i denne gruppen har sannsynligvis ikke deltatt på disse arrangementene. Av de som tok stilling til tiltakene var det 69 prosent som vurderte tiltakene som *svært nyttige* (19 prosent) eller *nyttige* (50 prosent). Sammenliknet med Studietilbudsbrosjyren er både andelen svært nyttig og nyttig betydelig lavere. (Noe av forklaringen til dette kan kanskje være at i motsetning til i brosjyren, skjer mye av informasjonsformidlingen på Ung 93 og Videregående skoledag i muntlig form. Som vi senere skal se blir den skriftlige informasjonen vurdert som mer nyttig av studentene enn den muntlige).

⁸ Selv om spørsmålet om nytten av brosjyren den gang ble stilt på en annen måte, og derfor gjør at resultatene ikke er direkte sammenliknbare, var det hele 45 prosent som svarte at de ikke husket om brosjyren var god eller dårlig, mens 20 prosent svarte at de ikke trodde de hadde fått den eller lest den. Tilsammen var det altså 65 prosent som ikke husket om brosjyren var god eller dårlig eller om de hadde fått den og lest den. Det er også mulig at den relativt store *uaktuelt/vet* ikke gruppen kan skyldes vanskeligheter med distribusjonen av brosjyren. Brosjyren er ikke distribuert til hver enkelt elev, men til de videregående skolene i et ulikt antall. Hvordan skolene videreformidler innholdet i brosjyren vil derfor variere fra skole til skole, og vil derfor påvirke den enkeltes kjennskap til brosjyren. *Uaktuelt/vet ikke* gruppen er imidlertid betydelig redusert sammenliknet med forrige undersøkelse, noe som kan tyde på at distribusjonen av brosjyren er blitt vesentlig forbedret. En alternativ tolkning kunne være at det nå er relativt flere studenter fra Oslo/Akershus enn i 1991. Dette er imidlertid ikke tilfelle, andelen både i 1991 og 1993 var ca. 55 prosent.

2.2 Øvrige informasjonstiltak

Etter å ha presentert studentenes bruk og vurdering av informasjonstiltakene som retter seg mot videregående skole, skal vi nå se i hvilken utstrekning studentene har benyttet de *øvrige* informasjonstiltakene og hvordan de vurderer disse. Dette er tiltak som delvis retter seg mot studentene i tiden like før studiestart, delvis i startfasen av studiet og dessuten tiltak som studenten kan oppsøke etter behov utover i semesteret.

Tabell 2. Studentenes vurdering av de øvrige informasjonstiltak. Prosent.

	<i>Svært nyttig</i>	<i>Nyttig</i>	<i>Ikke særlig nyttig</i>	<i>Uaktuelt/ Vet ikke</i>	<i>N=</i>
<i>Tilsendt brosjyre om semesterstart⁹</i>	(38) 35	(55) 51	(6) 6	8	(1586) 1724
<i>Tilsendt informasjon fra fakultet</i>	(45) 31	(48) 33	(7) 5	32	(1162) 1704
<i>Orienteringsmøte for ex.phil.</i>	(22) 16	(50) 28	(28) 21	25	(1299) 1734
<i>Hovedorienteringsmøte ved fak.</i>	(22) 9	(58) 22	(20) 8	61	(651) 1686
<i>Orienteringsmøte ved institutt</i>	(23) 5	(58) 12	(19) 4	80	(340) 1684
<i>Informasjonstjenesten i adm.bygg.¹⁰</i>	(26) 15	(57) 33	(18) 10	42	(1000) 1729
<i>Serviceranken Fredrikke¹¹</i>	(15) 5	(64) 22	(21) 7	66	(593) 1718
<i>Studentkalenderen</i>	(27) 16	(52) 30	(21) 13	42	(1008) 1724
<i>"Meldinger" i Forelesningskatalogen</i>	(30) 19	(60) 39	(11) 7	35	(1112) 1721

Tabell 2 viser betydelig variasjon i studentenes vurdering av de ulike informasjonstiltak.

⁹ Brosjyren "Velkommen til Universitetet i Oslo" er egentlig langt mer enn en brosjyre om semesterstart. Den inneholder også mye annen generell informasjon. jf. vedlegg C.

¹⁰ UiOs sentrale informasjonstjeneste

¹¹ SiO, Studentsamskipnaden i Oslo

Tilsendt brosjyre om semesterstart er det tiltak som flest studenter har vurdert. Bare 8 prosent har svart *uaktuelt/vet ikke* på dette tiltaket. Dette er omtrent det samme resultatet som for undersøkelsen for 2 år siden, da 12 prosent av studentene var i denne kategorien. Brosjyren er sendt til alle som ble immatrikulert 20. august 1993, alle som fikk tilbud om opptak på fakultet (og som var immatrikulert fra før) og alle som oppga at de planla å ta ex.phil høsten 1993 (og som var immatrikulert fra før).

Ser vi bort fra noen få som av ulike grunner ikke var immatrikulert ved semesterstart¹², skal alle studentene ha fått den, og vi kan derfor anta at de som har svart *uaktuelt/vet ikke* ikke vet hva de synes om brosjyren. At denne andelen er blitt redusert fra 1991 til 1993 henger trolig sammen med at brosjyren (som egentlig var et brev med vedlegg for to år siden) har blitt innholdsmessig og layoutmessig oppgradert i denne perioden. Følgelig vil den gi et mer markant inntrykk, bli lettere lagt merke til og andelen som ikke husker eller legger merke til brosjyren tilsvarende redusert.

Tilsendt informasjon fra fakultetet hadde en andel som svarte *uaktuelt/vet ikke* på 32 prosent, mot 28 prosent ved forrige undersøkelse, altså noe av det samme resultatet. At denne andelen er såvidt høy henger sammen med at mange studenter ikke har fått studieplass ved et fakultet og derfor heller ikke har fått tilsendt denne informasjonen.

Tilsendt brosjyre om semesterstart og Tilsendt informasjon fra fakultet er de to tiltakene som har den klart høyeste andelen fornøyde studenter. Henholdsvis 38 og 45 prosent mente at tiltakene var *svært nyttige*, mens 55 og 48 prosent mente at tiltakene var *nyttige*. Slår vi sammen kategoriene svært nyttig og nyttig ser vi at henholdsvis 94 og 93 prosent av studentene mente at informasjonen var nyttig. Det er det samme resultatet som i undersøkelsen for to år siden og støtter opp under antakelsen om at oppsøkende informasjon av denne typen er det som studentene vurderer som mest nyttig. At en større andel mente at informasjonen fra fakultet var svært nyttig sammenliknet med brosjyren om semesterstart, kan henge sammen med at fakultetsinformasjonen er mer *spesifikk* og gir mer *direkte* svar på konkrete spørsmål i studiehverdagen, og at den i tillegg sendes ut relativt tidlig før semesterstart.

¹² i) Studenter som ikke var immatrikulert ved semesterstart (58 personer).
 ii) Studenter med mangelfull eller feil adresse.
 iii) Studenter som tidligere er immatrikulert ved UiO, og som dermed automatisk har studierett på ex.phil., uten at de har søkt UiO i inneværende år (1993).

De to orienteringsmøtene: Orienteringsmøtet for ex.phil. og Hovedorienteringsmøtet ved fakultet, kjennetegnes ved to motsatte tendenser. Jo færre som synes å ha deltatt på møtene, jo mer nyttig vurderes disse møtene av de som *har* deltatt. Orienteringsmøtet for ex.phil. blir sett på som *svært nyttig* av 22 prosent, *nyttig* av 50 prosent dvs. 72 prosent av studentene fant dette tiltaket nyttig når vi slår sammen de to kategoriene, mens de resterende 28 prosent svarte at møtet *ikke var særlig nyttig*. Hovedorienteringsmøtet ved fakultet ble også vurdert som *svært nyttig* av 22 prosent, 58 prosent vurderte møtet som *nyttig*. Dvs. at hele 80 prosent vurderte møtet som nyttig når vi slår sammen svært nyttig og nyttig. Dette styrker igjen antakelsen om at det som blir vurdert som den mest nyttige informasjonen er den spesifikke, konkrete informasjonen med nær tilknytning til fagstudiet, og som også formidles relativt tidlig.

De øvrige informasjonstiltakene: Informasjonstjenesten i Administrasjonsbygningen, Serviceskranken i Fredrikkebygningen, Studentkalenderen og avsnittet "Meldinger" i Forelesningskatalogen blir gitt en nokså lik vurdering av studentene. Over halvparten av studentene har benyttet seg av Informasjonstjenesten og Studentkalenderen, under halvparten har benyttet seg av Serviceskranken, mens avsnittet "Meldinger" i Forelesningskatalogen er lest av mer enn 60 prosent av studentene. Det siste er forståelig siden man vanskelig kommer utenom Forelesningskatalogen som veiviser og oppslagsbok når man begynner på universitetet. Forelesningskatalogen er også det av disse fire tiltakene som studentene vurderer som mest nyttig. 30 prosent svarte at avsnittet var *svært nyttig*, 60 prosent svarte at det var *nyttig*, mens de resterende 11 prosent svarte at avsnittet *ikke var særlig nyttig*. Informasjonstjenesten i Adm.bygningen, Serviceskranken i Fredrikkebygningen og Studentkalenderen ble vurdert nokså likt av studentene. Henholdsvis 82, 79 og 79 prosent mente at disse tiltakene var nyttige når vi slår sammen svært nyttig og nyttig, men Serviceskranken skilte seg litt ut ved at en relativt lavere andel vurderte dette tilbudet som *svært nyttig* (15 prosent, mot henholdsvis 26 og 27 prosent for Informasjonstjenesten og Studentkalenderen).¹³

¹³ En mulig årsak til at relativt færre vurder Serviceskranken som *svært nyttig* i forhold til Informasjonstjenesten, kan være at studentene stiller spørsmål som de ikke får svar på, fordi spørsmålet er rettet til feil instans, og at studentene følgelig blir henvist til den andre tjenesten.. Dette skal visstnok skje langt hyppigere i Serviceskranken enn i Informasjonstjenesten i Administrasjonsbygningen. Begge tjenestene er forøvrig primært førstelinjetjenester som har til oppgave å henvise studenter med ulike forespørsler til riktig instans (jf. vedlegg C).

Tabell 3 nedenfor gir en oppsummering av studentenes bruk og vurdering av informasjonstiltakene. Tiltakene er rangordnet etter vurdering og bruk (tallene i parentes). Tabellen viser at de tiltakene som blir vurdert som nyttigst, også er de som flest har benyttet seg av. Imidlertid er Orienteringsmøte ved ex.phil. og Orienteringsmøte ved institutt to unntak fra denne tendensen. Orienteringsmøte ved institutt blir vurdert som nyttig av 81 prosent av studentene (svært nyttig og nyttig slått sammen), mens bare 20 prosent av studentene har benyttet seg av tiltaket. For Orienteringsmøte ved ex.phil er tendensen motsatt, "bare" 72 prosent vurderte tiltaket som nyttig, mens 75 prosent har benyttet seg av tiltaket. Tabell 3 viser altså at tiltakene har noe ulikt *informasjonspotensiale*. Fra brosjyre om semesterstart som er benyttet av 92 prosent av studentene, og som hele 94 prosent av de som har tatt stilling vurderer som nyttig. Til Informasjonsmessen Ung 93 og Videregående skoledag, som henholdsvis 33 og 35 prosent av studentene har benyttet, og "bare" 69 prosent har vurdert som nyttig.

Tabell 3 Studentenes vurdering og bruk av informasjonstiltakene rangordnet (tallene i parentes). Svært nyttig og nyttig slått sammen. Prosent.

Tiltak	Andel som har vurdert tiltaket som nyttig		Andel som har benyttet tiltaket	
	%	rang	%	rang
Brosjyre om semesterstart	94	(1)	92	(1)
Studietilbudsbrosjyren	94	(2)	68	(4)
Tilsendt informasjon fra fakultet	93	(3)	68	(3)
"Meldinger" i Forelesningskatalogen	89	(4)	65	(5)
Informasjonstjenesten i adm.bygningen	82	(5)	58	(7)
Orienteringsmøte institutt	81	(6)	20	(12)
Hovedorienteringsmøte fakultet	80	(7)	39	(8)
Studentkalenderen	79	(8)	58	(6)
Serviceskranken (Fredrikke)	79	(9)	34	(10)
Orienteringsmøte ex.phil.	72	(10)	75	(2)
Videregående skoledag	69	(11)	33	(11)
Informasjonsmessen Ung 93	69	(12)	35	(9)

Tabell 3 viser også at selv de tiltakene som hadde en relativt høy andel med "misfornøyde" studenter likevel fikk positive vurderinger fra de aller fleste av studentene. For eksempel var Informasjonsmessen Ung 93 og Videregående skoledag de tiltak som hadde den høyeste andelen med studenter som vurderte tiltakene som *ikke særlig nyttige*. Over tre fjerdedeler av de studentene som var tilstede (eller hadde en mening om tiltaket) svarte likevel at tiltaket var nyttig. Selv om vurderingene varierer en del, er det derfor vanskelig å peke på tiltak som studentene generelt fikk lite utbytte av.

I en viss utstrekning er informasjonstiltakene rettet inn mot ulike studentgrupper. Informasjonsmessen Ung 93 og Videregående skoledag er tiltak som i hovedsak retter seg

inn mot studenter fra Oslo og Akershus, mens for eksempel Orienteringsmøte ved fakultet retter seg inn mot studenter med fakultetsplass. Siden tiltakene i varierende grad er aktuelle for ulike grupper studenter, forventer vi at dette også gjenspeiler seg noe i vurderingen av de ulike tiltakenes nytteverdi. Vi har imidlertid sett at de aller fleste studentene er fornøyd med informasjonsviksomheten. Med andre ord er det relativt liten *variasjon* i studentenes vurdering av tiltakene. Følgelig kan vi heller ikke forvente at enkelte grupper studenter skiller seg spesielt mye ut fra andre når nytten av tiltakene vurderes. Undersøkelsen i 1991 viste likevel noen forskjeller som det kan være verdt å merke seg. Vi skal derfor i fortsettelsen se nærmere på faktorer som kan tenkes å påvirke studentenes bruk og vurdering av de ulike tiltak, nærmere bestemt *alder, deltid, studie plass og kjønn*.

2.3 Faktorer som kan påvirke studentenes bruk og vurdering av informasjonstiltakene.

Alder:

- i) Det er mulig at eldre studenter i mindre grad benytter seg av enkelte tiltak fordi disse tiltakene retter seg mot helt nye studenter som kommer rett fra videregående skole.

Deltid:

- ii) Det er også mulig at deltidsstudenter benytter informasjonstiltak som krever mindre grad av tilstedeværelse på Blindern enn heltidsstudenter. På den annen side er det mulig at deltidsstudenter kanskje er mer positive til tiltakene enn heltidsstudenter siden de er mer avhengig av informasjonen¹⁴. Heltidsstudentene på sin side har større muligheter til å oppsøke alternative informasjonskilder, og antakelig har de en bedre kontakt med medstudenter som kan være verdifulle informanter.

Studie plass:

- iii) Undersøkelsen i 1991 viste at de som ikke hadde studie plass ved fakultet litt oftere var fornøyd med tiltakene enn de som hadde studie plass. Dette virker plausibelt siden studenter med studie plass kanskje er mindre opptatt av ex.phil. og tiltakene knyttet til dette faget. Mange av disse studentene kan for eksempel allerede ha

¹⁴ Undersøkelsen i 1991 viste at deltidsstudentene generelt sett var litt mer positive i sine vurderinger enn heltidsstudentene.

påbegynt et fagstudium og legger muligens mindre vekt på aktiviteter knyttet til ex.phil.

Kjønn:

- iv) Ved undersøkelsen i 1991 ble det foretatt analyser av hvordan kvinnelige og mannlige studenter vurderte de ulike tiltakene. Kjønnforskjellene i bruk og vurdering av tiltakene var den gang ubetydelige, bortsett fra at kvinnene i noe større grad mente at *heftet om studieteknikk* var nyttig.

I tabellvedlegget viser vi den *bivariate* fordelingen av studentenes bruk og vurdering av tiltakene etter alder, deltid, studie plass og kjønn.¹⁵ Her har vi også tatt med tabeller som viser sammenhengen mellom *trivsel, synspunkt på faglig tilbud, praktiske og faglige problemer*, og studentenes bruk og vurdering av de ulike tiltak.¹⁶

Imidlertid vil en analyse som ser betydningen av de ulike kjennetegn i sammenheng være å foretrekke. En slik analyse gir oss muligheten til å måle effekten av hver uavhengig variabel samtidig som vi holder verdien på de andre uavhengige variablene konstant. Med andre ord måler vi effekten av en variabel samtidig som vi kontrollerer for effekten av de andre variablene som inngår i analysen. Ved hjelp av regresjonsanalyse skal vi derfor se hvordan de nevnte forhold påvirker studentenes bruk og vurdering av de ulike tiltak.

¹⁵ Prosentforskjeller i vedleggstabellene er signifikanstestet ved hjelp av variansanalyse. For samtlige prosenter er det beregnet konfidensintervaller med et sikkerhetsnivå på 5 og 10 prosent. Statistisk signifikante forskjeller er merket med henholdsvis en og to stjerner i disse tabellene.

¹⁶ Disse variablene er utelatt fra regresjonsanalysen fordi de er vanskelige å vurdere betydningen av. Er det for eksempel slik at bruk av og nytteverdi ved informasjonstiltakene fører til økt trivsel, eller kan trivsel i seg selv føre til hyppigere bruk og en mer positiv vurdering av tiltakene enn ellers.

2.3.1 Studentenes bruk av informasjonstiltakene:

Når vi viser og kommenterer resultatene av regresjonsanalysen, vil vi stort sett begrense oss til de *statistisk signifikante* resultatene. Det er disse vi med stor grad av sikkerhet vet måler reelle forskjeller blant samtlige begynnerstudenter.

Tabell 4 viser resultatet fra tilsammen 12 regresjonsanalyser, en for hvert av tiltakene.

<i>Avhengig variabel:</i>	<i>1=Benyttet tiltak</i>	<i>0=Ikke benyttet tiltak</i>
<i>Uavhengige variable:</i>		
<i>Alder:</i>	<i>1=21 år eller mer</i>	<i>0=Under 21 år</i>
<i>Kjønn:</i>	<i>1=Kvinner</i>	<i>0=Menn</i>
<i>Deltid:</i>	<i>1=Deltid</i>	<i>0=Heltid</i>
<i>Studieplass:</i>	<i>1=Ja</i>	<i>0=Nei¹⁷</i>

¹⁷ Den varianten av regresjonsanalyse som vi her benytter kalles gjerne for binær regresjonsanalyse, siden samtlige variable som inngår i analysen er dikotomier som er kodet 0 eller 1. Riktignok kan det rettes innvendinger mot å anvende lineær regresjon på en binær avhengig variabel, fordi det innebærer en del brudd på de teoretiske forutsetningene for regresjonsanalyse. Spesielt gjelder dette hvis man ønsker å signifikant teste resultatene. I stedet anbefaler metodelitteraturen logistisk regresjon når den avhengende variabelen er en dikotomi. Imidlertid viser det seg i praksis at disse metodene ofte gir de samme resultater (slik tilfellet er her), og da kan lineær regresjon være å foretrekke siden den gir mer intuitive resultater som lettere lar seg formidle. (Hellevik 1980:161-180, Knudsen m.fl. 1993:32).

Tabell 4. Prosentvis endring i sannsynligheten for å ha benyttet ulike informasjonstiltak. Ustandardiserte regresjonskoeffisienter (statistisk signifikante resultater er merket med en eller to stjerner, henholdsvis 10 og 5 prosents sikkerhetsnivå).

	<i>Konstant</i>	<i>Alder</i>	<i>Kjønn</i>	<i>Deltid</i>	<i>Studieplass</i>
<i>Universitetets studietilbudsbrosjyre</i>	.668		.050 **	-.066 **	
<i>Informasjonsmessen Ung 93</i>	.354	-.202 **	.061 **	.051 **	-.041 *
<i>Videregående skoledag på Universitetet</i>	.356	-.262 **	.057 **		
<i>Tilsendt brosjyre om semesterstart</i>	.894	-.045 **			.085 **
<i>Tilsendt informasjon fra fakultet</i>	.255				.714 **
<i>Orienteringsmøte for ex. phil.</i>	.791	-.102 **			
<i>Hovedorienteringsmøte ved fak.</i>	.277		-.099 **	-.219 **	.394 **
<i>Orienteringsmøte ved institutt</i>	.155	.059 **	-.048 **	-.123 **	.165 **
<i>Informasjonstjenesten i adm.bygn.</i>	.609	.063 **		-.050 **	-.057 **
<i>Servise-skranken Fredrikke</i>	.363				
<i>Studentkalenderen</i>	.578			-.066 **	
<i>"Meldinger" i Forelesningskatalogen</i>	.584	.049 **	.058 **	-.047 **	.053 **

Vi ser at alle uavhengige variable har effekt på sjansen for å ha benyttet informasjonstiltakene, men at denne effekten varierer mellom de ulike tiltak.¹⁸

18

Estimatene i tabellen kan tolkes som prosenter. Konstantleddet er uttrykk for utgangssannsynligheten for å ha benyttet et tiltak når alle uavhengige variable er null. For eksempel betyr .668 for Universitetets Studietilbudsbrosjyre at for en student under 21 år, mann, heltidsstuderende uten studie plass, så er den estimerte sannsynligheten for at vedkommende har benyttet tiltaket 67 prosent. Estimatet for

Alder:

Tabell 4 viser at sannsynligheten for å ha deltatt på Informasjonsmessen Ung 93 og Videregående skoledag reduseres med henholdsvis 20 og 26 prosent for studenter over 21 år sammenliknet med de under 21 år.¹⁹ Dette er som forventet siden disse tiltakene i hovedsak retter seg mot de aller yngste. Tabellen viser også at den eldste aldersgruppen har benyttet Tilsendt brosjyre om semesterstart og Orienteringsmøte for ex.phil. i mindre utstrekning enn de yngste, en forskjell på henholdsvis 5 og 10 prosent. På den annen side ser vi at Orienteringsmøte ved institutt, Informasjonstjenesten i Adm.bygningen og "Meldinger" i Forelesningskatalogen er tiltak som den eldste aldersgruppen har benyttet i større utstrekning enn den yngste, henholdsvis 6, 6 og 5 prosent i forskjell.

Kjønn:

Hovedtendensen i materialet er at det er små kjønnsforskjeller, men kvinner benytter tiltakene i litt større utstrekning enn menn. Først og fremst gjelder dette tiltakene som hovedsakelig er rettet inn mot videregående skole. Hovedorienteringsmøte ved fakultet og Orienteringsmøte ved institutt er to unntak fra denne tendensen.

Deltid:

Med unntak av Informasjonsmessen Ung 93, som i litt større grad blir benyttet av deltidsstudenter, ser vi at deltidsstudenter benytter informasjonstiltakene i mindre grad enn heltidstudentene. Størst er forskjellen mellom deltids- og heltidstudenter ved Hovedorienteringsmøtet ved fakultet og ved Orienteringsmøte ved institutt, hvor det henholdsvis er 22 og 12 prosent mindre sjans for at deltidsstudentene har benyttet seg av tiltakene.

Studieplass:

Tabell 3 viser videre at det å ha studieplass reduserer sjansen for å ha benyttet Informasjonsmessen Ung 93 og Informasjonstjenesten i Adm.bygningen. Ellers synes det å ha studieplass å ha hatt en positiv effekt på bruken av de ulike tiltak. Størst positiv effekt finner vi naturlig nok for Tilsendt informasjon fra fakultet, Hovedorienteringsmøte ved

kjønn (.050) betyr at det å være kvinne gir et tillegg til denne sannsynligheten på 5 prosentpoeng, mens det å være deltidsstuderende tilsvarende reduserer sannsynligheten med ca. 7 prosent.

¹⁹ Dette er nøyaktig det samme resultatet som vi ser av vedleggstabell 1. Den viser at Ung 93 og Videregående skoledag var uaktuelt for henholdsvis 62 og 58 prosent av de under 21 år, mot henholdsvis 82 og 84 prosent for de over 21 år. Med andre ord 20 og 26 prosent i forskjell mellom de to aldersgruppene.

fakultet og Orienteringsmøte ved institutt. Egentlig kunne man forvente en enda større effekt av studieplass for Hovedorienteringsmøte ved fakultet, men som vi ser av vedleggstabell 5 (vedlegg A) er det en del av studentene uten studieplass som faktisk har benyttet seg av dette tiltaket.

Etter å ha sett på forskjeller i *bruk* av de ulike informasjonstiltak, skal vi nå se på forskjeller i studentenes *vurdering* av informasjonstiltakene.

2.3.2 Studentenes vurdering av informasjonstiltakene:

Tabell 5 baserer seg på tilsvarende regresjonsanalyse som tabell 3. De uavhengige variablene er identiske, mens den avhengige variabelen måler i hvilken utstrekning studentene har vurdert tiltakene som nyttige. Svært nyttig og Nyttig slått sammen.

<i>Avhengig variabel:</i>	<i>1=Svært nyttig/Nyttig</i>	<i>0=Ikke særlig nyttig</i>
<i>Uavhengige variable:</i>		
<i>Alder:</i>	<i>1=21 år eller mer</i>	<i>0=Under 21 år</i>
<i>Kjønn:</i>	<i>1=Kvinner</i>	<i>0=Menn</i>
<i>Deltid:</i>	<i>1=Deltid</i>	<i>0=Heltid</i>
<i>Studieplass:</i>	<i>1=Ja</i>	<i>0=Nei</i>

Tabell 5. Prosentvis endring i sannsynligheten for å ha vurdert ulike informasjonstiltak som nyttige. Ustandardiserte regresjonskoeffisienter (statistisk signifikante forskjeller er merket med en eller to stjerner, henholdsvis 10 og 5 prosents sikkerhetsnivå).

	<i>Konstant</i>	<i>Alder</i>	<i>Kjønn</i>	<i>Deltid</i>	<i>Studieplass</i>
<i>Universitetets studietilbudsbrosjyre</i>	.950		.031 **		-.040 **
<i>Informasjonsmessen Ung 93</i>	.659		.082 **		-.069 *
<i>Videregående skoledag på Universitetet</i>	.692	-.135 **		-.037 *	
<i>Tilsendt brosjyre om semesterstart</i>	.914		.048 **		
<i>Tilsendt informasjon fra fakultet</i>	.967			-.051 **	
<i>Orienteringsmøte for ex. phil.</i>	.815		.054 **		-.169 **
<i>Hovedorienteringsmøte ved fak.</i>	.823				
<i>Orienteringsmøte ved institutt</i>	.798			-.164 **	
<i>Informasjonstjenesten i adm.bygn.</i>	.785				
<i>Servise-skranken Fredrikke</i>	.740				
<i>Studentkalenderen</i>	.753	.073 **	.046 *		
<i>"Meldinger" i Forelesningskatalogen</i>	.801		.136 **		

Vi ser at kvinner er litt mer positive i vurderingen av tiltakene enn menn, mens deltidstuderende er noe mindre positive enn heltidstuderende. Effekten av alder og studieplass er mindre entydige og varierer mellom de ulike tiltak.

Alder:

Tabell 5 viser at sjansen for å vurdere Videregående skoledag som nyttig er 14 prosent lavere for den eldste aldersgruppen sammenliknet med de yngste. Hovedorienteringsmøte ved fakultet og Orienteringsmøte ved institutt får derimot den mest positive vurderingen av de eldste. Det samme gjelder informasjonen i Studentkalenderen.

Kjønn:

Det er et gjennomgående trekk at kvinner er noe mer positive i sin vurdering av informasjonstiltakene enn menn. Størst er effekten for Informasjonsmessen Ung 93 og avsnittet "Meldinger" i Forelesningskatalogen. Også for tiltak hvor forskjellen mellom kvinner og menn ikke gir statistisk signifikante utslag, gjør den samme tendensen seg gjeldende.

Deltid:

Tabell 5 viser noe overraskende at deltidstudenter synes å vurdere enkelte informasjonstiltak som mindre nyttige enn heltidstudenter. Dette i strid med antakelsene vi gjorde foran. Ser vi nærmere på de statistisk signifikante resultatene ser vi at deltidstudenter i større grad enn heltidsstudenter også vurderer Videregående skoledag, Tilsendt informasjon fra fakultet og Orienteringsmøte ved institutt, som mindre nyttige. Spesielt sterk er effekten for Orienteringsmøte ved institutt, hvor sjansen for å vurdere dette tiltaket som nyttig reduseres med 16 prosent hvis man er deltidsstudent.

Studieplass:

Det å ha studieplass ser ut til å redusere sjansen for å vurdere enkelte informasjonstiltak som nyttige. Vi ser at dette gjelder for Studietilbudsbrosjyren, Informasjonsmessern Ung 93 og Orienteringsmøte for ex. phil.

Som vi har vist er det en del forhold som synes å påvirke studentenes bruk og vurdering av de enkelte informasjonstiltak, men at disse effektene er forholdsvis små. Som vi alt har vært inne på, er dette som forventet siden det er såvidt liten variasjon i studentenes vurdering av tiltakene, og fordi mange av informasjonstiltakene i liten grad diskriminerer mellom ulike studentgrupper.

I neste avsnitt skal vi se om det er aspekter ved informasjon*sformidlingen* som synes å påvirke studentenes bruk og vurdering av tiltakene. Nærmere bestemt ser vi på eventuelle forskjeller mellom *skriftlige* og *muntlige* informasjon, og om informasjonen er *direkte* eller *indirekte*. Her hadde også andre inndelinger vært mulig. For eksempel om informasjonen

ble formidlet *før* eller *i tiden rundt* studiestart. Siktemålet har imidlertid vært å få til en inndeling med mest mulig uttømmende og gjensidig utelukkende kategorier, som samtidig er mest mulig relevante i en analyse av informasjonsformidlingen. Ut fra disse overveielserne har vi valgt ovennevnte inndeling.

3 Skriftlig eller muntlig, direkte eller indirekte informasjon

Kategoriseringen av informasjonen som enten *skriftlig* eller *muntlig* og/eller som *direkte* eller *indirekte* ser vi fremstilt i tabell 6. Strengt tatt plasserer Studietilbudsbrosjyren seg et sted midt mellom *skriftlig direkte* og *skriftlig indirekte* formidling (jf. beskrivelsen av hvordan brosjyren distribueres, s. 10). Det spiller nokså liten rolle for resultatene om vi i stedet hadde kategorisert dette tiltaket som *skriftlig indirekte*.

Tabell 6 Kategorisering av informasjonstilbudene.

	<i>Skriftlig</i>	<i>Muntlig</i>
<i>Direkte</i>	Studietilbudsbrosjyren Brosjyre om semesterstart Informasjon fra fakultet	
<i>Indirekte</i>	Studentkalenderen Forelesningskatalogen	Ung 93 Videregående skoledag Orienteringsmøte ex.phil. Hovedorienteringsmøte fak. Orienteringsmøte institutt Informasjonstjenesten Servicesranken

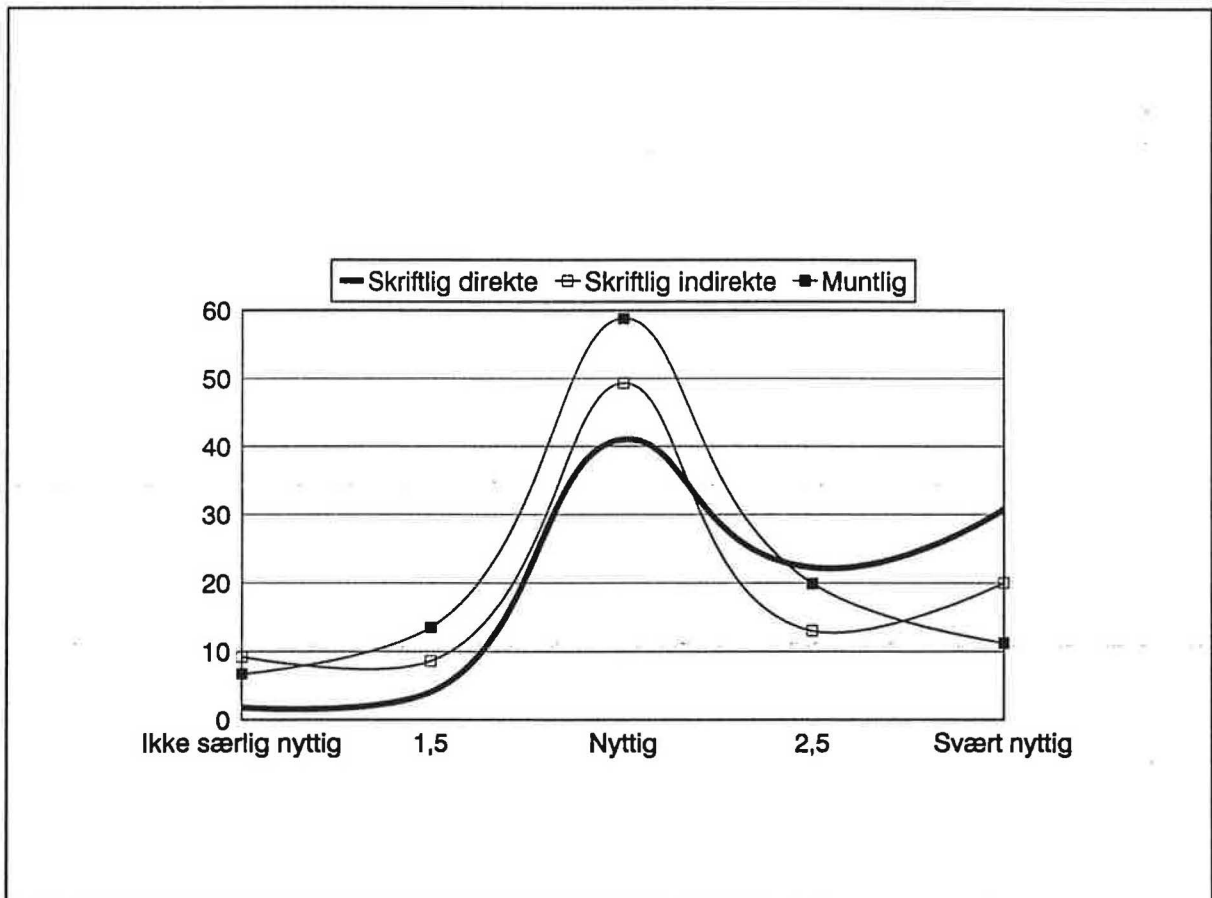
I tabell 7 har vi beregnet *gjennomsnittsverdien* for vurderingen av de ulike informasjonstiltakene. *svært nyttig* er kodet med verdien 3, *nyttig* med verdien 2 og *ikke særlig nyttig* er kodet med verdien 1.

Tabell 7 Hvilken kategori informasjon som vurderes som mest nyttig av studentene. Gjennomsnittstall.

	<i>Gj.snittscore</i>	<i>N</i>
<i>Skriftlig/direkte</i>	2.31	1685
<i>Skriftlig/indirekte</i>	2.12	1366
<i>Muntlig</i>	1.98	1663

Tabell 7 viser at den *skriftlige direkte* informasjonen får den beste vurderingen, mens den *mundtlige* informasjonen får den dårligste. Den *skriftlige indirekte* plasserer seg midt i mellom. Imidlertid sier ikke dette gjennomsnittsmålet noe om den interne svarfordelingen mellom kategoriene *svært nyttig*, *nyttig* og *ikke særlig nyttig*. For eksempel kan samme mål enten skyldes at alle har vurdert tiltakene som *nyttige*, eller at noen har vurdert dem som *svært nyttige* og andre som *ikke særlig nyttige*. Vi har derfor laget en figur som viser denne svarfordelingen mer detaljert.

Figur 3 Gjennomsnittsmål for vurderingen av ulike kategorier informasjonstiltak. Prosent.

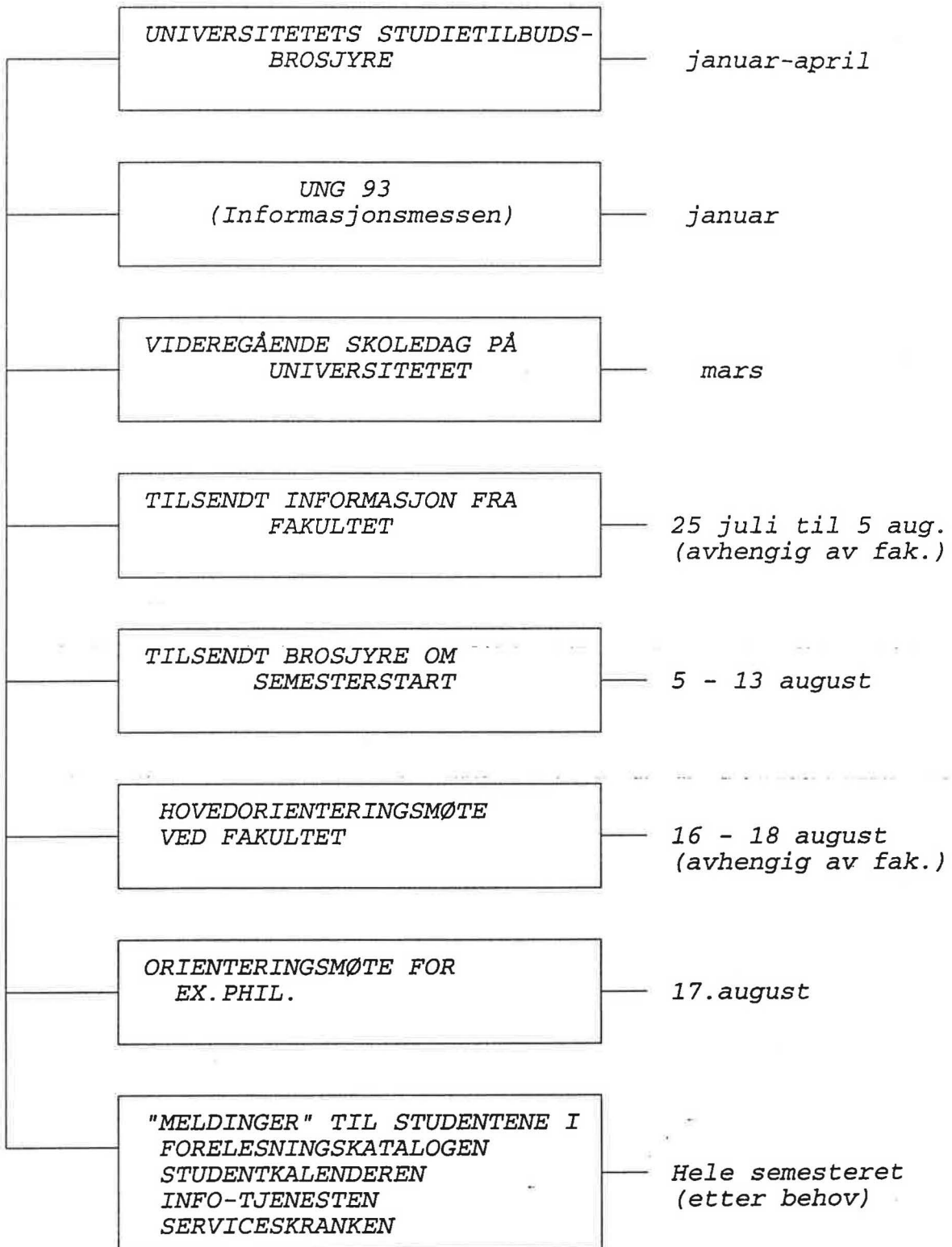

Figur 3 viser at grunnen til at *skriftlig direkte* informasjon har høyere gjennomsnittsverdier er at flere vurderer disse tiltakene som *svært nyttige*. Det er relativt færre som har vurdert den *mundtlige* informasjonen som *ikke særlig nyttig* sammenliknet med den *skriftlige indirekte*, og relativt færre har vurdert den *mundtlige* informasjonen som *svært nyttig* sammenliknet med den *skriftlig indirekte*. Figuren viser videre at det er mindre variasjon mellom kategoriene for lave gjennomsnittsverdier enn for høye. Vel 10 prosent har gitt den *mundtlige* informasjonen vurderingen *svært nyttig*. For den *skriftlige direkte* og den *skriftlig indirekte* informasjonen er denne prosenten henholdsvis ca. 30 og 20 prosent.

Vi kan tenke oss flere forhold som medvirker til at den *skriftlige* informasjonen blir vurdert som mer nyttig enn den *muntlige*. Først og fremst har den *skriftlig direkte* informasjonen en *materiellside*. Brosjyrer og informasjonbrev kan man slå opp i for å sjekke en spesiell opplysning eller adresse. Man kan også gå tilbake etter lang tid for å sjekke en bestemt opplysning. *Skriftlig* informasjon har med andre ord en viss *varighet* over seg som gjør at den kan brukes om igjen. Den skriftlige informasjonen, spesielt den *direkte*, blir dessuten formidlet ganske tidlig i semesteret. Supplerende eller overlappende informasjon som blir formidlet senere har kanskje ikke samme nytteverdi etterhvert som studentene akkumulerer sin praktiske kunnskap.

Her understreker vi at siktemålet med enkelte av tiltakene nettopp er å gi supplerende, overlappende informasjon, eller informasjon som henviser til andre tiltak. For eksempel er Orienteringsmøte ved ex.phil. primært et slikt tiltak. Som vi alt har vært inne på kan vi tenke oss at overlappende eller supplerende informasjon blir vurdert som mindre nyttig enn informasjon som studenten mottar tidlig. Dette skal vi se nærmere på, men først viser vi en oversikt over informasjonstiltakene ordnet langs tidsaksen som et utgangspunkt for denne diskusjonen.

Illustrasjon: Informasjonstiltakene ordnet langs tidsaksen.

4 Studentenes "tilpasninger" til informasjonsvirksomheten

Illustrasjonen viser at informasjonstiltakene danner fire mer eller mindre avgrensede grupperinger langs tidsaksen. Først informasjonen som er rettet inn mot videregående skole og som formidles på nyåret eller tidlig på vårparten. Dernext informasjonen som formidles sent på sommeren, mens orienteringsmøtene naturlig nok arrangeres tidlig på høsten ved semesterstart. "Meldinger" til studentene i Forelesningskatalogen, Studentkalenderen, Informasjonstjenesten og Serviceskranken, er alle tiltak som studentene benytter etter behov gjennom hele semesteret, men hvor det er naturlig å tenke seg at behovet for disse tiltakene er størst i begynnelsen av semesteret.

Tidligere har vi vært inne på at informasjonstiltakene retter seg mot studentene i varierende grad. For eksempel har vi sett at deltidsstudentene langt sjeldnere enn heltidsstudentene møter opp på orienteringsmøtene ved semesterstart, noe som sikkert henger sammen med denne gruppens studieeksterne forpliktelser. Som et generelt utgangspunkt antar vi at studentene forsøker å "tilpasse" seg informasjonsvirksomheten etter hva slags informasjonsbehov de har og etter hvilken praktisk situasjon de er i. Følgelig vil mange studenter ende opp med nokså ulike "tilpasninger" til den totale informasjonsvirksomheten. Som nevnt har bare de aller færreste benyttet seg av kun *ett* av tiltakene, eller motsatt, samtlige aktuelle eller relevante tiltak.

Hvis vi tenker oss at informasjonsinnholdet i hvert enkelt tiltak var *unik*, uten henvisninger til andre tiltak, uten overlappende eller supplerende opplysninger, ville det bety at studenter med ulike "tilpasninger" til informasjonsvirksomheten også ville sitte inne med nokså ulik praktisk informasjon ved semesterstart. I realiteten er situasjonen ganske annerledes. Uten at vi her skal komme inn på dette i detalj, gir informasjonstiltakene både overlappende og supplerende opplysninger i forhold til hverandre (jf. vedlegg C). Studentene kan altså godt "velge ut" noen av tiltakene, og mene at de er godt nok informert på bakgrunn av disse, spesielt når vi tar hensyn til at det fins en rekke andre konkurrerende informasjonskilder som studentene også kan benytte seg av. Det behøver altså på ingen måte å være "kritisk" om man går glipp av et eller flere informasjonstiltak. Dette gir på sett og vis rom for den enkelte til å "bygge opp" sitt eget individuelle informasjonstilfang. Det kan derfor være interessant å se om det er en sammenheng mellom hvilke tiltak studentene faktisk benytter og hvordan disse vurderes. Vil for eksempel tiltak som inneholder deler av den samme informasjonen, hver for seg bli vurdert som mindre nyttige, jo flere av disse tiltakene studentene har benyttet? Med andre ord, reduseres nytten av en gitt informasjonsmengde ved at den gjentas?

4.1 Vurdering av tiltak rettet mot videregående skole

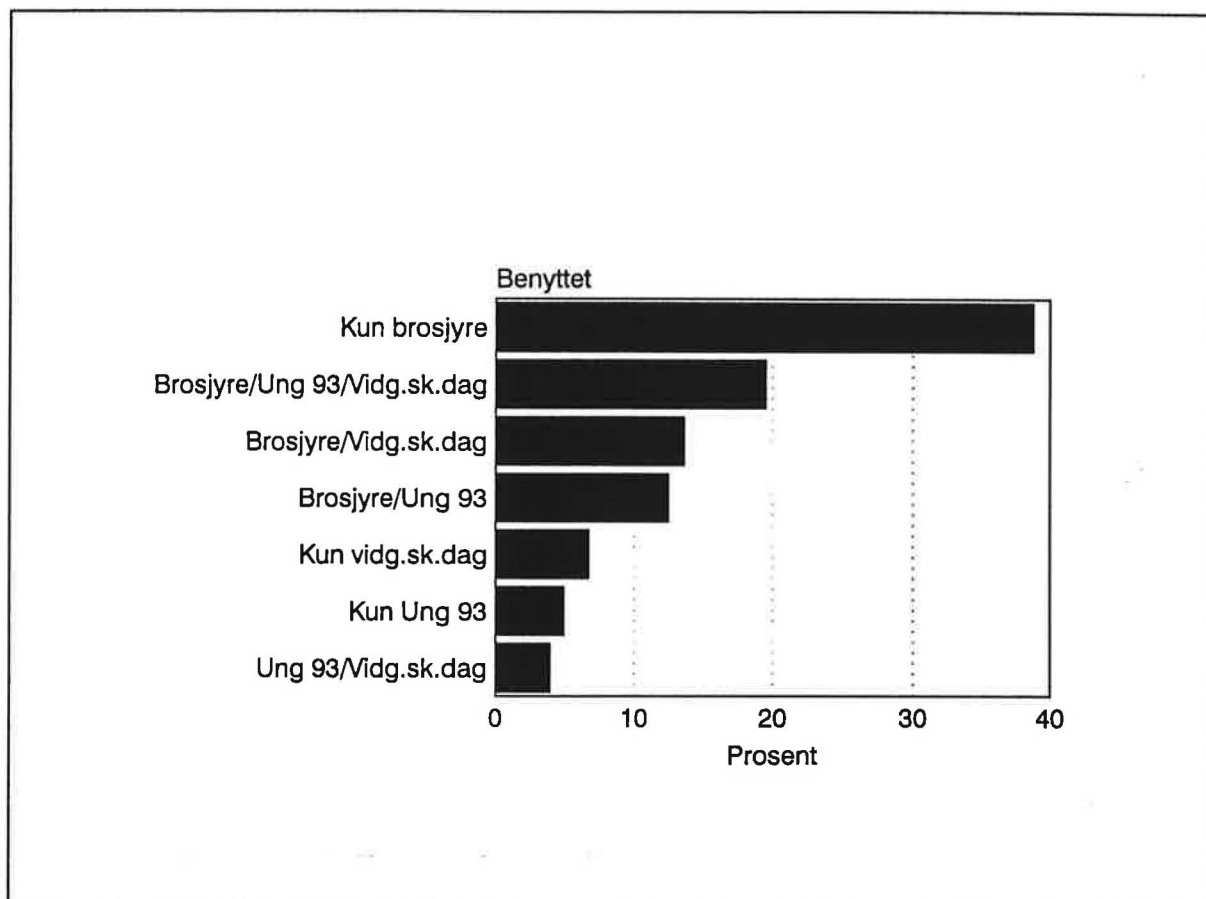
Alle mulige kombinasjoner av individuelle "tilpasninger" mellom samtlige 12 tiltak ville gitt over 4.000 ulike individuelle kombinasjonsmuligheter.²⁰ Vi har derfor valgt å se på "tilpasningene" til mindre deler av den totale informasjonsvirksomheten hver for seg, først de tiltak som hovedsakelig retter seg mot videregående skole.²¹

Figur 4 viser at den vanligste tilpasningen til de tre informasjonstiltakene er å bare ha benyttet brosjyren. Dette gjelder nesten 40 prosent av studentene (disse kan selvsagt ha benyttet seg av en rekke av de øvrige tiltakene, men det ser vi som sagt bort fra her). Å ha benyttet samtlige tiltak er den nest hyppigste tilpasningen, noe som gjelder litt i underkant av 20 prosent av studentene. Å bare ha benyttet Informasjonsmessen Ung 93 og Videregående skoledag er den sjeldneste tilpasningen, som bare gjelder 3-4 prosent av

²⁰ Den letteste og mest intuitive måten å beregne antall mulige tilpasninger på er å doble antallet kombinasjonsmuligheter og plusse på 1 for hvert nytt tiltak som tas med. (ett tiltak gir en mulighet, to tiltak gir tre muligheter, tre tiltak gir syv muligheter, fire tiltak gir femten muligheter osv.)

²¹ Før vi ser nærmere på disse resultatene er det på sin plass med en advarsel. Datamaterialet er nemlig ikke særlig velegnet til å belyse denne typen problemstillinger. Noen av de generelle problemene er allerede redegjort for i kapittel 2 s. 8 og her skal jeg nøye meg med å peke på en del spesielle vanskeligheter som vi støter på i denne analysen. Dette må nødvendigvis bli noe teknisk. Først og fremst er antallet mulige kombinasjoner mellom tiltakene i prinsippet svært høyt. Dette er likevel ikke et avgjørende problem siden det vi er interessert i er kombinasjoner av tiltak med delvis sammenfallende informasjonsinnhold, noe som uansett vil gi langt færre tiltak og kombinasjoner. (Dessuten vil flere av kombinasjonene være uaktuelle fordi få eller ingen studenter faktisk har slike tilpasninger). Problemet er i stedet at uansett hvilke tiltak og kombinasjoner mellom disse vi velger å analysere, så kan andre tiltak enn de vi har valgt ut, spille en rolle for studentenes vurderinger av tiltakene i analyseutvalget av tiltak. Et annet problem er at antallet respondenter reduseres når vi deler inn materialet i mindre grupper med ulike tilpasninger, noe som i sin tur øker usikkerheten ved resultatene. Til slutt gjør vi oppmerksom på at vi i disse analysene heller ikke har kontrollert for om andre variable enn ulik tilpasning kan bidra til å forklare forskjellene i vurdering som vi finner. For eksempel om informasjonen er skriftlig eller muntlig, noe som vi vet har betydning for studentenes vurderinger. Hvis man leser resultatene med de forbehold som her er gitt, kan de likevel tjene som indikasjoner (riktignok noe usikre) på sammenhenger som det kan være viktig å være oppmerksom på i det videre informasjonsarbeidet overfor studentene.

Figur 4 Ulike kombinasjoner av informasjonstiltak rettet mot videregående skole. Prosent.

studentene.²² I tabell 8 viser vi hvordan studenter med ulike tilpasninger til disse tre informasjonstiltakene har vurdert de samme tiltakene. De skraverte feltene i tabellen indikerer vurderinger som er utelukket. For eksempel vil den som bare har benyttet informasjonsmessen Ung 93 ikke kunne ha noen vurdering av Studietilbudsbrosjyren (jf.note 18).

²² Studietilbudsbrosjyren ble delt ut både på Ung 93 og Videregående skoledag. Likevel ser vi at det er en god del av studentene som enten ikke har fått den eller registrert dette, eller som rett og slett har glemt at de har fått brosjyren. Noen få blander kanskje også sammen Studietilbudsbrosjyren med annet informasjonsmaterieil.

Tabell 8 Vurdering av tiltak rettet mot videregående skole etter studentenes tilpasning til informasjonstiltakene. Andel som har vurdert tiltakene som nyttige. (Svært nyttig og Nyttig slått sammen) Prosent.

	<i>Kun Brosj.</i>	<i>Kun Ung 93</i>	<i>Kun VGSD</i>	<i>Brosjyre + Ung 93</i>	<i>Brosjyre + VGSD</i>	<i>Ung 93 + VGSD</i>	<i>Brosjyre Ung 93 VGSD</i>
<i>Universitetets studietilbudsbrosjyre</i>	95			96	92		91
<i>Informasjonsmessen Ung 93</i>		75		69		77	65
<i>Videregående skoledag på Universitetet</i>			80		71	77	64

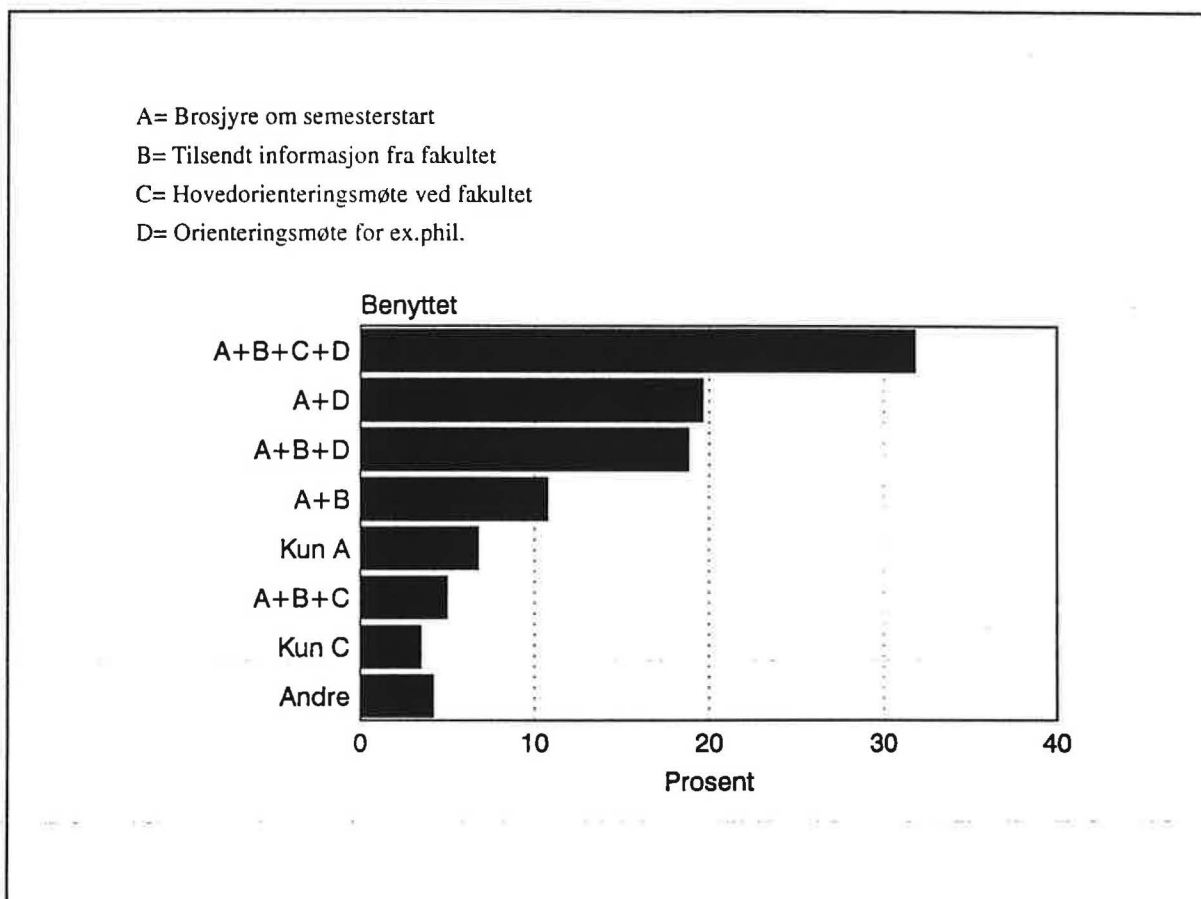
Tabellen viser at andelen som mener studietilbudsbrosjyren er nyttig reduseres fra 95 til 91 prosent hvis vedkommende også har deltatt på både Ung 93 og Videregående skoledag. Tilsvarende ser vi at andelen som mener Ung 93 har vært nyttig reduseres fra 75 prosent til 69 prosent hvis vedkommende også har fått studietilbudsbrosjyren, og ytterligere en reduksjon til 65 prosent hvis man har benyttet samtlige tiltak. Vi ser at den samme effekten gjør seg gjeldende også for vurderingen av nytten ved Videregående skoledag. Selv med de forbehold som vi her har tatt, synes dette å gi en indikasjon på at informasjon som gjentas gradvis blir vurdert som mindre nyttig, hvis man også har tilgang overlappende eller supplerende informasjon, sammenliknet med første gang man mottok denne informasjonen (jf. vedlegg C).

Hvis noe av den samme tendensen gjør seg gjeldende for et utvalg andre tiltak, vil det sannsynliggjøre at den tankegangen vi her har skissert kan ha noe for seg. Vi skal derfor på samme måte se nærmere på fire andre informasjonstiltak for å se om noen av de samme effektene gjør seg gjeldende. Dette gjelder Tilsendt brosjyre om semesterstart, Tilsendt informasjon fra fakultet, Hovedorienteringsmøte ved fakultet og Orienteringsmøte for ex.phil..

4.2 Skriftlig direkte informasjon og orienteringsmøtene²³

Her har vi valgt å begrense oss til syv ulike tilpasninger som representerer 96 prosent av det totale antall tilpasninger som studentene hadde til disse fire tiltakene. De resterende fire prosent utgjøres av kategorien "andre", som vi her ser bort fra.

Figur 5 *Ulike kombinasjoner av informasjonstiltak rettet mot studentene i tiden like før og etter studiestart. Prosent.*

Figur 5 viser at godt og vel 30 prosent av studentene har mottatt Tilsendt brosjyre om semesterstart og i tillegg deltatt på begge aktuelle informasjonsmøtene. Litt i underkant av 20 prosent har enten mottatt brosjyren og deltatt på Orienteringsmøte for ex.phil, eller mottatt brosjyren, mottatt Tilsendt informasjon fra fakultet og deltatt på Orienteringsmøte for ex.phil. Vel 10 prosent har mottatt brosjyren og fakultetsinformasjonen som kilder til informasjon. De andre tilpasningene er mindre vanlige og gjelder ca 4-6 prosent av studentene.

²³

Orienteringsmøte ved institutt er utelatt av to grunner. For det første er det relativt få av studentene som har deltatt på dette møtet. For det andre ville antallet mulige kombinasjoner av ulike tilpasninger blitt mye høyere. (Fra 15 kombinasjonsmuligheter ved 4 tiltak til 31 kombinasjonsmuligheter ved 5 tiltak.)

I tabell 9 viser vi på samme måte som i tabell 8 hvordan studenter med ulike tilpasninger til disse fire informasjonstiltakene har vurdert de ulike tiltakene. Også her indikerer de skraverte feltene vurderinger som er utelukket. For eksempel vil den som bare har benyttet Tilsendt brosjyre om semesterstart ikke kunne ha noen vurdering av Orienteringsmøtet for ex.phil.

Tabell 9 Vurdering av tiltak rettet mot studenten i tiden like før og etter studiestart, etter studentenes tilpasning til informasjonstiltakene. Andel som har vurdert tiltakene som nyttige. (Svært nyttig og Nyttig slått sammen) Prosent.

	Kun A	Kun D	A+B	A+D	A+B+D	A+B+C	A+B+C+D
Tilsendt brosjyre om semesterstart	95		93	93	96	91	93
Tilsendt informasjon fra fakultet			90		92	95	95
Hoved-orienteringsmøte ved fak.						79	80
Orienteringsmøte for ex.phil.		84		82	68		67

Tabellen viser at vurderingen av Tilsendt brosjyre om semesterstart, Tilsendt informasjon fra fakultet og Hovedorienteringsmøte ved fakultet, ikke i nevneverdig grad synes å være påvirket av studentenes ulike tilpasninger. Derimot synes dette å være tilfellet for Orienteringsmøte for ex.phil.. 84 prosent av studentene som kun hadde benyttet seg av dette tiltaket vurderte møtet som nyttig (figur 5 viser at denne gruppen bare utgjorde ca.6 prosent av studentene). Hvis studentene i tillegg hadde benyttet Tilsendt brosjyre om semesterstart (nesten 20 prosent) ser vi at 82 prosent vurderte Orienteringsmøte for ex.phil. som nyttig. Hadde de i tillegg fått Tilsendt informasjon fra fakultet (ca. 18 prosent), var andelen 68 prosent, og 67 prosent om man hadde benyttet alle fire tiltakene (en tredel av studentene). Noe av den kraftige effekten som fakultetsinformasjonen synes å ha, skyldes nok at mange som har benyttet eller mottatt denne informasjonen kan ha påbegynt et fagstudium, og kanskje derfor legger mindre vekt på informasjonstiltak som knytter seg til ex.phil.. Følgelig vurderer de kanskje ikke informasjonen på Orienteringsmøte ved ex.phil. som så nyttig heller. Men vi skal heller ikke se bort fra at noe av denne effekten kan være en indikasjon på at informasjonssinnholdet i de ulike tiltakene gradvis blir vurdert som

mindre nyttig, hvis man også har tilgang på overlappende eller supplerende informasjon underveis.

Som vi har vist i dette notatet når svært mye av universitetets informasjonsvirksomhet fram til studentene, om enn i varierende grad. Vi har også sett at studentene i alt overveiende grad vurderer denne informasjonen som nyttig, selv om også dette varierer noe. Samtidig vet vi at det også eksisterer en rekke andre kilder til informasjon for begynnerstudenten. Alt fra studieveiledningstjenesten, fadderordning, oppslagstavler og elektroniske informasjonstjenere, som antakelig få har benyttet seg av foreløpig,²⁴ til lærere, presse, foreldre, venner og ikke minst, andre studenter.

I neste avsnitt skal vi gi en kort presentasjon av noen av disse informasjonskildene, nærmere bestemt studieveiledning, fadderordning, medstudenter og lærere. Mye kan tyde på at slike informasjonskilder kanskje spiller en like viktig rolle for studentenes informasjonstilgang som de konkrete tiltakene vi spesielt har behandlet i dette notatet. Skjønt, riktigere er det vel å si at disse informasjonskildene viser til en mer uformell side ved selve informasjonsformidlingen, dvs. hvordan studentene best skal orientere seg i "informasjonsjungelen", og hvordan de best skal nyttiggjøre seg den informasjonen som formidles gjennom de ulike konkrete tiltak. Når for eksempel medstudenter kan være gode informanter i informasjonssammenheng, så er det antakelig fordi de selv har hatt nytte av, eller vært i kontakt med andre studenter igjen, som i sin tur har hatt nytte av ett eller flere av tiltakene. Slik sett kan de enkelte konkrete informasjonstiltak og andre mindre formelle sider ved informasjonsvirksomheten sies å forutsette eller utfylle hverandre.

²⁴ Her tenker vi for eksempel på det elektroniske informasjonssystemet ved UIO ("Torget") som stadig er under utbygging, men som bare delvis var utviklet og i bruk høsten 1993.

5 Andre informasjonskilder

5.1 Studieveiledning

Studieveiledningstjenesten ved UiO er organisert fakultetsvis. I en presentasjon av virksomheten står det:

"Det kan være nyttig å se begrepet "studieveiledning" i forhold til "informasjon. Informasjon er opplysninger av forskjellige slag, som kan serveres i en stadig strøm, og er uavhengig av respons fra mottaker. Informasjon kan gis skriftlig eller muntlig, rettet mot enkeltpersoner eller grupper. Dette er ikke studieveiledning, men kan kanskje være begynnelsen på en veiledningsprosess (.....).

Studieveiledning er en form for dialog mellom studieveileder og student/potensiell student. Studieveilederen skal hjelpe studenten til å bli klar over egen bakgrunn, verdier, kunnskaper og ønsker - til å skaffe seg mer innsikt i disse tingene, slik at vedkommende selv kan bli i stand til å ta avgjørelser vedrørende framtidige studier og yrkesliv. Studieveilederne gir således bistand vedrørende utarbeidelse av studieplan i lys av studentens personlige forhold. Studieveiledning kan derfor ikke foregå "over disk", men i form av en skjermet avtale. Veiledningen skjer på basis av eksisterende studiemuligheter og gjeldende regelverk (.....).

Et studieløp gir rom for utallige problemstillinger. Studieveilederen har således en viktig rolle, idet han/hun veileder studenten i forkant av, og gjennom et komplisert system. Studieveilederne kan sies å utgjøre det primære støtteapparat for studentene; den som trenger hjelp kan umiddelbart ta kontakt eller bestille time. Dette innebærer at studieveilederne mottar et bredt spekter av signaler fra studenter på ulike nivåer som eventuelt kan bringes videre til Universitetets ledelse og vitenskapelige ansatte".

(Presentasjon og Årsrapport for Studieveiledergruppa ved Universitetet i Oslo, januar 1994).

Studieveilederne har kanskje sin viktigste oppgave overfor studentene i problemer som heller i faglig retning. Men de har også en rekke løpende oppgaver i mer praktisk rettet informasjonsarbeid. Noen av disse oppgavene er utarbeidelsen av de informasjonstiltakene vi har belyst så langt (generell informasjon til den enkelte student eller potensielle student, for eksempel brosjyrer om studietilbud, studieplaner, Studensamskipnaden, Lånekassen og gjeldende regelverk ellers, dessuten Forelesningskatalog og Studiehåndbok), men de har også andre oppgaver:

- gi informasjon om utvekslingsavtaler (Erasmus, Nordplus)
- gjøre opptaksarbeid (vedrørende nye studenter til lavere grads og høyere grads studier)

- vurdere/godkjenne ekstern utdanning for videre studier ved UIO
- administrere tiltak i regi av UIO (f.eks. "Faglig-pedagogisk dag")
- iverksette læringsmiljøtiltak (f.eks. fadderordningen)
- virke som kontaktperson for funksjonshemmede studenter

I informasjonssammenheng er det derfor lett å se at studieveilederne er aktuelle for studentene på mange måter. Imidlertid vet vi ikke i hvilken utstrekning studentene benytter seg av tilbudet om studieveiledning. Kommentarene i spørreskjemaet tyder på at av de som benyttet studieveilederne var det både fornøyde og misfornøyde studenter, uten at vi kan si om det ene forekom mer hyppig enn det andre. Imidlertid ble vi oppmerksom på ett problem som gikk igjen, nemlig tilgjengeligheten. Flere av studentene påpekte at det var vanskelig å få tak i studieveilederne, noe som også er forståelig hvis etterspørselen etter studieveiledning er svært stor.

5.2 Fadderordningen

Fadderordningen er ment å skulle gi begynnerstudenten både et informativt og et sosialt utbytte. Nesten halvparten av studentene i spørreskjemaundersøkelsen (49 prosent) hadde deltatt på fadderordningen. Det var forøvrig helt tydelig at mange av studentene ønsket noen å forholde seg til den første tiden. En som *ikke* hadde deltatt på fadderordningen uttrykte det slik:

"det var svært vanskelig å se så mye folk og ikke kjenne igjen noen. Det var også vanskelig å finne ut hvor en skulle møte på forelesninger og øvingskurs. Jeg tror det ville vært bra hvis universitetet kunne sette en i kontakt med en bestemt person."

Flere av studentene som hadde deltatt på ordningen ga også uttrykk for at de hadde fått viktig informasjon gjennom ordningen. Ellers er det vårt inntrykk fra kommentarene i spørreskjemaet at ordningen først og fremst har hatt sin styrke ved å gi studenten et sosialt utbytte (det er forøvrig i omtale av denne ordningen at superlativene tas i bruk). Riktignok etterlyste noen av studentene krav til faddernes orientering eller motivasjon, eller de beskrev hvordan ordningen falt i fisk på grunn av manglende felles interesser ("Min fadder hadde bare fysikk i hodet"). På bakgrunn av denne typen erfaringer ble det blant annet hevdet at faddergruppene burde organiseres mindre tilfeldig. I denne sammenheng er det flere som hevder at fadderordningen burde utvides, og de etterlyser en oppfølging etter en viss tid. Andre uttrykkte nettopp tilfredshet ved at faddergruppene hadde fungert over tid.

Vi skal ikke her gå spesielt inn på fadderordningen og hvordan den har fungert, men bare

kort si noe om de studentene som har deltatt på fadderordningen har benyttet eller vurdert informasjonstiltakene forskjellig fra de øvrige studentene.

Vi fant at det var en svak tendens til at studenter som har deltatt på fadderordningen i større grad hadde benyttet seg av informasjonstiltakene enn studenter som ikke hadde deltatt på fadderordningen. Imidlertid vet vi ikke sikkert hva dette skyldes. Er det for eksempel slik at de som uansett benytter tiltakene i størst utstrekning også er tilbøyelige til å benytte fadderordningen hyppigere enn de andre, eller øker det å delta på fadderordningen tilbøyeligheten til å benytte de øvrige informasjonstiltakene? Studentenes *vurdering* av de ulike tiltak derimot, så ikke ut til å være nevneverdig påvirket av om man hadde deltatt på fadderordningen eller ikke.

5.3 Medstudenter

Det samfunnsvitenskapelige fakultet ved Universitetet i Oslo gjennomførte sommeren 1993 en spørreundersøkelse som viste at studentenes mest brukte informasjonskilde er andre studenter.²⁵ Undersøkelsen ble foretatt ved at en mengde potensielle informasjonskilder ble listet opp, med beskjed om å rangere hver enkelt av dem på en skala fra 0 til 4. Tabell 10 viser de ulike kildene rangert etter hvor mange "poeng" de fikk tilsammen i denne undersøkelsen.

²⁵ Undersøkelsen omfattet ikke bare begynnerstudenter, men studenter på alle nivåer. Imidlertid viste det seg å være nokså små forskjeller mellom grunn- og hovedfagsstudenter i deres vurdering av informasjonskildene.

Tabell 10 Rangering av informasjonskilder etter hvor mye de brukes. (Antall oppnådde poeng).

<i>Informasjonstiltak</i>	<i>Poeng</i>
<i>Medstudenter/tidligere studenter</i>	1374
<i>Instituttene oppslagstavler</i>	1150
<i>Instituttene ekspedisjoner</i>	984
<i>Forelesningskatalog</i>	941
<i>Studiehåndboka</i>	751
<i>Andre oppslagstavler</i>	659
<i>Forelesninger/lærere</i>	656
<i>Brosjyrer</i>	622
<i>Orienteringsmøter</i>	565
<i>SVeilert</i>	523
<i>SV-Info-senter</i>	442
<i>Fagutvalget</i>	352
<i>Instituttets studiekonsulenter</i>	326
<i>Studentutvalget ("Tigern")</i>	299
<i>SV-fakultetets ekspedisjon</i>	156
<i>Studieveiledning, fakultet</i>	110

For utfyllende kommentarer til tabellen og undersøkelsen viser vi til rapporten fra undersøkelsen. Her skal vi bare merke oss at studentenes mest brukte informasjonskilde synes å være andre studenter:

*"Dette medfører at informasjonen i relativt stor grad når studentene indirekte. Noe som blant annet understreker viktigheten av å gi korrekt og ikke minst utvetydig informasjon til alle studentene man er i kontakt med enten gjennom veiledning eller ved skriftlig informasjon. (.....)
Studieveiledningens lave rangering på listen må sees på som naturlig i denne sammenhengen. Dette er en personlig veiledning som enkelte ber om kanskje en gang i semesteret. Det samme gjelder også studiekonsulentene ved instituttene".*

(Informasjonstiltakene ved SV-fakultetet - en evaluering, Det samfunnsvitenskapelige fakultet, juli 1993 s. 14).

Selvfølgelig skal vi være forsiktige med "å oversette" *mest brukte* informasjonskilde med *viktigste* eller *mest nyttige* informasjonskilde, men resultatet er i alle tilfelle nokså interessant.

I spørreskjemaet har vi stilt spørsmål om studentene prater eller diskuterer med andre studenter i pauser/fritiden. Studentene fikk velge mellom å svare *Nei*, *Sjeldent*, *Ja, av og til*, *Ja, ganske ofte* og *Ja, svært ofte*. Resultatet ser vi tabell 11.

Tabell 11 Prater du eller diskuterer du med andre studenter i pauser/fritiden? Prosent (34 ubesvarte holdt utenfor).

<i>Svar</i>	<i>Antall</i>	<i>Prosent</i>
<i>Nei</i>	55	3
<i>Sjeldent</i>	148	9
<i>Ja, av og til</i>	496	29
<i>Ja, ganske ofte</i>	473	27
<i>Ja, svært ofte</i>	556	32
<i>N</i>	1762	100

Tabell 11 viser at en klar majoritet av studentene har kontakt (prater eller diskuterer) med medstudentene. "Bare" 3 prosent oppgir at de *ikke* har slik kontakt, mens vi ser at en tredel av studentene oppgir at de *svært ofte* har slik kontakt. Vi har også slått sammen de som svarte *Ja, ganske ofte* eller *Ja, svært ofte* til en kategori for å se om disse studentene har en annen bruk og vurdering av informasjonstiltakene enn de øvrige studentene. Hvis man har god kontakt med andre studenter har man kanskje ikke samme behov for å benytte seg av de ulike tilbud og synes kanskje ikke de er like nyttige heller. På den annen side gjør kanskje den gode kontakten med andre at man lettere får vite om tiltakene og hvordan man best kan nyttiggjøre seg dem. Her skal vi bare gjengi disse resultatene summarisk.

Det viste seg å være små variasjoner i studentenes bruk og vurdering av de ulike tiltak. De tiltakene som hovedsakelig retter seg mot videregående skole; Studietilbudsbrosjyren, Informasjonsmessen Ung 93 og Videregående skoledag, ble i større utstrekning benyttet av studenter med god kontakt med medstudenter enn studenter med liten kontakt med medstudenter. Siden kontakten med medstudenter kommer etter disse tiltakene i tid, er den sannsynlige forklaringen at mange av de uten god kontakt med medstudenter er deltidstudenter, kanskje også i den eldste aldersgruppen, som derfor har deltatt på Ung 93

og Videregående skoledag i mindre utstrekning enn de andre. Ellers viste det seg at den samme tendensen gjorde seg gjeldende for de øvrige tiltakene. Størst var forskjellene ved Hovedorienteringsmøte ved fakultet og Orienteringsmøte ved institutt, hvor henholdsvis 68 og 84 prosent av de med liten kontakt med medstudenter ikke hadde benyttet seg av disse tiltakene, mot 57 og 76 prosent for de med god kontakt. For Informasjonstjenesten, Servicesranken, Studentkalenderen og "Meldinger" i Forelesningskatalogen er forskjellene i bruk av tiltakene ubetydelige.

Ser vi hvordan studenter med liten kontakt og de med mye kontakt vurderer de ulike tilbudene, er forskjellene langt mindre enn for bruken. Å ha mye kontakt med medstudenter synes å medvirke til at både hovedorienteringsmøte ved fakultet og orienteringsmøte ved institutt i større utstrekning blir vurdert som nyttig, enn hvis man har liten kontakt med medstudenter. For Informasjonstjenesten og Studentkalenderen er denne tendensen motsatt, liten kontakt med medstudenter gjør at relativt flere synes at dette er nyttige tiltak. Alle disse sammenhengene er imidlertid nokså svake. For de øvrige tiltak er det ingen forskjeller i vurdering mellom studenter med liten kontakt eller studenter med god kontakt med andre studenter.

5.4 Lærere

I spørreskjemaet (spørsmål 9) stilte vi følgende spørsmål: *Å komme i gang med ex.phil-studiet innebærer også en del faglige utfordringer. Har du, eller har du hatt problemer i noen av de følgende situasjonene?* En av situasjonene studentene ble bedt om å ta stilling til var om de hadde hatt problemer med å *komme i kontakt med lærerne*. Tabell 12 viser denne svarfordelingen.

Tabell 12 Problemer med å komme i kontakt med lærere. Prosent ('Vet ikke' holdt utenfor).

Svar	Antall	Prosent
<i>Uaktuelt</i>	237	14
<i>Ikke problem</i>	383	22
<i>Litt vanskelig</i>	443	26
<i>Svært vanskelig</i>	486	28
<i>Vet ikke</i>	7	
<i>N</i>	1762	100

Tabellen viser at 22 prosent ikke har hatt problemer med å komme i kontakt med lærerne. Hvis de som har svart *litt vanskelig* eller *svært vanskelig* også faktisk har hatt kontakt med lærerne, ser vi at hele 86 prosent av studentene har hatt slik kontakt. Vi spurte også studentene som hadde gått på øvingskurs om de hadde snakket med øvingslæreren (spørsmål 10 i spørreskjemaet). 55 prosent av disse eller nesten halvparten (46 prosent) av samtlige studenter svarte bekræftende på dette. Enkelte kommentarer fra studentene kan tyde på at det var vanskelig å komme i kontakt med lærerne, mens andre igjen hevdet at nettopp lærerne kunne være viktige informasjonskilder. Et eksempel på dette har vi sett i sitatet på side 6. Samlet sett tyder disse resultatene på at studentene tross alt har en kontaktflate mot lærerstaben, men vi kan selvsagt ikke ut fra dette vurdere hva slags status lærerne har som informasjonskilde overfor studentene, bare at kontakten lærer/elev i et visst monn synes å være tilstede. Vi fant imidlertid ikke nevneverdige forskjeller i vurdering av tiltakene blant de som hadde hatt kontakt med lærerne og de øvrige studentene.

Selvsagt finnes det en rekke andre mer eller mindre formelle eller uformelle informasjonskilder for studentene (jf. tabell 10), men hensikten her har først og fremst

vært å vise eksistensen av noen andre mulige informasjonskilder enn de som omhandles spesielt i dette notatet.

6 Avsluttende kommentar

Resultatene fra spørreskjemaundersøkelsen har vist oss at mange studenter opplevde en eller flere praktiske vanskeligheter i begynnerfasen. Dette er imidlertid vanskeligheter som refererer til kun syv ulike situasjoner (spørsmål 8 i spørreskjemaet), og selv om disse er viktige nok, kan man lett forestille seg at studentene i "virkeligheten" støter på langt flere praktiske vanskeligheter enn disse syv. Størrelsen på Universitetet i Oslo og dagens situasjon med rekordartet press på høyere utdanning, er begge faktorer som antakelig bidrar til å vanskeliggjøre møte med universitssystemet. Universitetet i Oslo er etterhvert blitt stort også i europeisk målestokk, og dermed er det selvsagt vanskeligere å finne fram, og kanskje også å finne seg til rette, enn på et lite lærested. Begynnerstudentene har nok atskillige tilpaningsvansker som henger sammen med Universitetets størrelse, ofte av praktisk art. Problemene forsterkes utvilsomt også av det sterke presset og trengselen (Aamodt 92 s.10-11).

På en slik bakgrunn kan det virke en smule paradoksalt at studentene er fornøyde med den informasjonen de har fått, men ved nærmere ettertanke er dette forståelig; mange av de praktiske vanskelighetene som studentene møter i begynnerfasen lar seg ikke løse gjennom informasjon. Man kan for eksempel ikke "informere bort" trengsel og plassmangel. På den annen side vil informasjon som forbereder studenten på disse problemene og gir råd om hvordan man best kan forholde seg til slike problemer antakelig være til hjelp. Selvsagt kan det tenkes at en del studenter ikke har klart å nyttiggjøre seg informasjonen godt nok, og at de i motsatt fall ville opplevd mindre vanskeligheter i begynnerfasen, men antakelig er dette et langt mindre problem enn diskrepansen mellom opplevde vanskeligheter og informasjonsvirksomhetens evne til å løse slike praktiske vanskeligheter.

Vi har vist at det er liten variasjon i studentenes vurdering av de ulike tiltak, majoriteten er fornøyd. Vi har likevel valgt å kommentere noen forskjeller i vurdering mellom ulike studentgrupper. Selv om vi har redegjort for noen av de metodiske vanskelighetene som disse analysene reiser, understreker vi igjen at man skal være varsom med tolkningen av disse resultatene. Spesielt hvis det dreier seg om "litt overraskende" resultater som man ikke uten videre kan finne en plausibel grunn til (små forskjeller kan være tilfeldige og uten substansiell betydning selv om de er statistisk signifikante). Analysene viste for eksempel at kvinner gjennomgående var mer positive til informasjonstiltakene enn menn.

Tiltakene på sin side retter seg i like stor grad mot både mannlige og kvinnelige studenter, følgelig er det litt overraskende at vi finner en slik sammenheng. Og det er poenget, kanskje har vi heller ikke gjort det. Vi kan nemlig ikke på bakgrunn av disse resultatene si helt sikkert at kvinner gjennomgående er mer fornøyde med tiltakene enn menn. Det kan tvertimot godt være at kvinner og menn vurderer tiltakene helt likt, men at kvinner fyller ut spørreskjemaet på en litt annen måte enn menn. Det vil si, det skal mer til for at de bestemmer seg for å gi tiltakene den dårligste vurderingen. Imidlertid kan vi ikke vite noe helt sikkert om dette, og vi bør derfor utvise den nevnte varsomhet når slike resultater refereres.

Vi har også vist at skriftlig informasjon blir vurdert som mer nyttig enn den muntlige. Vi kan imidlertid ikke vite sikkert om det er det *skriftlige* aspektet ved denne informasjonen som bidrar til forskjellen. Også *informasjonsinnholdet* mellom skriftlige og muntlige tiltak vil variere, og det kan tenkes at den skriftlige informasjonens innholdside blir vurdert som mer nyttig enn tilsvarende for den muntlige informasjonens vedkommende. I tillegg har vi vært inne på at det fins andre aspekter ved *informasjonsinnhold/formidling*, som også kan være av betydning. For eksempel har vi vært inne på at informasjon som formidles tidlig blir vurdert som mest nyttig. Supplerende eller overlappende informasjon som blir formidlet senere har kanskje ikke samme nytteverdi etter hvert som studentene akkumulerer sin praktiske kunnskap. I denne forbindelse har vi gitt noen indikasjoner på at nytten av en gitt informasjonsmengde reduseres hvis denne informasjonen gjentas.

Vi har også konstatert at det fins en rekke *andre* informasjonskilder for begynnerstudenten enn de vi har omtalt spesielt i dette notatet. Bare i liten grad har vi imidlertid kunnet vurdere betydningen av disse, men antakelig betyr de ganske mye for studentene i informasjonssammenheng. Kanskje er det til og med slik at informasjonstiltakene som vi har omtalt i dette notatet, spiller en *sekundær rolle* for begynnerstudenten i møtet med Universitetet. På den annen side representerer helt sikkert mange av disse tiltakene en *primær kilde* for svært mye av *informasjonsinnholdet* som blir formidlet i tiden før, under og etter studiestart, uavhengig av hvem som til syvende og sist formidler informasjonen til den enkelte student.

Til slutt kan en jo spørre, nytter det å informere? Fra 1991 til 1993 har Universitetets informasjonsvirksomhet blitt trappet betydelig opp, både kvalitativt ved at informasjonsmateriell/formidling er blitt bedre, men også kvantitativt ved at det er satset bredere på flere tiltak. Imidlertid var begynnerstudentene i 1991 godt fornøyd med virksomheten, og man kan egentlig ikke forvente at økt satsing på informasjonsarbeidet

skal gi seg utslag i en enda større andel studenter som er fornøyd med informasjonsvirksomheten. Når over 90 prosent av studentene vurderer et tiltak som nyttig (dette gjaldt flere av tiltakene i 1991) har man på sett og vis allerede nådd "et tak" i denne sammenheng. Derimot viser en sammenlikning med undersøkelsen i 1991 at studentene i 1993 har opplevd mindre vanskeligheter i enkelte situasjoner. Først og fremst gjelder dette å finne noen å spørre hvis en lurer på noe (fra ca. 46 prosent i 1991 til ca. 37 prosent i 1993) og å finne fram på universitetet (fra ca. 52 prosent i 1991 til ca. 49 prosent i 1993). Muligens kan dette ha sammenheng med at informasjonsvirksomheten er blitt styrket i løpet av disse to årene. Det representerer uansett en positiv utvikling for studentene, selv om altså forbedringen synes å være relativt liten. Hvor stor denne forbedring er må dessuten ses i forhold til hvordan det generelle "presset" mot UiO har utviklet seg fra 1991 til 1993.

7 Sammendrag

Selv om mange studenter opplever møtet med universitetet som nokså problemfritt og som starten på noe nytt og spennende, er det også de som opplever dette som en tid med mange praktiske vanskeligheter. Over halvparten av studentene oppgir at de har hatt vanskeligheter med å finne sted for faglig samarbeid med medstudenter eller å planlegge studiedagen. Nesten halvparten av studentene har hatt vanskeligheter med å finne fram på universitetet eller å velge fag og/eller studieretning. Omlag en tredel av studentene har hatt vanskelig for å finne noen å spørre hvis man lurer på noe eller å finansiere studiet. Vel 10 prosent har også hatt vanskeligheter med å finne et sted å bo i studietiden. En tredel av studentene oppga at de hadde opplevd å ha fire eller flere av disse vanskelighetene i begynnelsen av første semester.

Til tross for disse problemene er studentene i overveiende grad fornøyd med den informasjonen de har fått og de har vurdert den som nyttig. Tilsendt brosjyre om semesterstart, Studietilbudsbrosjyren og Tilsendt informasjon fra fakultet blir av mer enn 9 av 10 studenter vurdert som nyttig. Omlag 8 til 9 av 10 studenter vurderer også "meldinger" i Forelesningskatalogen, Informasjonstjenesten i Adm.bygningen, Orienteringsmøte ved institutt, Hovedorienteringsmøte ved fakultet, Studentkalenderen og Servicesranken i Fredrikke som nyttige tiltak. Orienteringsmøte ved ex.phil, Informasjonsmessene Ung 93 og Videregående skoledag er de tiltakene som av færrest blir vurdert som nyttig. Likevel er det så mange *tre fjerdedeler* av studentene som også mener at disse tiltakene har vært nyttige. Det er altså ingen av informasjonstiltakene som får særlig negativ vurdering.

Siden de aller fleste studentene er fornøyd med informasjonsvirksomheten, er det med andre ord liten variasjon i studentenes vurdering av tiltakene. Følgelig er det heller ingen spesielle grupper studenter som skiller seg spesielt mye fra andre når nytten av tiltakene vurderes. Noen faktorer (*alder, deltid, studieplass og kjønn*) slår likevel signifikant ut i enkelte sammenhenger.

Den skriftlig formidlede informasjonen vurderes som mer nyttig enn den muntlige. Mest nyttig er den skriftlig tilsendte (direkte) informasjonen, deretter den skriftlige frivillige (indirekte) informasjonen som studentene selv innhenter, mens den muntlige informasjonen blir vurdert som den minst nyttige i denne tredelingen. De aller fleste studentene vurderer imidlertid også denne informasjonen som nyttig.

Det kan også synes som om informasjonsinnholdet i de ulike tiltak gradvis blir vurdert som mindre nyttig, hvis studentene også har tilgang på overlappende eller supplerende informasjon underveis.

Det fins også en rekke andre informasjonkilder for studentene enn de som omhandles spesielt i dette notatet. Mye kan tyde på at også disse spiller en viktig rolle for studentene i informasjonssammenheng.

8 Referanser:

Aamodt, P. O. (1992) *Begynnerstudenten*, Oslo NAVFs utredningsinstitutt, Rapport 8/92
Lisbet Berg (red.)

Hellevik, O. (1980) *Kausalanalyse av krystabeller*, Oslo, Universitetsforlaget, 1980

Knudsen, K. Sørensen, AA.B., & Aamodt, P.O. (1993): *Endringer i den sosiale
rekrutteringen til høyere utdanning etter 1980*. Oslo, NAVFs utredningsinstitutt. U-
notat 6/93 (upubl.)

Universitetet i Oslo, Det samfunnsvitenskapelige fakultet: *Informasjonstiltakene ved SV-
fakultetet - en evaluering*, Oslo 1993.

Universitetet i Oslo, Studieavdelingen *Vel begynt er halvt fullendt*, Konferanse om
læringsmiljøet i det første studieåret, Oslo november 1993.

Universitetet i Oslo, *Presentasjon av studieveiledergruppa*, Årsrapport for 1993. Foreløpig
årsplan for 1994, Oslo januar 1994.

Vedlegg A

Vedleggstabell 1: Vurdering av tiltakene etter alder. Prosent.

Tiltak	19-20 år				21 år eller mer			
	Nyttig	Lite nyttig	Uakt./ Vet ikke	N	Nyttig	Lite nyttig	Uakt./ Vet ikke	N
Universitetets studietilbudsbrosjyre	(94) 64	(6) 4	32	(827) 1215	(95) 64	(5) 4	32	(310) 459
Informasjonsmessen Ung 93	(69) 26	(32) 12	62	(479) 1251	(70) 12	(30) 5	82	(83) 469
Videregående skoledag på Universitetet	(71)** 30	(29) 12	58	(523) 1231	(58)** 9	(42) 7	84	(72) 459
Tilsendt brosjyre om semesterstart	(94) 88	(6) 6	7	(1166) 1250	(93) 82	(7) 6	11	(420) 474
Tilsendt informasjon fra fakultet	(93) 66	(7) 5	29	(876) 1235	(93) 57	(7) 5	39	(286) 469
Orienteringsmøte for ex. phil.	(73) 56	(28) 21	23	(975) 1259	(70) 48	(30) 21	32	(324) 475
Hovedorienteringsmøte ved fak.	(80) 31	(21) 8	61	(484) 1227	(82) 30	(18) 7	64	(167) 459
Orienteringsmøte ved institutt	(81) 15	(19) 4	81	(228) 1226	(84) 20	(16) 5	75	(112) 458
Informasjonstjenesten i adm.bygn.	(82) 46	(19) 10	44	(704) 1257	(84) 53	(16) 10	37	(296) 472
Servise-skranken Fredrikke	(78) 26	(22) 7	67	(419) 1249	(81) 30	(20) 7	63	(174) 469
Studentkalenderen	(77)** 46	(23) 14	41	(743) 1251	(84)** 47	(16) 9	44	(265) 473
"Meldinger" i Forelesningskatalogen	(89) 56	(11) 7	37	(789) 1248	(89) 61	(11) 8	32	(323) 473

Vedleggstabell 2: Vurdering av tiltakene etter studentstatus. Prosent.

Tiltak	Heltidsstudenter				Deltidsstudenter			
	Nyttig	Lite nyttig	Uakt./ Vet ikke	N	Nyttig	Lite nyttig	Uakt./ Vet ikke	N
Universitetets studietilbudsbrosjyre	(94) 66	(6) 4	30	(738) 1051	(94) 60	(6) 4	36	(340) 534
Informasjonsmessen Ung 93	(67)** 20	(34) 10	70	(325) 1077	(72)** 27	(28) 11	62	(209) 551
Videregående skoledag på Universitetet	(70) 24	(30) 10	66	(361) 1063	(68) 26	(32) 12	62	(203) 537
Tilsendt brosjyre om semesterstart	(94) 88	(6) 6	6	(1015) 1081	(93) 83	(7) 6	11	(490) 550
Tilsendt informasjon fra fakultet	(94)** 74	(6) 5	22	(838) 1069	(90)** 45	(11) 5	49	(276) 545
Orienteringsmøte for ex. phil.	(71)** 54	(29) 22	24	(828) 1085	(75)** 55	(25) 18	27	(408) 558
Hovedorienteringsmøte ved fak.	(80)* 41	(20) 10	48	(548) 1062	(83)* 12	(17) 2	85	(78) 535
Orienteringsmøte ved institutt	(83)** 22	(17) 5	73	(284) 1056	(65)** 5	(35) 3	92	(43) 539
Informasjonstjenesten i adm.bygn.	(81)** 48	(19) 11	41	(642) 1084	(84)** 47	(16) 9	44	(312) 555
Servise-skranken Fredrikke	(77)* 27	(23) 8	65	(375) 1075	(80)* 27	(20) 7	66	(191) 556
Studentkalenderen	(78)* 48	(22) 13	39	(660) 1079	(81)* 44	(19) 10	46	(299) 553
"Meldinger" i Forelesningskatalogen	(89) 60	(11) 7	33	(727) 1079	(89) 55	(11) 6	39	(339) 554

Vedleggstabell 3: Vurdering av tiltakene etter kjønn. Prosent.

Tiltak	Menn				Kvinner			
	Nyttig	Lite nyttig	Uakt./ Vet ikke	N	Nyttig	Lite nyttig	Uakt./ Vet ikke	N
Universitetets studietilbudsbrosjyre	(92)** 60	(8) 5	35	(420) 646	(95)** 66	(5) 3	30	(717) 1028
Informasjonsmessen Ung 93	(62)** 17	(38) 10	73	(178) 652	(72)** 26	(28) 10	64	(384) 1068
Videregående skoledag på Universitetet	(67)* 20	(33) 10	70	(198) 647	(71)* 27	(29) 11	62	(397) 1068
Tilsendt brosjyre om semesterstart	(91)** 84	(10) 9	7	(612) 660	(96)** 87	(5) 4	9	(974) 1064
Tilsendt informasjon fra fakultet	(93) 67	(7) 5	27	(471) 649	(93) 61	(7) 4	35	(691) 1055
Orienteringsmøte for ex. phil.	(68)** 50	(32) 24	26	(486) 659	(74)** 56	(26) 19	24	(813) 1075
Hovedorienteringsmøte ved fak.	(81) 38	(19) 9	52	(310) 651	(80) 26	(20) 7	67	(341) 1035
Orienteringsmøte ved institutt	(81) 20	(19) 5	76	(158) 647	(81) 14	(19) 3	82	(182) 1037
Informasjonstjenesten i adm.bygn.	(81) 46	(19) 11	43	(376) 660	(83) 48	(17) 10	42	(624) 1069
Servise-skranken Fredrikke	(77) 27	(23) 8	65	(230) 656	(79) 27	(21) 7	66	(363) 1062
Studentkalenderen	(76)** 43	(24) 14	44	(367) 654	(80)** 48	(20) 12	40	(641) 1070
"Meldinger" i Forelesningskatalogen	(81)** 50	(19) 12	39	(403) 656	(94)** 62	(6) 4	33	(709) 1065

Vedleggstabell 4: Vurdering av tiltakene etter trivsel. Prosent.

Tiltak	Studenter som trives bra				Studenter som trives dårlig			
	Nyttig	Lite nyttig	Uakt./ Vet ikke	N	Nyttig	Lite nyttig	Uakt./ Vet ikke	N
Universitetets studietilbudsbrosjyre	(94)* 65	(6) 4	31	(948) 1382	(92)* 60	(9) 6	34	(165) 251
Informasjonsmessen Ung 93	(69) 22	(31) 10	68	(455) 1415	(66) 24	(34) 12	63	(95) 259
Videregående skoledag på Universitetet	(72)** 25	(28) 10	65	(489) 1391	(59)** 22	(41) 15	63	(93) 253
Tilsendt brosjyre om semesterstart	(94)** 87	(6) 6	7	(1321) 1421	(91)** 81	(9) 8	11	(230) 257
Tilsendt informasjon fra fakultet	(94)** 66	(6) 4	30	(986) 1409	(87)** 53	(13) 8	39	(154) 252
Orienteringsmøte for ex. phil.	(73)** 56	(27) 20	24	(1083) 1430	(65)** 50	(35) 27	24	(197) 258
Hovedorienteringsmøte ved fak.	(81)** 33	(19) 8	59	(570) 1389	(76)** 23	(24) 7	70	(76) 252
Orienteringsmøte ved institutt	(82)** 18	(18) 4	78	(304) 1386	(73)** 10	(27) 4	87	(33) 253
Informasjonstjenesten i adm.bygn.	(82)* 47	(18) 10	43	(819) 1424	(80)* 49	(20) 12	39	(160) 260
Servise-skranken Fredrikke	(79) 28	(21) 8	65	(495) 1417	(78) 27	(22) 8	66	(87) 255
Studentkalenderen	(80)** 48	(20) 12	40	(851) 1421	(74)** 40	(26) 14	46	(140) 259
"Meldinger" i Forelesningskatalogen	(90)** 60	(10) 7	34	(941) 1421	(84)** 50	(16) 10	40	(154) 256

Vedleggstabell 5: Vurdering av tiltakene etter om studentene har fått studieplass. Prosent.

Tiltak	Studenter uten studieplass				Studenter med studieplass			
	Nyttig	Lite nyttig	Uakt./ Vet ikke	N	Nyttig	Lite nyttig	Uakt./ Vet ikke	N
Universitetets studietilbudsbrosjyre	(96)** 63	(4) 3	35	(404) 618	(93)** 65	(7) 6	30	(715) 1028
Informasjonsmessen Ung 93	(74)** 26	(26) 9	65	(225) 638	(65)** 20	(35) 11	69	(328) 1051
Videregående skoledag på Universitetet	(69) 23	(31) 10	67	(204) 623	(69) 26	(31) 11	63	(382) 1037
Tilsendt brosjyre om semesterstart	(93) 81	(7) 6	14	(547) 635	(94) 90	(6) 6	4	(1012) 1058
Tilsendt informasjon fra fakultet	(94) 21	(6) 2	77	(140) 619	(93) 88	(7) 7	5	(1004) 1056
Orienteringsmøte for ex. phil.	(81)** 61	(19) 14	26	(480) 644	(66)** 50	(34) 26	24	(801) 1060
Hovedorienteringsmøte ved fak.	(84)* 7	(16) 1	92	(50) 611	(80)* 45	(20) 11	44	(588) 1045
Orienteringsmøte ved institutt	(73) 5	(27) 2	93	(44) 611	(82) 23	(18) 5	72	(597) 1045
Informasjonstjenesten i adm.bygn.	(83) 50	(17) 11	39	(388) 639	(83) 46	(18) 10	44	(597) 1060
Servise-skranken Fredrikke	(79) 28	(21) 7	65	(226) 637	(78) 26	(22) 7	66	(355) 1052
Studentkalenderen	(82)** 45	(19) 10	45	(351) 637	(77)** 47	(23) 14	39	(642) 1056
"Meldinger" i Forelesningskatalogen	(89) 54	(11) 7	40	(383) 634	(89) 60	(11) 7	33	(711) 1057

Vedleggstabell 6: Vurdering av tiltakene etter synspunkt på det faglige tilbudet ved slutten av semesteret. Prosent.

Tiltak	Gøy og interessant				Kjedelig			
	Nyttig	Lite nyttig	Uakt./ Vet ikke	N	Nyttig	Lite nyttig	Uakt./ Vet ikke	N
Universitetets studietilbudsbrosjyre	(95)** 69	(5) 4	27	(417) 574	(90)** 51	(10) 6	43	(106) 187
Informasjonsmessen Ung 93	(72) 23	(28) 9	69	(185) 587	(70) 28	(30) 12	61	(76) 193
Videregående skoledag på Universitetet	(73)** 26	(27) 10	64	(206) 576	(53)** 20	(47) 18	61	(74) 191
Tilsendt brosjyre om semesterstart	(94)** 89	(6) 5	6	(558) 593	(87)** 81	(13) 12	7	(178) 191
Tilsendt informasjon fra fakultet	(94)** 72	(6) 4	24	(444) 586	(82)** 41	(18) 11	41	(112) 189
Orienteringsmøte for ex. phil.	(73)** 56	(27) 21	23	(456) 593	(65)** 51	(35) 28	22	(151) 193
Hovedorienteringsmøte ved fak.	(83)** 40	(17) 8	51	(283) 581	(74)** 21	(26) 7	71	(54) 188
Orienteringsmøte ved institutt	(86)** 21	(14) 4	75	(143) 579	(70)** 9	(30) 4	88	(23) 188
Informasjonstjenesten i adm.bygn.	(85)** 50	(15) 9	41	(348) 593	(74)** 41	(26) 15	44	(107) 192
Servise-skranken Fredrikke	(82)** 30	(18) 7	64	(211) 586	(65)** 26	(35) 14	60	(78) 193
Studentkalenderen	(82)** 51	(18) 11	38	(362) 588	(72)** 39	(28) 16	45	(106) 193
"Meldinger" i Forelesningskatalogen	(91)** 63	(9) 6	31	(408) 591	(84)** 52	(17) 10	37	(121) 193

Vedleggstabell 7: Vurdering av tiltakene etter om studentene har hatt praktiske problemer ved studiestart. Prosent.

Tiltak	Mindre praktiske problemer				Større praktiske problemer			
	Nyttig	Lite nyttig	Uakt./ Vet ikke	N	Nyttig	Lite nyttig	Uakt./ Vet ikke	N
Universitetets studietilbuds- brosjyre	(96)** 64	(4) 3	33	(744) 1112	(91)** 63	(9) 7	30	(393) 562
Informasjons- messen Ung 93	(70) 23	(30) 10	68	(367) 1138	(66) 22	(34) 11	67	(195) 582
Videregående skoledag på Universitetet	(71)* 26	(29) 10	64	(405) 1125	(65)* 22	(35) 12	66	(190) 565
Tilsendt brosjyre om semesterstart	(94) 85	(6) 6	9	(1040) 1142	(93) 88	(7) 6	6	(546) 582
Tilsendt informasjon fra fakultet	(95)** 62	(6) 4	34	(741) 1127	(91)** 66	(9) 7	27	(421) 577
Orienterings- møte for ex. phil.	(70)** 52	(30) 23	25	(862) 1153	(76)** 57	(24) 18	25	(437) 581
Hoved- orienterings-møte ved fak.	(81) 30	(19) 7	63	(412) 1119	(80) 34	(21) 9	58	(239) 567
Orienterings- møte ved institutt	(80) 16	(20) 4	80	(219) 1117	(84) 18	(17) 4	79	(121) 567
Informasjons- tjenesten i adm.bygn.	(84) 46	(16) 9	45	(633) 1147	(80) 50	(20) 13	37	(367) 582
Servise- skranken Fredrikke	(80)* 25	(20) 6	69	(357) 1141	(77)* 31	(23) 10	59	(236) 577
Student- kalenderen	(79) 44	(21) 12	45	(633) 1144	(78) 51	(22) 14	35	(375) 580
"Meldinger" i Forelesnings- katalogen	(90)* 56	(10) 6	39	(705) 1146	(87)* 62	(13) 9	29	(407) 575

Vedleggstabell 8: Vurdering av tiltakene etter om studentene har hatt faglige problemer ved studiestart. Prosent.

Tiltak	Mindre faglige problemer				Større faglige problemer			
	Nyttig	Lite nyttig	Uakt./ Vet ikke	N	Nyttig	Lite nyttig	Uakt./ Vet ikke	N
Universitetets studietilbudsbrosjyre	(94) 63	(6) 4	32	(657) 970	(94) 64	(6) 4	32	(480) 704
Informasjonsmessen Ung 93	(70) 21	(30) 9	70	(304) 998	(67) 24	(33) 12	64	(258) 722
Videregående skoledag på Universitetet	(72)** 25	(28) 10	65	(344) 984	(66)** 23	(34) 12	64	(251) 706
Tilsendt brosjyre om semesterstart	(93) 85	(7) 6	9	(914) 1003	(94) 88	(6) 6	7	(672) 721
Tilsendt informasjon fra fakultet	(94) 65	(6) 4	31	(691) 994	(92) 61	(8) 6	34	(471) 710
Orienteringsmøte for ex. phil.	(71) 52	(29) 21	27	(738) 1011	(73) 57	(27) 21	22	(561) 723
Hovedorienteringsmøte ved fak.	(81) 32	(19) 8	61	(384) 983	(79) 30	(21) 8	62	(267) 703
Orienteringsmøte ved institutt	(84)** 17	(16) 3	79	(204) 983	(77)** 15	(23) 4	81	(136) 701
Informasjonstjenesten i adm.bygn.	(85)** 49	(15) 8	43	(577) 1006	(78)** 46	(22) 13	42	(423) 723
Servise-skranken Fredrikke	(81)* 27	(19) 6	67	(332) 997	(76)* 27	(25) 9	64	(261) 721
Studentkalenderen	(80)* 45	(20) 11	44	(562) 1002	(77)* 47	(23) 14	38	(446) 722
"Meldinger" i Forelesningskatalogen	(90) 57	(10) 6	37	(632) 1003	(88) 59	(13) 8	33	(480) 718

Vedleggstabell 9: Vurdering av tiltakene etter Bestått/Ikke bestått til examen philisopicum. Prosent.

Tiltak	Bestått				Ikke bestått			
	Nyttig	Lite nyttig	Uakt./ Vet ikke	N	Nyttig	Lite nyttig	Uakt./ Vet ikke	N
Universitetets studietilbudsbrosjyre	(94) 63	(7) 4	32	(897) 1323	(95) 65	(5) 3	32	(240) 351
Informasjonsmessen Ung 93	(68)** 22	(32) 10	68	(438) 1362	(73)** 25	(27) 10	65	(124) 358
Videregående skoledag på Universitetet	(69) 25	(31) 11	63	(490) 1340	(72) 22	(28) 8	70	(105) 350
Tilsendt brosjyre om semesterstart	(93)* 86	(7) 6	7	(1261) 1362	(95)* 85	(5) 4	10	(325) 362
Tilsendt informasjon fra fakultet	(93) 67	(7) 5	28	(973) 1353	(93) 50	(7) 4	46	(189) 351
Orienteringsmøte for ex. phil.	(71)** 54	(29) 22	24	(1039) 1373	(75)** 54	(25) 18	28	(260) 361
Hovedorienteringsmøte ved fak.	(78)** 31	(22) 9	60	(539) 1339	(91)** 29	(9) 3	68	(112) 347
Orienteringsmøte ved institutt	(80)** 17	(20) 4	79	(279) 1338	(87)** 15	(13) 2	82	(61) 346
Informasjonstjenesten i adm.bygn.	(83) 47	(17) 10	44	(773) 1369	(81) 51	(19) 12	37	(227) 360
Servise-skranken Fredrikke	(79) 26	(21) 7	67	(448) 1360	(77) 31	(23) 9	60	(145) 358
Studentkalenderen	(79) 45	(22) 12	42	(786) 1364	(79) 49	(21) 13	38	(222) 360
"Meldinger" i Forelesningskatalogen	(89) 57	(11) 7	36	(879) 1363	(90) 58	(10) 7	35	(233) 358

Vedlegg B

Om spørreskjemaundersøkelsen "Hvordan er det å være begynnerstudent"

Universitetet i Oslo ønsker å bedre studiemiljøet for begynnerstudenter og ba derfor Utredningsinstituttet om å gjennomføre en oppfølging av undersøkelsen fra 1991. Hensikten var også denne gangen å finne ut hva slags problemer begynnerstudentene har og hvilke konsekvenser det får for studiet. Med større kunnskaper om begynnerstudentene kan læringsmiljøet gjøres bedre og begynnerfasen lettere for denne studentgruppen.

I samarbeid med avdelingsleder Rolf Andersen, avdeling for Studieaktiviteter, SiO og førstekonsulent Heidi Christophersen, Studieavdelingen ved UiO, ble spørreskjemaet til begynnerstudentene utarbeidet med utgangspunkt i skjemaet fra 1991-undersøkelsen. Det ble foretatt enkelte endringer i forhold til denne undersøkelsen, men i hovedsak følger skjemaet i 1993 samme strukturen som i 1991. Skjemaet ble sendt til et utvalg (3000) av studenter som skulle ta Examen philisopicum høsten 1993, var registrert som student for første gang ved Universitetet i Oslo og som oppga Universitetet i Oslo som lærested.

Høsten 1993 var det meldt 6.522 studenter til Examen philisopicum. Av disse var det 5.198 som hadde Oslo som lærested. 3.978 studenter var registrert ved universitetet for første gang, 3.245 av disse hadde Oslo som lærested. Fra denne gruppen ble 3.000 studenter plukket ut ved tilfeldig utvelging. Disse fikk tilsendt spørreskjemaet. På grunn av dødsfall, manglende adresse, utvandring o.a. ble 116 studenter ekskludert fra utvalget. Det endelige utvalget består dermed av 2.884 studenter. Etter annen gangs purring hadde tilsammen 2.183 studenter besvart spørreskjemaet. Det tilsvarer en svarprosent på 76.

Utvalget er hentet fra UiOs register. Data fra dette registeret gjør det mulig å sammenlikne de som har besvart spørreskjemaet med hele utvalget på variablene kjønn, alder og karakter. Nedenfor har vi sammenliknet det opprinnelige utvalget,

det vil si utvalgt av de som meldte seg til Examen philicopicum høsten 1993 (utvalg 1) med alle repondentne og utvalget av de som møtt il eksamen (utvalg 2) med repektive responder. Vi har dermed mlighet til å se om repondentene er representative på variablene kjønn, alder og eksamensresultat for de utvalgene vi har gjort.

Tabell 1 Representativitetstest: Kvinneandeler, karakter og gjennomsnittsalder for de som *meldte seg* til eksamen (utvalg 1/responder 1), de som *møtte* til eksamen (utvalg 2/responder 2). Prosent.

	Utvalg 1 N=2.884	Respond. N=2.183	Utvalg 2 N=2.249	Respond. N=1.837
Svar		76%		82%
Kvinne-andel	60%	62%	60%	62%
Gj.snitt karakter bestått	2.7	2.7	2.7	2.7
Laud	25%	29%	32%	34%
Haud	34%	38%	44%	45%
Stryk	18%	18%	24%	21%
Trekk	22%	16%	-	-
Gj.snitt alder	21 år	21 år	21 år	21 år
% 19 år	41%	43%	46%	47%

Tabellen viser at det er flere kvinner enn menn blant Ex.phil.-studentene. Kvinneandelen er to prosentpoeng høyere i respondentgruppene enn i utvalgene. Gjennomsnittsalderen ligger rundt 21 år for alle gruppene. Andelen 19-åringer er relativt stor. Det er en størst andel 19-åringer hos de som har møtt til eksamen. Oversikten over viser at respondentene er representative for begynnerstudentenes kjønns og aldersammensetning.

Gjennomsnittskarakteren er lik for alle grupper. Ved en sammenlikning av andeler laud, haud, stryk og trekk sees likevel en viss variasjon. Respondentgruppene har en noe høyere andel laud og haud enn utvalgene. I utvalg 2 har respondentgruppen lavere andel stryk enn i utvalget. Karaktervariasjonen er størst i hovedutvalget (utvalg 1).

Studentene som har gjort det godt til Examen philosophicum har hatt en noe større tilbøyelighet til å besvare spørreskjemaet enn de som har gjort et dårlig. Av tabellen framgår det at 59 prosent av de som meldte seg opp til Examen philosophicum gjennomførte og besto (25% laud og 36% haud). Blant våre respondenter er denne prosentandelen 67. Studenter som lykkes med studiene er med andre ord noe overrepresentert i vårt materiale, mens det særlig er de frafalne, eller de som ikke møtte til eksamen, som har unnlatt å besvare spørreskjemaet.

Vi har også foretatt en inndeling av respondentene etter hvordan de klarte seg til eksamen, og kalt kategoriene "bestått", "stryk" og "fracfall". Underrepresentasjon av mislykkede og overrepresentasjon av vellykkede studieløp er først og fremst et problem når hele utvalget blir vurdert samlet og hindrer ikke gruppevis sammenlikning. Ved sammenlikning er vi derimot avhengig av at svarene i hver gruppe speiler gruppen som helhet. Forutsatt representativ utvelgelse (som denne undersøkelsen har) er det *svarprosenten* som avgjør i hvilken grad vi kan stole på undersøkelsesresultatene. Tabellen viser ulikheten i svarprosent i de tre kategoriene.

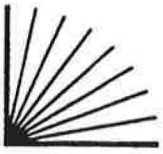
Svarprosent i de tre kategoriene bestått, stryk og fracfall:

Bestått	84%
Stryk	73%
Fracfall	55%
Samlet	76%

Samlet har undersøkelsen en svarprosent på 76. Blandt de som besto var svarprosenten 84, mens den falt til 73 prosent for de som strøk og 55 prosent for de

som trakk seg. Dette har som konsekvens at påliteligheten i dataene som omhandler gruppen frafall er mindre enn i de andre gruppene. Vi har tatt hensyn til dette i analysen av materialet og har sett bort fra de resultatene som skiller så dårlig at det er usikkert hvorvidt det er registreringsforskjeller eller reelle forskjeller vi står overfor.

Vedlegg C

Oslo, høsten 1993

Hvordan er det å være begynnerstudent?

Noen trives med studenttilværelsen fra første semester, andre mistrives i begynnelsen. Noen fullfører examen philosophicum (ex.phil.) uten problemer, noen fullfører med problemer, noen avbryter, noen kommer aldri helt igang og noen må utsette eksamen. Vi er interessert i hvordan begynnerfasen har vært for deg, og vi ber deg besvare dette skjemaet selv om du har avbrutt eller ikke helt har kommet igang.

Universitetet i Oslo, i samarbeid med Studentsamskipnaden, arbeider med å bedre studiemiljøet. Universitetet har derfor bedt Utredningsinstituttet om å gjennomføre en undersøkelse blant høstens nye studenter. Hensikten er å finne ut hva slags problemer og erfaringer begynnerstudentene har, og hvilke konsekvenser dette får for studiet. Resultatene fra denne undersøkelsen vil få konsekvenser for tiltak som settes inn i de kommende år.

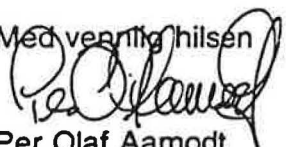
For å komplettere undersøkelsen, tar vi sikte på å innhente opplysninger fra universitetets studentregister om skolepoeng, immatrikuleringsdato og eksamensresultatet til ex.phil. når det foreligger. Alle opplysningene vil bli anonymisert og kan ikke tilbakeføres til enkeltpersoner. Oppbevaring og bearbeiding av data vil skje ved Utredningsinstituttet der alle medarbeidere har taushetsplikt. Løpenummeret på forsiden av skjemaet skal brukes til å holde oversikt over hvem som har svart og hvem som skal purres. Vi planlegger også en oppfølgingsundersøkelse, og det er derfor mulig at du får et nytt skjema om ett år.

Det er frivillig å delta i undersøkelsen, men for at undersøkelsen skal gi et riktig og pålitelig bilde er det viktig at flest mulig besvarer spørreskjemaet.

Ferdig utfylt skjema legges i vedlagte, frankerte svarconvolutt og sendes Utredningsinstituttet så raskt som mulig. Eventuelle spørsmål kan rettes til Lisbet Berg ved Utredningsinstituttet. (Direkte tlf: 22 92 51 37).

På forhånd tusen takk for hjelpen!

Med vennlig hilsen

Per Olaf Aamodt

Lisbet Berg

1. Har du vært tilstede ved Universitetet i Oslo høsten 1993?

(Sett ett kryss)

1

- 1 Ja, stort sett hver dag
2 Ja, minst et par ganger i uken
3 Ja, men sjelden
4 Nei, følger undervisning annet sted (Gå til spørsmål 19 nest siste side)
5 Nei, studerer helt på egenhånd (Gå til spørsmål 19 nest siste side)
6 Jeg har avbrutt studiet. Hvorfor har du avbrutt? (Sett ett kryss):

2-3

- 1 Har i realiteten ikke begynt (Gå til spørsmål 19 nest siste side)
2 Fikk tilbud om jobb (Gå til spørsmål 19 nest siste side)
3 Fikk tilbud om studieplass annet sted (Gå til spørsmål 19 nest siste side)
4 Likte meg ikke på universitetet og sluttet etter uker
(vær så snill å fyll ut hele skjemaet!)
5 Ble syk etter uker
6 Annet (spesifiser).....

2. Hvordan var det å være begynnerstudent første uken ved Universitetet i Oslo?

(Sett ett kryss)

4

- 1 Trivdes svært bra
2 Trivdes ganske bra
3 Trivdes nokså dårlig
4 Trivdes svært dårlig
5 Vet ikke

3. Hvordan trives du nå mot slutten av første semester?

(Sett ett kryss)

5

- 1 Trives svært bra
2 Trives ganske bra
3 Trives nokså dårlig
4 Trives svært dårlig
5 Vet ikke/har sluttet

4. Hva syntes du om det faglige tilbudet ved Universitetet i Oslo første studieuken?

(Sett ett kryss)

6

- 1 Kjempegøy og interessant
2 Ganske gøy og interessant
3 O.K., men litt opp og ned
4 Kjedelig
5 Uutholdelig
6 Vet ikke

5. Hva synes du om det faglige tilbudet nå mot slutten av første semester?

(Sett ett kryss)

7

- 1 Kjempegøy og interessant
2 Ganske gøy og interessant
3 OK, men litt opp og ned
4 Kjedelig
5 Uutholdelig
6 Vet ikke/har sluttet

6. Har du deltatt i fadderordningen(e), og er du eventuelt fornøyd eller misfornøyd med det sosiale og informative utbyttet? (Sett ett kryss på hver linje)

	Ønsket ikke fadder/uaktuelt	Fikk ikke tilbud om fadder	Deltok og fornøyd	Deltok og delvis fornøyd	Deltok men ikke fornøyd
	1	2	3	4	5
SOSIALT UTBYTTE:					
Fadderordning på ex.phil./fakultet	☐	☐	☐	☐	☐ 8
Fadderordning på institutt (enkeltfag)	☐	☐	☐	☐	☐ 9
INFORMATIVT UTBYTTE:					
Fadderordning på ex.phil./fakultet	☐	☐	☐	☐	☐ 10
Fadderordning på institutt (enkeltfag)	☐	☐	☐	☐	☐ 11

7. Universitetet i Oslo gjennomfører en del informasjonstiltak rettet mot nye studenter, hva er din erfaring med disse tiltakene? (Sett ett kryss på hver linje)

	Uaktuelt/ vet ikke 1	Svært nyttig 2	Nyttig 3	Ikke særlig nyttig 4	
Universitetets Studietilbudsbrosjyre	☐	☐	☐	☐	12
Informasjonsmessen Ung 93 (Sjølyst)	☐	☐	☐	☐	13
Videregående skoledag på universitetet	☐	☐	☐	☐	14
Tilsendt brosjyre om semesterstart: "Velkommen til Universitetet i Oslo"	☐	☐	☐	☐	15
Tilsendt informasjon fra fakultetet du eventuelt har fått opptak ved	☐	☐	☐	☐	16
Orienteringsmøtet for ex.phil.	☐	☐	☐	☐	17
Hovedorienteringsmøtet ved fakultet	☐	☐	☐	☐	18
Orienteringsmøte ved institutt	☐	☐	☐	☐	19
Informasjonstjenesten i 1. etasje Administrasjonsbygningen (Blindern)	☐	☐	☐	☐	20
Serviceskranken i Frederikkebygningen (Blindern)	☐	☐	☐	☐	21
Studentkalenderen	☐	☐	☐	☐	22
Avsnittet "Meldinger til studentene" i Forelesningskatalogen	☐	☐	☐	☐	23

7b. Deltok du på mottakelsen for de nye studentene på universitetsplassen mandag 16. august, og hva var eventuelt grunnen til at du deltok? (Sett inntil to kryss)

- 24
- 1 Deltok ikke
- 2 For å delta på seremonien
- 3 For å møte faddergruppen
- 4 Annet (spesifiser).....

7.c Deltok du på ett eller flere arrangementer under Oslo studentfestival? (Sett ett kryss)

- 25
- 1 Deltok ikke
- 2 Deltok på ett arrangement
- 3 Deltok på minst to arrangementer

8. Å komme igang med studier generelt innebærer en del praktiske forhold. Har du hatt problemer i noen av de følgende situasjonene? (Sett ett kryss på hver linje)

	Uaktuelt 1	Ikke problem 2	Litt vanskelig 3	Svært vanskelig 4	Vet ikke 5	
Finne et sted å bo i studietiden	☐	☐	☐	☐	☐	26
Finansiere studiet	☐	☐	☐	☐	☐	27
Finne fram på universitetet	☐	☐	☐	☐	☐	28
Finne noen å spørre hvis du lurer på noe	☐	☐	☐	☐	☐	29
Finne sted for faglig samarbeid med medstudenter	☐	☐	☐	☐	☐	30
Valg av fag/studieretning	☐	☐	☐	☐	☐	31
Planlegge studiedagen	☐	☐	☐	☐	☐	32

9. Å komme igang med ex.phil.-studiet innebærer også en del faglige utfordringer. Har du, eller har du hatt problemer i noen av de følgende situasjonene? (Sett ett kryss på hver linje)

	Uaktuelt 1	Ikke problem 2	Litt vanskelig 3	Svært vanskelig 4	Vet ikke 5	
Valg av undervisning	☐	☐	☐	☐	☐	35
Lage timeplan (over kurs og annen undervisning)	☐	☐	☐	☐	☐	36
Forstå alt jeg leser	☐	☐	☐	☐	☐	37
Huske det jeg leser	☐	☐	☐	☐	☐	38
Konsentrere meg	☐	☐	☐	☐	☐	39
Vite hva jeg skal legge vekt på når jeg leser	☐	☐	☐	☐	☐	40
Forstå alt foreleseren sier (fremmedord og begreper)	☐	☐	☐	☐	☐	41
Forstå innholdet i det foreleseren sier	☐	☐	☐	☐	☐	42
Ta notater på forelesninger	☐	☐	☐	☐	☐	43
Vite hva som forventes faglig til eksamen	☐	☐	☐	☐	☐	44
Komme i kontakt med andre studenter for å danne kollokvi-grupper/diskusjonsgrupper	☐	☐	☐	☐	☐	45
Bli kjent med medstudenter	☐	☐	☐	☐	☐	46
Komme i kontakt med lærere	☐	☐	☐	☐	☐	47

10. Har du deltatt på følgende tilbud ved ex.phil., og er du eventuelt fornøyd eller misfornøyd med tilbudet? (Sett ett kryss på hver linje)

	Ikke deltatt 1	Deltatt og fornøyd 2	Deltatt og delvis fornøyd 3	Deltatt, men ikke fornøyd 4	
Kurs i studieadferd og læringsteknikker (kurs ved semesterstart)	☐	☐	☐	☐	48
Skrivekurs	☐	☐	☐	☐	49
Oppfølgingskurs i studietekniske emner	☐	☐	☐	☐	50
Har du deltatt i vanlig gruppeundervisning (øvingskurs)	☐	☐	☐	☐	51

Dersom du har fulgt gruppeundervisning (øvingskurs) (sett ett kryss på hver linje):

	1	2	
Har du levert øvingsoppgave(r)?	Ja ☐	Nei ☐	52
Har du snakket med øvingslæreren?	Ja ☐	Nei ☐	53

11. Har du faglig utbytte av kontakt med de andre studentene? (Sett ett kryss)

54

- 1 Ja, svært bra faglig utbytte
- 2 Ja, bra faglig utbytte
- 3 Ja, men i liten grad
- 4 Svært sjeldent faglig utbytte
- 5 Nei

12. Hvordan tror du at du vil gjøre det til eksamen ex.phil.? (Sett ett kryss)

55

- 1 Laud (karakter 1 - 2,5)
- 2 Haud (karakter 2.6 - 4)
- 3 Trekker meg
- 4 Stryk
- 5 Vet ikke

13. Hvor mye tid bruker du på forskjellige aktiviteter? Regn forprøver ved fakultet som del av fagstudiet. (Fyll ut antall hele timer pr. uke)

EX.PHIL.:

FAGSTUDIET:

Hvor mange timer følger du eventuelt undervisning pr. uke?

Ca..... timer pr. uke.

Ca..... timer pr. uke 50-63

Hvor mange timer bruker du til oppgaveløsning og lesing pr uke?

Ca..... timer pr. uke.

Ca..... timer pr. uke 64-67

Hvor mange timer jobber du faglig sammen med andre studenter (kollokvier og faglige samtaler)?

Ca..... timer pr. uke.

Ca..... timer pr. uke 68-71

ANDRE AKTIVITETER:

Hvor mange timer bruker du på å orientere deg eller "bare være" på universitetet?

Ca..... timer pr. uke. 72-73

Hvor mange timer bruker du eventuelt på inntekstgivende arbeid? Ca..... timer pr. uke. 74-75

Har du barn?

76

- 1 Nei
- 2 Ja. Hvor mange timer bruker du på omsorgsarbeide?

Ca..... timer pr. uke. 77-78

Er du med i en/flere studentforeninger?

79

- 1 Nei
- 2 Ja. Hvor mange timer bruker du i studentforening(er)?

Ca..... timer pr. uke. 80-81

Er du ukentlig med i andre studentsosiale aktiviteter?

82

- 1 Nei
- 2 Ja.

14. Hva gjør du hovedsakelig i høstsemesteret 1993? (Sett inntil to kryss)

101/102

- 0 Tar bare ex.phil
 1 Tar ex.phil ved siden av at jeg har påbegynt fagstudiet ved Univ. i Oslo
 2 Tar ex.phil ved siden av annen høyere utdanning
 3 Tar ex.phil ved siden av jobb
 4 Tar ex.phil ved siden av at jeg er hjemme med barn
 5 Tar ex.phil ved siden av at jeg avtjener verneplikt
 6 Tar ex.phil ved siden av at jeg skal forbedre karakter fra videregående/artium
 7 Tar ex.phil ved siden av at jeg (fyll ut)
 8 Har avbrutt studiene. Hva gjør du istedet? (fyll ut)..... 103

15a. Hva er din viktigste hovedinntektskilde høsten 1993? (Sett kun ett kryss)

104

- 1 Studielån
 2 Egen inntekt
 3 Samboers/ektefelles inntekt
 4 Penger fra foreldre
 5 Annet

15b. Og eventuelt nest viktigst? (Sett kun ett kryss)

105

- 1 Studielån
 2 Egen inntekt
 3 Samboers/ektefelles inntekt
 4 Penger fra foreldre
 5 Annet

16. Hva fikk deg til å velge Universitetet i Oslo? (Ta stilling til utsagnene og sett ett kryss på hver linje)

	Uaktuelt/ Ingen betydning	Litt betydning	En viss betydning	Stor betydning	
	1	2	3	4	
Universitetet i Oslo har det faglige studietilbudet jeg ønsker	☐	☐	☐	☐	106
Praktisk, bor i/nær Oslo	☐	☐	☐	☐	107
Fikk ikke studie plass annet sted	☐	☐	☐	☐	108
Studerer pga vanskeligheter med å få jobb	☐	☐	☐	☐	109
Samler poeng til lukkede studier ved Universitetet i Oslo	☐	☐	☐	☐	110
Samler poeng for å komme inn ved annen utdanningsinstitusjon	☐	☐	☐	☐	111
Studerer fordi jeg er usikker på hva jeg ellers skulle gjøre	☐	☐	☐	☐	112
Godt studiemiljø	☐	☐	☐	☐	113
Hadde venner som skulle begynne/ allerede studerte ved Univ. i Oslo	☐	☐	☐	☐	114
Mine foreldre ønsket at jeg skulle studere ved Universitetet i Oslo	☐	☐	☐	☐	115
Lærer/rådgiver rådet meg til å studere ved Universitetet i Oslo	☐	☐	☐	☐	116

17. Prater eller diskuterer du med andre studenter i pauser/fritiden?
(Sett ett kryss)

117

- 1 Nei
2 Sjeldent
3 Ja, av og til
4 Ja, ganske ofte
5 Ja, svært ofte

18. Hvordan bor du i høstsemesteret 1993?
(Sett ett kryss)

118

- 1 Bor hjemme hos mine foreldre
2 Bor på studenthybel
3 Bor på annen hybel
4 Bor i kollektiv
5 Bor i leilighet/hus
6 Bor midlertidig hos venner/bekjente

19. Regner du deg for å være heltidsstudent, deltidsstudent eller ikke student høsten 1993?

119

- 1 Heltidsstudent
2 Deltidsstudent
3 Har avbrutt
4 Vet ikke

20. Hvor omfattende universitetsstudier regner du med å ta? (Sett kun ett kryss)

120

- 1 Tror ikke jeg vil ta noen universitetsksamener
2 Bare ex.phil.
3 Ett eller to enkeltfag
4 Cand.mag graden (ca. fire års normert studietid)
5 En høyere universitetsgrad (fra fem til syv års normert studietid)
6 Dr.grad
7 Har ikke bestemt meg for hvor langt universitetsstudium jeg kommer til å ta.

21. Hvordan er/var du tilknyttet Universitetet i Oslo høsten 1993?

121

- 1 Jeg er/var kun påmeldt ex.phil.
2 Jeg er/var påmeldt ex.phil. og har fått avslag på søknad om studieplass ved Univ. i Oslo
3 Jeg er/var påmeldt ex.phil. og søker/skal søke studieplass ved Univ. i Oslo
4 Jeg er/var påmeldt ex.phil. og har fått studieplass ved Univ. i Oslo ved fakultet 122

og av mine studieønsker hadde dette studiet:

(Sett ett kryss)

123

- 1 Første prioritet
2 Andre prioritet
3 Tredje prioritet eller lavere

22. Fødselsår: 19..... 124-125

23. Kjønn:
0 Kvinne 1 Mann 126

24. Er du gift eller lever i fast samboerforhold?

127

- 1 Ja
2 Nei

25. Hvilket fylke bodde du i da du var 17 år gammel?

Jeg bodde i 128-129

26. Hva slags utdanningsbakgrunn har du? (Sett kun ett kryss)

130

- 1 Videregående skole/examen artium
- 2 Har studert ved universitet eller høgskole uten å ta eksamen
- 3 Har avlagt eksamen(er) ved universitet eller høgskole
- 4 Har fullført utdanning (minimum tre år) ved universitet eller høgskole
- 5 Annet (spesifiser).....

27. Når avsluttet du videregående? (fyll ut) 19..... 131/132

28. Har du arbeidserfaring eller praksis?

133/135

- 1 Ingen spesiell
- 2 Ja, men bare feriejobber og deltidsarbeid
- 3 Ja, har vært yrkesaktiv på heltid i inntil ett år
- 4 Ja, har vært yrkesaktiv på heltid i mer enn ett år
- 5 Ja, har vært hjemme med omsorg for barn.
- 6 Ja, har avtjent verneplikt
- 7 Ja, har hatt utenlandsopphold på minst tre mnd.
- 8 Annet (spesifiser).....

29. Kryss av for dine foreldres og eventuell samboer/ektefelles høyeste utdanning:

	Din far	Din mor	Din evt. ektef./sambo
	136	137	138
Grunnskole/folkeskole (gjelder 7-årig til 9-årig skole).....	1 ☐	☐	☐
Realskole.....	2 ☐	☐	☐
Fag/yrkesutdanning på videregående skoles nivå (gjelder fra ett til treårig yrkesskole, handelssk. o.l).....	3 ☐	☐	☐
Examen artium/økonomisk gymnas.....	4 ☐	☐	☐
Inntil fireårig utdanning på høgskole- eller universitetsnivå.....	5 ☐	☐	☐
Mer enn fireårig utdanning på høgskole- eller universitetsnivå.....	6 ☐	☐	☐
Vet ikke.....	7 ☐	☐	☐

Hva er din erfaring med å være begynnerstudent? Kan universitetet sette igang tiltak som gjør begynnerfasen bedre og mer lærerik/effektiv? (Bruk dine egne ord, legg gjerne med eget ark hvis du har mye å fortelle!)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Vedlegg D

BESKRIVELSE AV INFORMASJONSTILTAK RETTET MOT NYE STUDENTER NEVNT I SPØRSMÅL 7a

Universitetets studietilbudsbrosjyre

Brosjyren "Universitetet i Oslo. Studietilbud" utgis hvert år, og er en presentasjon av universitetets studietilbud mm beregnet primært på elever i videregående skole. Den gir generell informasjon om institusjonen, immatrikulering og opptak til studier, forelesningskatalogen og studiehandbøker, examen philosophicum, studieenheter og grader, adjunkt- og lektorutdanning og utvekslingsprogrammer med nordiske og europeiske universiteter. I tillegg gis mer spesiell informasjon om studier fakultetsvis og om studentvelferd og studentaktiviteter.

Brosjyren er på 48 sider (bokformat 17x24cm), og utgis på bokmål og nynorsk. Opplaget i 1993 var på 30.000.

Brosjyren distribueres tidlig på våren bl a til alle videregående skoler og arbeidskontorer i Norge og til andre universiteter og høyskoler (ca 5-40 eksemplarer pr sted). Den deles ut på informasjonsmessene Ung '9' på Sjølyst og på Videregående skole-dag på universitetet, jf nedenfor. Videre sendes den enkeltpersoner etter henvendelse. Med unntak av elever som har deltatt på de to sistnevnte arrangementene, er det således de færreste elever som har hatt sitt eget eksemplar av brosjyren.

Informasjonsmessene Ung '93 på Sjølyst

Universitetet i Oslo deltar med stands på informasjonsmessene Ung '9' på Sjølyst, Oslo, sammen med mange andre utdanningsinstitusjoner. Messen er i regi av Norges Varemesse og går over fire dager i første halvdel av januar. Ved siden av informasjonstjenesten, jf nedenfor, er alle fakulteter representert på universitetets stand - de fleste med studieveiledere, noen få med viderekomne studenter. Det gis her både muntlig og skriftlig informasjon. Messen er blitt holdt siden 1991. Besøktallet i 1993 var på ca 24.000.

Videregående skole-dag på universitetet

Studieveiledere på fakultetene arrangerer hvert år i begynnelsen av mars Videregående skole-dag på universitetet. Her gis generelle orienteringer om studier fakultetsvis og populærvitenskapelige foredrag. I tillegg har bl a fakultetene stands der elevene kan snakke med studieveileder og viderekomne studenter. Arrangementet er beregnet på elever i avgangsklasser på studieretninger som gir generell studiekompetanse. Invitasjonen sendes alle aktuelle videregående

skoler i Oslo og Akershus, og formidles av rådgiverne på skolen. Arrangementet er relativt godt besøkt.

Tilsendt brosjyre om semesterstart: "Velkommen til Universitetet i Oslo"

I brosjyren "Velkommen til Universitetet i Oslo" er det samlet en del viktige opplysninger om semesterstart som er aktuelle for alle nye studenter ved universitetet om høsten, både for dem som har fått studieplass ved fakultet/enhet, og for dem som bare skal studere til examen philosophicum. Det gjelder informasjon om mottakelsen på Universitetsplassen og fadderordning, examen philosophicum og semesterregistrering. I tillegg gis det i kortfattet form praktisk informasjon som tar sikte på å gi et startgrunnlag for å kunne orientere seg videre i studenthverdagen, bl a om informasjonstjenesten, studieveiledere, studentkontorene, hjelpetiltak for funksjonshemmede, lesesaler og bibliotekstjenester, studiehåndbøker og oppslagstavler, studentaktiviteter og Studentparlamentet, Statens lånekasse for utdanning og Studentsamskipnaden i Oslos velferdstilbud (servicekontoret, barnehagene, boliger, bokhandelen, idrett og mosjon, sosionomtjenesten, helsetjenesten, Arbeidsforum, kulturstyret, kantine), studentavis og -radio, samt kart og nyttige adresser og telefonnumre. Brosjyren gir imidlertid *ikke* opplysninger om studiestart o l ved de enkelte fakulteter/enheter, jf nedenfor.

Brosjyren er på 12 sider (A4-format), og utgis på bokmål og nynorsk. Opplaget er på 20.000.

Brosjyren sendes ca 5. - 12. august til samtlige "nye" studenter ved universitetet, dvs til alle som blir immatrikulert ved semesterstart og dermed kan ta examen philosophicum, og til alle som tidligere er immatrikulert og har fått tilbud om studieplass ved fakultet/enhet og/eller har opplyst at de planlegger å studere til examen philosophicum.

Tilsendt informasjon fra fakultet du eventuelt har fått opptak til

Fakultetene sender egen informasjon til de nye studentene som har fått opptak ved fakultetet. Innhold og utforming av informasjonen varierer i stor grad mellom fakultetene - alt fra trykte brosjyrer til sett med informasjonsark, eller en kombinasjon av disse. Generelt kan det imidlertid sies at informasjonen primært gjelder semesterstart (orienteringsmøter, eventuelle fagpåmeldinger, fadderordninger og andre studentaktiviteter, osv) og studier ved fakultetet, men også litt generell praktisk informasjon, f eks om Statens lånekasse for utdanning og Studentsamskipnaden i Oslo. Når det gjelder det siste, henviser også fakultetene til "Velkommen"-brosjyren, jf ovenfor.

De fleste fakulteter sender informasjonen når studenten har takket ja til studie-plassen (ca 1. - 5. august), mens andre sender informasjon allerede sammen med tilbudsbrevet (ca 25. juli) - eller noe av informasjonen da. Det betyr at dersom en student har fått tilbud om studieplass ved flere fakulteter, kan de også ha mottatt informasjon fra flere fakulteter.

Orienteringsmøtet for examen philosophicum

Orienteringsmøtet for nye examen philosophicum-studenter gir både studiespesifikke og generelle opplysninger, dvs det holdes orienteringer om studieplan og undervisningstilbud, påmelding til gruppeundervisning og semesterregistrering, informasjonstjenesten og studieveiledere, studentsamskipnadens velferdstilbud og studentorganisasjoner og -aktiviteter.

Orienteringsmøtet holdes dagen etter mottakelsen på Universitetsplassen, dvs tirsdag i "startuken" (uke 33), på fire ulike tidspunkter - to møter på dagen på Colloseum kino (tar ca 1000) og to møter på kvelden i Sophus Lies auditorium (tar ca 600). Med unntak av studenter ved Det medisinske fakultet hadde studentene etter planen først vært på hovedorienteringsmøtet på fakultetet, jf nedenfor, før de deltok på orienteringsmøtet for examen philosophicum høsten 1993, jf nedenfor.

Hovedorienteringsmøtet ved fakultet

Med unntak av Det juridiske fakultet arrangerer samtlige fakulteter et hovedorienteringsmøte for de nye studentene. Møtet bærer preg av både mottakelse (v/dekanus) og faglig og studiepraktiske orienteringer spesielt innrettet mot fakultet. Innhold og opplegg varierer fra fakultet til fakultet. Ved enkelte fakulteter er fadderordningen lagt opp i tilknytning til dette orienteringsmøtet.

Høsten 1993 holdt fakultetene hovedorienteringsmøter i løpet av de tre første dagene i "startuken" (uke 33). Møtet er beregnet på *alle* som har fått opptak på fakultetet, enten de begynner på examen philosophicum og/eller begynner på fagstudier. Men også andre studenter (feks "privatister") kan delta.

Orienteringsmøtet ved institutt

Flere fakulteter holder orienteringsmøter på instituttnivå, som også de nye studentene ved fakultetet kan delta på. Møtet er beregnet på studenter som skal begynne på et fagstudium (innenfor en cand.mag.-grad eller et profesjonsstudium), dvs på studenter som allerede har avlagt examen philosophicum eller begynner på faget samtidig med at de studerer til examen philosophicum. Innhold og opplegg varierer, men er langt mer faginnrettet enn de mere generelle hovedorienteringsmøter på fakultetsnivå.

Informasjonstjenesten i 1. etasje, Administrasjonsbygningen, Blindern

Universitetet og studentsamskipnaden har en felles informasjonstjeneste i tilknytning til Studentkontoret på Blindern. Tjenesten gir generell informasjon om studier, studentvelferd og andre studiepraktiske forhold. Det gis både muntlig og skriftlig ved personlig henvendelser og ved henvendelse via telefon eller brev. Hva angår mer spesiell informasjon, skal informasjonstjenesten primært fungere som førstlinjetjeneste og henviser studentene videre til riktig instans (f

eks studieveileder/eksamensinspektør på fakultet). I tillegg utføres andre publikumstjenester, bl a formidling av søknadsskjemaer (f eks for studentopptak og Statens Lånekasse for utdanning), mottak av eksamensmeldinger o l for Studentkontoret.

Målgruppen er alle studenter ved universitetet, men tjenesten har et spesielt ansvar for potensielle og nye studenter.

Servicesranken i Frederikkebygningen, Blindern

SiOs servicekontor ("servicesranken") holder til i velferdsbygningkomplekset på Blindern. Det informerer om studentsamskipnadens velferdstilbud og formidler relevante søknadsskjemaer, samt informerer om studentforeninger. I tillegg utfører kontoret en del andre publikumsjenester, f eks det formidler boliger på det private markedet, utsteder parkeringstillatelser på universitetsområdet til studenter, administrerer oppslagstavler for "kjøp og salg" og studentaktiviter, attesterer kopier. Kontoret avlaster også Informasjonstjenesten, jf ovenfor, med å hjelpe studenter til å orientere seg på universitetsområdet (og i Oslo) og med til dels å henvise studenter direkte til riktig intans.

Målgruppen er alle studenter ved universitetet.

Studentkalenderen

Studentkalenderen utgis av studentsamskipnaden i samarbeid med universitetet. Ved siden av en dagbok for studieåret (dvs høst/vår) inneholder den innledningsvis forskjellige kortfattede avsnitt av studiepraktisk karakter, dvs om semesterregistrering, frister, studielån, forelesningskatalogen, studiehåndbøker, lesesaler, studieår, og universitetets styringsform, og avsnitt om studentsamskipnadens tilbud (kantiner, boliger, idrett og mosjon, sosionomtjeneste, helse-tjeneste, bokhandel, PC-butikk, kulturstyret, hytter, Arbeidsforum) og om andre tilbud i tilknytning til studentvelferd og -aktiviter (Studentpresten, studentavis og -radio, spesielt aktuelle foreninger og valgte studentorganer). Til sammen ca 14 sider (lommeformat).

Studentkallenderen utgis hvert år og er delvis på bokmål og nynorsk. Den er gratis og deles ut om høsten til alle registrerte studenter ved Universitetet i Oslo i forbindelse med semesterregistreringen ved semesterstart (for de nye studentene: onsdag - lørdag i "startuken" (uke 33)).

Avsnittet "Meldinger til studentene" i Forelesningskatalogen

Univeritetets katalog (også kalt "Forelesningskatalogen") inneholder informasjon om undervisningstilbudet for inneværende semester og annen praktisk informasjon innrettet mot studentene, bl a et innledende avsnitt kalt "Meldinger til studentene". Dette avnittet gir viktige opplysninger om studentenes rettigheter og plikter, studentopptak, studentkontorene, registrering, melding til

eksamen, avhandlinger og oppgaver, utsettelse av verneplikt, hjelpetiltak for funksjonshemmede, studieåret og lån og stipend.

Avsnittet er på 9 sider (bokformat 17x24cm), og er på bokmål.

Katalogen utgis hvert semester. Den er gratis og kan hentes på sentrale steder på universitetsområdet fra ca 10. august. Den blir også delt ut på orienteringsmøtet ved examen philosophicum, jf ovenfor.

I tillegg til ovennevnte fins det også andre informasjonstiltak som potensielle og nye studenter benytter, men som vi valgte ikke å spørre studentene om i denne omgang. Her kan nevnes:

- Studieveiledningstjeneste på fakultetene
- Studiehåndbøker og informasjonsbrosjyrer om studier
- "Info-torget", dvs studieinformasjon tilgjengelig på dataterminaler på ulike steder på universitetsområdet (under utvikling)
- Brosjyren "Livet rundt studiene", dvs om SiOs velferdstilbud (44 sider i bokformat 17x24cm)
- Vedlegg til søknadsskjema for opptak som gir informasjon om studier og grader, studiehåndbøker, søknadsprosedyrer og -frister ved opptak, samt nyttige adresser og telefonnumre (4 sider i A4-format)
- Besøk fra og reiser til skoler utenfor Oslo og Akershus (Informasjonstjenesten).

